

ПЛАН РАЗВОЈА ОПШТИНЕ
ИВАЊИЦА ЗА ПЕРИОД
ОД 2023. ДО 2030. ГОДИНЕ

Новембар 2023. године

Садржај

1. УВОД.....	4
2. ПРОЦЕС ИЗРАДЕ ПЛАНА РАЗВОЈА ОПШТИНЕ ИВАЊИЦА....	6
3. АНАЛИЗА ПОСТОЈЕЋЕГ СТАЊА.....	11
ОСНОВНИ ГЕОГРАФСКИ И ИСТОРИЈСКИ ПОДАЦИ	11
ГЕОГРАФИЈА И ТОПОГРАФИЈА.....	11
ИСТОРИЈСКИ ПОДАЦИ	12
ЛОКАЛНА САМОУПРАВА	14
ДЕМОГРАФСКИ ПОКАЗАТЕЉИ.....	15
ОБРАЗОВАЊЕ.....	16
ЗДРАВСТВЕНА И СОЦИЈАЛНА ЗАШТИТА	17
КУЛТУРА И СПОРТ	19
Културно – историјска баштина	20
Спорт	22
ЛОКАЛНИ ЕКОНОМСКИ РАЗВОЈ И ПРИВРЕДНИ ТОКОВИ	24
ПОЉОПРИВРЕДА	26
ТУРИЗАМ	26
ИНФРАСТРУКТУРА.....	27
ЖИВОТНА СРЕДИНА	29
4. SWOT АНАЛИЗА.....	32
5. ВИЗИЈА ОПШТИНЕ ИВАЊИЦА.....	35
6. РАЗВОЈНИ ПРАВЦИ, ПРИОРИТЕТНИ ЦИЉЕВИ И МЕРЕ	36
Развојни правац 1 – ЛОКАЛНО ЕКОНОМСКИ РАЗВОЈ И РАЗВОЈ ПРИВРЕДЕ	41
Приоритетни циљ 1.1. Ојачана локална привреда кроз стварање предуслова за убрзани раст и развој	41
Приоритетни циљ 1.2. Развој пољопривреде и одрживи развој	43
Приоритетни циљ 1.3. ПОВЕЋАН ОБИМ ТУРИСТИЧКЕ ПОНУДЕ.....	46
Развојни правац 2 – ДРУШТВЕНО- КУЛТУРНИ И СПОРТСКИ РАЗВОЈ И ДОБРА УПРВА	50
Приоритетни циљ 2.1. Локална самоуправа и институције су сервис грађана ..	50
Приоритетни циљ 2.2 Унапређен квалитет образовања и васпитања	54
Приоритетни циљ 2.3 Унапређен културни живот и очувано културно наслеђе	57

Приоритетни циљ 2.4 Развијени професионални и школски спорт	59
Приоритетни циљ 2.5 Унапређене социјална и здравствена заштита	64
Развојни правац 3 – УРБАНИ РАЗВОЈ И РАЗВОЈ ИНФРАСТРУКТУРЕ	68
Приоритетни циљ 3.1. Створени предуслови за урбани развој	68
Приоритетни циљ 3.2. Унапређена саобраћајна инфраструктура	69
Приоритетни циљ 3.3. Унапређена комунална инфраструктура	73
Развојни правац 4 - ЗАШТИТА ЗАШТИТА ЖИВОТНЕ СРЕДИНЕ, ЕНЕРГЕТСКА ЕФИКСАНОСТ, ОБНОВЉИВИ ИЗВОРИ ЕНЕРГИЈЕ И КЛИМАТСКЕ ПРОМЕНЕ	77
Приоритетни циљ 4.1. Ефикасно управљање отпадом	77
Приоритетни циљ 4.2. Ефикасно управљање отпадним водама	80
Приоритетни циљ 4.3. Унапређен квалитет пијаће воде.....	81
Приоритетни циљ 4.4. Унапређен квалитет ваздуха	82
Приоритетни циљ 4.5. Енергетска ефикасност и обновљиви извори енергије .	84
Приоритетни циљ 4.6 Повећана отпорност локалне заједнице у ситуацијама ванредних околности	86
Показатељи учинка	89
Допринос Циљевима одрживог развоја (ЦОР).....	94
7. ОКВИР ЗА СПРОВОЂЕЊЕ, ПРАЋЕЊЕ СПРОВОЂЕЊА, ИЗВЕШТАВАЊЕ И ВРЕДНОВАЊЕ ПЛАНА РАЗВОЈА ОПШТИНЕ ИВАЊИЦА	97
Праћење спровођење Плана развоја општине Ивањица	97
Вредновање постигнутих учинака Плана развоја	99
Извештавање о спровођењу и постигнутим учинцима Плана развоја	100
Ревизија Плана развоја.....	100

1. УВОД

Доношењем Закона о планском систему Републике Србије¹ успостављен је нови правни оквир који обезбеђује синхронизован приступ у планирању развоја од републичког до локалног нивоа управљања, односно систем координисаног, ефикасног и транспарентног планирања, са циљем увођења система одговорности за резултате и мерење ефикасности рада јавне управе.

У складу са Законом о планском систему Републике Србије (РС), План развоја локалне самоуправе је плански документ најширег обухвата и највишег значаја за јединице локалне самоуправе (ЈЛС). План развоја ЈЛС је дугорочни документ развојног планирања који за период од најмање седам година усваја Скупштина ЈЛС на предлог надлежног извршног органа.

Методологија која је коришћена за израду Плана развоја општине Ивањица одређена је постојећим стратешко-планским и правним оквиром у Републици Србији, са посебним освртом на Уредбу о обавезним елементима плана развоја аутономне покрајине и јединице локалне самоуправе². У складу са овом методологијом, План развоја треба да садржи увод, преглед и анализу постојећег стања, визију односно жељено стање развоја ЈЛС за планирани период, приоритетне циљеве развоја који се желе постићи, преглед и кратак опис одговарајућих мера којима ће се постављени циљеви реализовати, као и начин спровођења и начин праћења спровођења Плана развоја ЈЛС. Закон о планском систему РС дефинише да се мере предложене Планом развоја детаљније разрађују средњорочним планом ЈЛС и документима јавних политика.

У складу са Законом о планском систему РС, а на основу Одлуке о приступању изради Плана развоја општине Ивањица за период 2022 – 2029. године, донете на седници Скупштине општине одржаној 14. јуна 2022. године, општина Ивањица је започела процес израде Плана развоја. Решењем председника општине формирана је Комисија за координацију и израду Плана развоја као главног тела одговорног за израду документа са конкретним надлежностима у управљању, координацији и изради планског документа.

Поред оснивања Комисије, председник општине Ивањица је у складу са методологијом израде Плана развоја, донео Одлуку и Решење о образовању тематских радних група 14.07.2022. за следеће области:

- 1. ЛОКАЛНО ЕКОНОМСКИ РАЗВОЈ И РАЗВОЈ ПРИВРЕДЕ;**
- 2. ДРУШТВЕНО-КУЛТУРНИ И СПОРТСКИ РАЗВОЈ И ДОБРА УПРАВА;**
- 3. УРБАНИ РАЗВОЈ И РАЗВОЈ ИНФРАСТРУКТУРЕ;**

¹ Службени гласник РС, бр. 30/18

² Службени гласник РС, бр. 107/20

4. ЗАШТИТА ЖИВОТНЕ СРЕДИНЕ, ЕНЕРГЕТСКА ЕФИКСАНОСТ, ОБНОВЉИВИ ИЗВОРИ ЕНЕРГИЈЕ и КЛИМАТСКЕ ПРОМЕНЕ.

Тематске радне групе су окупиле велики број стручних лица из свих области од интереса за локалну заједницу, а партиципативни приступ на којем се заснивао читав процес израде Плана развоја, подразумевао је директну укљученост свих њених чланова у току трајања целокупног процеса, обезбеђујући на тај начин дугорочније партнерство. У процес је било укључено и консултативно тело Партнерски форум, као пример добре праксе широког укључивања заинтересованих страна у процес планирања и добар инструмент за консултације и стварање партнерстава. Ово тело је омогућило окупљање и укључивање представника шире локалне заједнице, приватног и цивилног сектора у рад Тематских радних група.

Процес израде Плана развоја општине Ивањица обухватио је неколико фаза, а спроводио се кроз континуиране јавне консултације са грађанима и целокупном интересном заједницом са територије општине Ивањица. Јавне консултације су се спроводиле кроз организоване састанке тематских радних група, радионице, размену материјала електронским путем, као и редовне објаве свих корака, докумената и информација у току процеса израде Плана развоја на званичној веб страници општине.

Израда Плана развоја општине Ивањица реализована је у оквиру Пројекта немачко-српске развојне сарадње „Подршка реформи јавне управе у процесу приступања Европској унији“ (*PAR2EU*), који спроводе Немачка организација за међународну сарадњу (*GIZ*), Национална алијанса за локални економски развој (*NALED*) и Балкански центар за регулаторну реформу (*BCRR*) у сарадњи са Републичким секретеријатом за јавне политике (РСЈП).

Као резултат рада свих заинтересованих страна, припремљен је План развоја општине Ивањица, који се у овом планском циклусу по први пут доноси у складу са новим правним оквиром и представља кровни плански документ на основу кога ће се доносити други плански документи прописани законом, укључујући и документе јавних политика, средњорочни план општине Ивањица, те реализовати надлежности и активности локалне самоуправе.

2. ПРОЦЕС ИЗРАДЕ ПЛАНА РАЗВОЈА ОПШТИНЕ ИВАЊИЦА

Процес израде Плана развоја општине Ивањица за период од 2022. до 2029. године (у даљем тексту: План развоја) је спроведен у другом делу 2022. и првом делу 2023. године. Главне фазе израде Плана биле су:

1. Припремна фаза и организација процеса;
2. Преглед и оцена постојећег стања;
3. Дефинисање визије, односно жељеног стања;
4. Дефинисање приоритетних циљева;
5. Дефинисање мера;
6. Успостављање институционалног оквира за спровођење Плана развоја;
7. Усвајање и објављивање плана развоја ЈЛС.

Слика 1. Фазе израде Плана развоја општине Ивањица

Прва фаза израде Плана развоја подразумевала је организацију целокупног процеса израде документа, укључујући успостављање правног оквира на локалном нивоу. У овој фази, Скупштина општине донела је Одлуку о приступању изради Плана развоја на седници одржаној 14. јуна 2022. године. Решењем председника општине именован је Координациони тим за израду Плана развоја општине Ивањица састављен од представника локалне администрације.

Најважнији задаци Координационог тима били су организовање спровођења процеса,

координација свих активности у вези са израдом Плана развоја, разматрање предлога и надгледање рада тематских радних група и осигурање поштовања динамике за израду Плана развоја.

У припремној фази процеса израде Плана развоја урађена је *и анализа заинтересованих страна*, тј. идентификовани су најважнији актери из шире заједнице за процес израде Плана развоја и анализиран је њихов утицај и значај за области на које се План развоја односи у складу са надлежностима ЈЛС. На основу поменуте анализе, интересовања које су представници приватног и цивилног сектора исказали за укључење у процес, а у циљу спровођења широког консултативног процеса донето је решење о саставу тематских радних група, као оперативног радног тела.

Тематске радне групе су формиране Решењем председника општине. Формиране су четири радне групе, како би покриле четири жељена развојна правца у којима Општина Ивањица жели да се креће у планском периоду на који се израђује овај План развоја:

1. **ЛОКАЛНО ЕКОНОМСКИ РАЗВОЈ И РАЗВОЈ ПРИВРЕДЕ;**
2. **ДРУШТВЕНО-КУЛТУРНИ И СПОРТСКИ РАЗВОЈ И ДОБРА УПРАВА;**
3. **УРАБНИ РАЗВОЈ И РАЗВОЈ ИНФРАСТРУКТУРЕ;**
4. **ЗАШТИТА ЖИВОТНЕ СРЕДИНЕ, ЕНЕРГЕТСКА ЕФИКСАНОСТ, ОБНОВЉИВИ ИЗВОРИ ЕНЕРГИЈЕ и КЛИМАТСКЕ ПРОМЕНЕ.**

У циљу веће транспарентности процеса и укључивања свих заинтересованих страна у процес припреме Плана развоја, општина Ивањица је направила посебан банер на својој званичној интернет презентацији. У оквиру постављеног банера су, током целог процеса израде ово планског документа, биле постављане најзначајније информације о спроведеним корацима, као и сва радна документа која су на тај начин постала доступна широј јавности.

Поред Тематских радних група, одређени су и чланови Партнерског форума као ширег и неформалног консултативног тела, чије је мишљење на рад и предлоге Тематских радних група и Координационог тела тражено у три различите фазе израде документа.

Преглед и оцена постојећег стања је фаза која је подразумевала прикупљање и обраду података из званичних, статистичких извора, од представника локалне самоуправе и партнера, као и података из примарних извора, базирајући притом анализу на показатељима који су у вези са надлежностима локалне самоуправе. Такође, за анализу су коришћене базе података надлежних релевантних републичких установа, као и базе података са којима располаже локална самоуправа, а које су омогућиле генерисање трендова и упоредних приказа са илустративним графиконима и табелама. Преглед и оцена постојећег стања је указала на чињенице где се општина Ивањица тренутно налази када је у питању степен њеног развоја и какви су њени развојни потенцијали које је потребно стимулисати у наредном периоду.

Након завршеног аналитичког и истраживачког рада на изради анализе стања, ова фаза је употпуњена израдом тзв. **SWOT матрице**, као једног од најзначајних алата стратешког планирања који омогућава упоредни приказ унутрашњих снага и слабости, и екстерних

прилика и претњи општине Ивањица. **SWOT** матрица је припремљена на консултацијама/састанцима одржаним са представницима Координационог тима и Тематских радних група, којима су представљени и закључци анализе стања. На основу ове фазе дефинисани су развојни изазови и кључни проблеми на које је потребно фокусирати План развоја општине Ивањица, извршена је идентификација узрока проблема и урађена је приоритизација проблема.

У оквиру ове фазе **одржан је први састанак Партнерског форума** 26. октобра 2022. године, на коме је представљен процес израде Плана развоја и започете су консултације са широм јавности у процесу израде Плана. Такође, представљени су и сви елементи радне верзије Плана развоја и прибављени су коментари и сугестије шире јавности, који су касније уграђени у Нацрт плана развоја. Партнерски форум је медијски промовисан у циљу укључивања што већег броја заинтересованих страна у сам процес.

Следећа фаза израде Плана развоја подразумевала је рад на припреми оквира документа путем **дефинисања визије развоја, одређивања циљева развоја и дефинисања мера** које ће допринети реализацији циљева развоја. Дефинисање визије, приоритетних циљева и мера је корак који је уследио одмах након израде **SWOT** матрице.

Визија развоја представља жељено стање, односно промену којом се постиже жељено стање у седмогодишњем периоду спровођења Плана развоја путем реализације планираних мера (и активности у оквиру мера). Дефинисање визије је подразумевало идентификацију промена које се очекују на крају спровођења планског документа и то кроз заједнички консултативни процес са тематским радним групама и унутар Координационог тима. Приликом формулисања визије обухваћени су основни принципи развоја, односно вредности које се желе неговати у периоду за који се планира, постојеће предности општине и локална традиција.

Приоритетни циљеви Плана развоја представљају пројекције жељеног стања које доприносе остварењу визије, а постижу се спровођењем мера, односно групе мера, при чему се свака мера, односно група мера обавезно везује за конкретан посебан циљ. Дефинисани су на основу претходно идентификованих кључних развојних праваца, али и анализе стања и **SWOT** матрице, у исто време руководећи се дефинисаним жељеним стањем које се жели достићи на крају планског периода. Такође, циљеви су коначно дефинисани и кроз процес консултација у коме су учествовали представници Тематских радних група и Координационог тела и прихваћени су као релевантни и значајни за даљи развој општине Ивањица. Узимајући у обзир постојећи правни оквир који налаже да се даља и детаљнија разрада приоритетних циљева врши путем докумената јавних политика ужег обима (стратегије, програми и њима припадајући акциони планови), Планом развоја општине Ивањица разматрани су само најзначајнији приоритетни циљеви. Приоритетни циљеви су структурирани у четири претходно наведена развојна правца у којима општина Ивањица жели да се креће у наредном периоду на који гласи овај План развоја. Дефинисање приоритетних циљева водило је то да буду довољно прецизни и мерљиви, те потпуно прихватљиви, реални и временски одређени. За сваки приоритетни циљ дефинисани су

показатељи учинака, и то почетне вредности, вредности којима се тежи на крају процеса спровођења Плана развоја, као и извори провере из којих ће се јасно видети да ли су планиране циљане вредности достигнуте на крају планираног периода, и ако нису потпуно – у којој мери су остварене. На овај начин се омогућава мерење успеха у остварењу жељене промене између почетног стања и стања након спровођења мера у току планског периода на који гласи овај План развоја. Коначно, направљена је и веза између приоритетних циљева Плана развоја општине Ивањица са *Циљевима одрживог развоја (Агенда 2030)*, односно урађена је локализација циљева и показатеља циљева одрживог развоја³.

Мере представљају скуп кључних и повезаних активности чије се предузимање планира ради остварења приоритетних циљева, односно достизања постављене визије на крају периода на који се односи План развоја. Оне могу бити различите по својој врсти и начину деловања, а за остварење постављеног циља потребна је реализација једне или више мера, које могу бити међусобно условљене и повезане.⁴ Дефинисање мера у овом Плану развоја је било праћено идентификацијом носилаца реализације, временским оквиром потребним за реализацију мера, потенцијалним изворима финансирања, као и показатељима постигнућа, који ће у предстојећем периоду олакшати даљи рад на припреми средњорочног плана општине Ивањица. Мере су утврђене путем консултација са Тематским радних групама, али и на основу увида из анализе стања и SWOT матрице, како би се у наредном периоду пажња управо усмерила на решавање постојећих проблема, али и остварили потенцијали за развој општине Ивањица.

Дефинисана визија, развојни правци, приоритетни циљеви и мере Плана развоја су, након финализације у процесу консултација са Тематским радним групама и верификовања од стране Координационог тима, представљени и свим осталим заинтересованим странама.

Дефинисање управљачког оквира за спровођење Плана развоја је завршни корак у изради Плана развоја општине Ивањица и подразумева успостављање институционалних механизма за праћење спровођења, извештавање и вредновање постигнутих учинака Плана развоја. Тачније, у овој фази је утврђена институционална структура за праћење

³ *Агенда 2030* је усвојена на самиту Уједињених нација одржаном 2015. године и представља јединствену стратегију која подразумева мобилизацију ресурса свих држава како би били остварени циљеви до 2030. *Агенду* чини 17 циљева, и у оквиру њих 169 подциљева мерених уз помоћ 231 показатеља којима се дају смернице свим државама којима је потребно да их усвоје и прилагоде сопственим приоритетима. Циљеви одрживог развоја се спроводе не само на националном, већ и на регионалном и локалном нивоу, а прилагођавање глобалних циљева нижим нивоима планирања посматра се као „локализација циљева одрживог развоја”. Локализација се односи на то да локалне власти у процесу планирања подржавају циљеве одрживог развоја акцијама одоздо према горе и да заједно са представницима цивилног и приватног сектора локализују глобалне циљеве и стављају их у локални контекст, односно интегришу их у планове развоја свој локалне заједнице.

⁴ Закон о планском систему препознаје следеће мере јавне политике: 1) регулаторне, којима се успостављају стандарди и правила којима се уређују односи у друштву; 2) подстицајне, у које спадају: фискалне мере (субвенције, порези и друго) и друге финансијске и нефинансијске мере; 3) информативно-едукативне (информационе и образовне кампање и друго); 4) институционално управљачко организационе (формирање нових и укидање постојећих институција, промена организационе структуре одређених субјеката, промена броја и компетенција запослених и др.); 5) обезбеђење добара и пружање услуга од стране учесника у планском систему, укључујући и јавне инвестиције (капитални и инфраструктурни пројекти, инвестиције и др.).

спровођења Плана развоја општине Ивањица, односно дефинисани су носиоци мера и механизми праћења реализације мера унутар јединице локалне самоуправе, као и њихове надлежности и одговорности.

Последњу фазу пред почетак спровођења Плана развоја представља *фаза усвајања Плана*, што подразумева и објављивање усвојеног документа. Овој фази је претходило спровођење јавне расправе о Нацрту плана развоја општине Ивањица, у складу са Законом о планском систему РС. Циљ јавне расправе био је упознавање најшире јавности из локалне заједнице са садржајем Нацрта документа. Јавна расправа одржана је у периоду _____ (**навести датум и објаснити на који начин је спроведена јавна расправа**). У периоду одржавања јавне расправе одржан је и Други Партнерски форум, *online*, на начин да је свим заинтересованим странама био јавно, али и директно упућен позив да учествују у давању предлога, коментара и сугестија на предложени плански оквир општине Ивањица. Плански оквир општине Ивањица је постао јавно доступан путем интернет презентације општине, путем јавних гласила на локалном нивоу и упућивањем припремљених предлога на адресе чланова неформалног тела Партнерског форума.

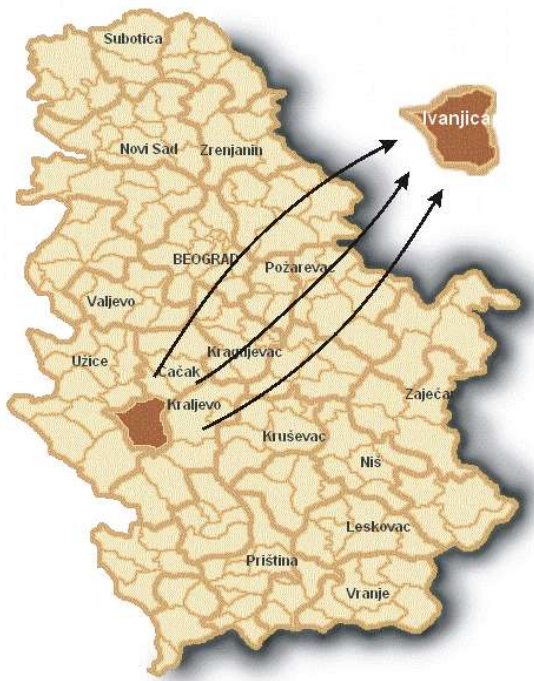
Након јавне расправе, припремљена је коначна верзија Нацрта плана развоја са уграђеним коментарима и сугестијама шире јавности, и прослеђена на усвајање Скупштини општине Ивањица. Скупштина општине је усвојила План развоја на седници одржаној _____ (**навести датум**). У склопу ове фазе припремљен је и **извештај о спроведеним консултацијама**, који је заједно са Нацртом плана развоја и припадајућим анексима постављен на званичну интернет презентацију општине.

3. АНАЛИЗА ПОСТОЈЕЋЕГ СТАЊА

ОСНОВНИ ГЕОГРАФСКИ И ИСТОРИЈСКИ ПОДАЦИ

ГЕОГРАФИЈА И ТОПОГРАФИЈА

Општина Ивањица се налази у југозападном делу Србије познатом као Старовлашко-Рашка Висија.

Територија општине има површину 1.090 км² и шеста је по величини у Србији. Удаљена је од Београда 224 км и граничи се са територијом града Нови Пазар, општинама Сјеница, Нова Варош, Ариље, Лучани, града Краљево и општине Рашка.

Са општинама Лучани, Горњи Милановац и градом Чачак припада Моравичком округу.

Налази се у брдско-планинском подручју оивичена планинским венцима Голије, Јавора и Мучња и испресецана речним водотоковима. Планина Голија је уредбом Владе РС проглашена Националним парком природе, а одлуком УНЕСКО-а подручјем биосфере.

Становништво општине распоређено је у 48 насељених места, 42 катастарске општине и 19

месних заједница. Поред Ивањице, центри месних заједница су: Буковица, Прилике, Брусник, Лиса, Луке, Осоница, Међуречје, Девићи, Остатија, Придворица, Средња Река, Кушићи, Брезова, Ковиле, Братљево, Мочиоци, Опаљеник и Ерчеге.

Просечна величина насеља, по површини, износи 22,2 км². Просечна густина насељености је са 32 ста/км² у 2002. години, опала на 26 ст/км² у 2021. години, што је далеко испод просека Моравичког округа, који је у 2011. години имао 70,49 ст/км².

Клима

Ивањица се налази између 43° 34' 49" Северне географске ширине и 20° 13' 52" Источне географске дужине. Ивањица и њена околина би требало да имају умерено-континенталну климу, али су рељеф и биљни покривач утицали да скоро цео Моравички крај има планинску климу. Карактеристике климе сврставају овај крај у ексклузивне европске климатске бање. Због ових одлика у Ивањици је изграђен Завод за превенцију, лечење и рехабилитацију болести крви, данашња Специјална болница за рехабилитацију Ивањица.

Структура земљишта

Пољопривредно земљиште обухвата 47,06%, шуме и шумско земљиште 49,54% (укупна површина шума и шумског земљишта је 57.098 ха, од тога је у државном власништву 32.957 ха, а у приватном 24.802 ха), а неплодне површине 3,40%.

Структура пољопривредног земљишта на подручју општине Ивањица је следећа: оранице и баште обухватају 28,20%, воћњаци 6,93%, ливаде 38,55% и пашњаци 26,32%.

Руде

Општина Ивањица има неколико налазишта руда која су у прошлости била експлоатисана. Један од њих је рудник антимона на Глијечи, док други нису испитани. Мајдан каменог кречњака у Рашчићима је изузетан материјал и користи се за изградњу путева и градњу објеката. Налазиште камена филита у месту Маће познато је као "маћански камен" и користи се као кровни покривач. Постоји и налазиште украсног камена у Лукама.

ИСТОРИЈСКИ ПОДАЦИ

Моравички крај не красе само природне лепоте, већ и антропогени туристички мотиви, археолошки локалитети и етнографске вредности. У римским и византијским записима из тог времена помињу се топоним Мегиретус, што се тумачи као Међуречје и град Дестик (испод Голије) назван тако по кнезу Дести.

Из доба Немањића су остали многи трагови, као што је стари мост у Куманици који се погрешно назива Римски мост. Доста локалитета потиче из времена Косовске битке и непосредно после ње. Према предањима Царица Милица је организовала прихватилиште и болницу на подручју данашњег села Косовице, које је по томе и добило назив. У овом крају се налази Палибрчки гроб и данас живи предање да су ту сахрањени браћа Југовић.

Моравички крај је 1833. године прикључен Милошевој Србији, а 1834. године се, са леве стране реке Моравице, под Глијечким брдом и Раваном, постављају темељи нове вароши и оснива среска канцеларија. Како је долина Моравице обрасла ивом, нова варош добија име Ивањица и у њој живи око 500 становника.

Године 1834. почиње да ради и прва школа, црква је саграђена 1836. године, а постепено се развија привредни живот чију основу чине занатство и ситна трговина. У моменту када се развија грађански сталеж, 1846. године, велики пожар пресеца привредни живот варошице. Обнова Ивањице је завршена седамдесетих година XIX века по регулационом плану који је одобрило надлежно министарство. Ивањица тада има изузетно развијену занатску радиност и трговину, нарочито стоком, пољопривредним производима и дрветом, а социјална структура становништва је све израженија.

Године 1860. Ивањица добија прву занатску школу, 1867. и прву женску школу, а 1869.

првог сталног лекара, док се на крају века оснива и прва банка. Занимљиво је нагласити да се при школи у Миланци 1880. године оснива и први интернат за ученика из удаљених села. Ивањица тих година постаје и значајно туристичко место - Прилички Кисељак 1873. године постаје званично призната бања која привлачи велики број туриста. Даљи привредни развој Ивањице је 1876. године зауставио Јаворски рат. Тада варош постаје сабирно место за војску која је кретала ка граници са Турском царевином. За потребе рата основана је и војна болница на Мркочевцу, која 1905. године прераста у болницу опште намене.

Стара чаршија у Ивањици

Радничка школа, радничка библиотека и читаоница основане су у Ивањици још 1903. године, а четвороразредна гимназија 1923. године. Убрзо након тога је основан и Фонд за сиромашне ученике, који је, поред новчаних помоћи, пружао и помоћ у одевању ученика и набавци школских уџбеника. Прво забавиште у Ивањици основано је 1935. године.

Нагла индустријализација шездесетих година XX века изазвала је велики прилив сеоског становништва у град, о чему сведоче статистички подаци - 1961. године Ивањица је имала око 3.000 становника, двадесет година касније 5.419, а почетком XXI века 15.903.

У области здравства у послератном периоду, од 60-их година XX века па даље, Ивањица постаје не само југословенски него и светски пример превентивне заштите. Ивањички Дом Здравља добија УНИЦЕФ-ову награду за најмању смртност одојчади у Европи. Такође, при свакој сеоској школи изграђене су ђачке кухиње и десетине километара школских водовода.

Од 60-их година XX века почиње развој ивањичке привреде, нарочито у области дрвне, текстилне индустрије и грађевинарства – оснивају се предузећа ИТИ Ивањица, Јавор, ШПИК, Металац, Градитељ, Пролетер, који ће крајем века запошљавати преко 8.000 радника. Ивањичка предузећа су, све до деведесетих година XX века, успешно радила, након чега почињу да раде са губицима, без средстава за улагање у обнову машинског парка и набавку сировина, а процес трансформације и приватизације дочекују без припремљених конкурентних програма. Нагла индустријализација изазвала је велики прилив сеоског становништва у градска и приградска насеља, док су процес транзиције и приватизације узроковали губитак посла за преко 3.000 радника кроз социјалне програме.

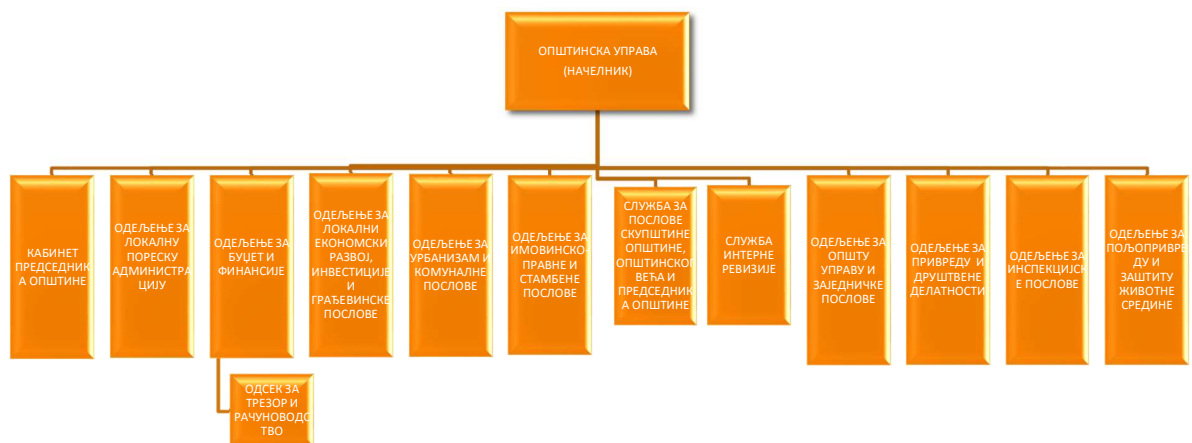
ЛОКАЛНА САМОУПРАВА

Структура локалне самоуправе

Организација локалне самоуправе општине Ивањица успостављена је у складу са Законом о локалној самоуправи⁵, Статутом општине Ивањица и другим законским актима и одлукама Скупштине општине Ивањица. У складу са наведеним, органи локалне самоуправе општине Ивањица су Скупштина општине, Председник општине, Општинско веће и Општинска управа. Извршни органи општине су председник општине и општинско веће. Општинска управа је посебан орган општине са Законом утврђеним надлежностима.

Основне организационе јединице које обављају послове Општинске управе општине Ивањица представљене су испод.

Графикон 1: Основне организационе јединице Општинске управе општина Ивањица

На територији општине Ивањица функционише једно јавно предузеће чије је оснивач општина Ивањица. Јавно комунално предузеће „Ивањица“ Ивањица, правни је следбеник Комуналне радне организације „13.септембар“ Ивањица⁶. Предузеће је основано и послује на неодређено време, ради обезбеђивања трајног обављања делатности од општег интереса и уредног задовољавања потреба корисника комуналних услуга, развоја и унапређења

⁵ "Сл. гласник РС", бр. 129/2007, 83/2014 - др. закон, 101/2016 – др. закон, 47/2018 и 111/2021 - др. закон)

⁶ Организовано је као јавно предузеће одлуком Скупштине општине Ивањица бр. 023-5/89-01 од 29.12.1989. године, уписано је у регистар Агенције за привредне регистре Решењем БД бр. 34365/2005 од 20.06.2005. године као Јавно комунално предузеће „Комунално“ Ивањица.

обављања делатности од општег интереса, остваривања другог законом утврђеног интереса. За сагледавање степена развоја ЈЛС, битно је сагледати и степен самофинансирања ЈЛС, као показатељ који указује на способност локалне самоуправе да се финансира из изворних и уступљених прихода. Висока вредност овог показатеља указује на високу финансијску самосталност и одрживост. Општина Ивањица у 2021. години има степен самофинансирања (62.1). То указује на и даље релативно високу зависност општине од централних власти.

Табела 1: Степен самофинансирања и финансијска аутономија ЈЛС (%) општине Ивањица у периоду 2018 - 2021. година

Општина ⁷	Назив индикатора	Јединица мере	Вредност индикатора по годинама			
			2018	2019	2020	2021
Лучани	Степен самофинансирања ЈЛС	%	61.2	68.5	51.9	68.3
	Финансијска аутономија ЈЛС	%	61.4	68.7	61.3	69.9
Ивањица	Степен самофинансирања ЈЛС	%	52.3	51.6	56.4	62.1
	Финансијска аутономија ЈЛС	%	52.3	62.8	56.4	62.1
Горњи Милановац	Степен самофинансирања ЈЛС	%	75.6	68.7	71.2	81.7
	Финансијска аутономија ЈЛС	%	76.4	76.9	80.4	82.2

Извор: РСЛП

ДЕМОГРАФСКИ ПОКАЗАТЕЉИ

На подручју општине Ивањица могу се уочити **неповољне тенденције ка продубљивању демографских процеса укупне и природне депопулације**, као и процеса **изразитог убрзаног демографског старења**.

Старосна структура становништва општине Ивањица показује да се најбројније групације становништва померају од омладине ка средњим годинама. Наиме, контингент становништва млађег од 20 година у значајном је опадању. У периоду од 1991. број становника од 60 година и више са 6.520 порастао је на број од 8.098 у 2011. години.

Према 1000 становника посматрани природни прираштај у 2021. години је -13. Поредићи податке за последњих 15 година, у 2021. години је био највећи број умрлих и најмањи број живорођених. Разлоге за нагли пад природног прираштаја можемо тражити у тренду смањења природног прираштаја у целој Републици Србији, мада је и пандемија КОВИД 19 утицала на повећану смртност, док је услед ограниченог кретања и окупљања у 2020. години - такође

⁷ Ради бољег и реалнијег сагледавања постојећег стања у општини Ивањица као ЈЛС, приликом анализе постојећег стања упоређени су одређени подаци са подацима који се односе на општине Лучани и Горњи Милановац, са којима се Ивањица граничи, те које имају приближан број становника, демографску и економску структуру.

смањен број склопљених бракова, што је пак утицало и на број живорођених у 2021. години. По последњем званичном попису становништва 2011 године, 63,35% становништва општине Ивањица припада групи руралног становништва. Сеоске средине прати депопулација због престанка билошког обнављања, али и због миграција становништва према урбаним и другим подручјима атрактивнијим за живот и рад.

Основни континенти становништва

Малолетно становништво, које припада категорији издржаваног становништва до 15 година, показује тенденцију опадања у периоду 2011-2021. године, и то за 16,18%. Апсолутни и релативни удео радно способног становништва општине су се у посматраном периоду незнатно умањили. По последњим званичним подацима, (Попис 2011. година) радно способно становништво учествује у укупној популацији општине са 56,2%. Радно способно женско становништво је у посматраном периоду 2002-2011 у незнатном опадању – нивоа 9,8% и чини 48% целокупног радно способног становништва. Ако се посматра образовна структура становништва старијег од 15 година може се рећи да је највећи број становништва са средњим образовањем 42,06%, док је са основним образовањем 28,49% посматране популације.

У групацији становништва без икакве школске спреме, 86,66% чини женска популација.

У периоду 2002 – 2011. године евидентни су следећи демографски трендови:

- смањење укупног броја становника за 10,25%;
- смањење број становника до 30 година старости за 18,8%;
- смањење урбаног становништва за 5,14%;
- смањење руралног становништва за 12,33%;
- присутан релативан раст броја становника старијих од 15 година са средњим, вишим и високим образовањем.

ОБРАЗОВАЊЕ

Предшколско, основно и средње образовање

На територији општине Ивањица постоји Установа за предшколско васпитање и образовање Дечји вртић Ивањица која у свом саставу има четири објекта за целодневни боравак деце. Укупан број деце обухваћеним предшколским програмом је 769.

На подручју општине Ивањица ради девет основних школа које похађа укупно 2.079 ученика. Негативан тренд смањења броја ученика у сеоским и приградским насељима јавља се и у општини Ивањица. Упоређујући податке о броју ученика за школске 1964/65 и 2007/08 и 2021/22 године видимо да је то смањење драстично.

Табела 2: Број ученика у основним школама у општини Ивањица

Назив основне школе	Број ученика 1964/65	Број ученика 2007/08	Број ученика 2021/22
„Милинко Кушић“ Ивањица	1729	1046	930
„Кирило Савић“ Ивањица		809	624
„Сретен Лазаревић“ Прилике	565	296	250
„Вучић Величковић“ Међуречје	435	82	42
„Др Недељко Кошанин“ Девићи	645	157	82
„Мајор Илић“ Кушићи	449	85	53
„Мићо Матовић“ Брезова	615	123	80
„Светозар Марковић“ Ковиле	567	19	11
„М. Вучићевић – Зверац“ Братљево	366	20	16
УКУПНО:	5.371	2.637	2079

Извор: стручна служба Општинске управе

У општини Ивањица раде две средње школе и то Техничка школа и Гимназија, које похађа укупно 977 ученика. Од наведеног укупног броја ученика средњих школа, Техничку школу похађа 530 редовних и ванредних ученика, а Гимназију 447 ученика. Од укупног активног становништва општине 87,7% чини становништво које обавља неко од занимања. Са друге стране, издржавано становништво чини 30,7% укупног становништва општине Ивањица. Ако се посматра образовна структура становништва старијег од 15 година, може се рећи да је највећи број становништва са средњим образовањем – 32,8%, док је са основним образовањем 30,6% посматране популације.

Поред средњих школа, у оквиру установа средњег образовања функционише и **Дом ученика средњих школа**. Основан је 1949. године као васпитно-образовна установа у којој се обезбеђују смештај, исхрана, услови за учење, васпитни рад, културни, забавни и спортски живот ученика који похађају школу ван места њиховог сталног боравка.

Сублимација чињеничног стања предшколског, основног и средњег образовања јасно указују да целокупно образовање ивањичке општине захтева значајнија улагања, пре свега у инфраструктуру објеката, али и рационализацију мреже основних школа у деловима руралног подручја где је број ђака сведен на минимум. Реновирањем постојећих капацитета и изградњом нових, стање образовних институција у ивањичкој општини било би доведено на ниво који је одговарајући степену вазности образовања. Оправданост улагања у развој образовања несумњиво ће се исказати кроз квантитативан и квалитативан развој општине Ивањица у наредним годинама.

ЗДРАВСТВЕНА И СОЦИЈАЛНА ЗАШТИТА

Здравствена заштита

Носиоци здравствене заштите општине Ивањица јесу Дом здравља Ивањица и Специјална болница за рехабилитацију.

Дом здравља Ивањица од 2014. године функционише као самостална здравствена установа. У оквиру ове институције запослено је 193 радника (169 на неодређено време, и 24 на одређено време).

Табела 3: Структура медицинских радника Дома здравља Ивањица

Специјалиста	26	Дипломирани хемичар	1
На специјализацији	10	Виша медицинска школа	13
Доктор медицине	5	Медицински техничар	80
Доктор стоматологије	4		

Извор: Дом здравља Ивањица

Дом здравља пружа здравствену заштиту на примарном нивоу заштите корисницима са подручја општине Ивањица. У оквиру ове институције је и 9 здравствених амбуланти у насељима Беле Воде, Међуречје, Прилике, Мочиоци, Ковиље, Братљево, Катићи, Кушићи и Девихи.

Дом здравља у свом саставу користи око 6.000 м² корисне површине, а сами објекти се налазе на површини од преко 3 хектара у градском насељу Ивањица, као и територији већ поменутих насеља.

Последњих година реализован је низ пројеката са циљем обезбеђивања медицинске опреме и возила, као и реконструкција и изградња објеката и едукације здравствених радника. Посебно треба поменути следеће пројекте: Набавка ултразвучних апарата, Санитетских возила, реконструкција зграде Медицине рада финансирана средствима Канцеларије за јавна улагања, замена кровног прекривача на згради Хитне помоћи и стоматологије, као и Изградња и опремање дијализног центра уз финансијску подршку Министарства здравља и општине Ивањица.

Социјална заштита

Кроз различите видове помоћи и подршке, општина Ивањица издваја значајна средства за социјалну заштиту (око 7-8% укупног буџета).

Одлуком о остваривању услуга и материјалне подршке у социјалној заштити из надлежности општине Ивањица уређени су обим, услови и начин остваривања услуга социјалне заштите и права на материјалну подршку и друге облике помоћи, тј. услуга, које у складу са Законом о социјалној заштити⁸ обезбеђују ЈЛС. Између осталог, овом Одлуком дефинисане су и услуге социјалне заштите успостављене у општини Ивањица (помоћ у кући за стара и инвалидна лица, дневни боравак за децу и младе са интелектуалним сметњама у развоју и телесним оштећењима, лични пратилац детета, и др.).

⁸ "Сл. гласник РС", бр. 24/2011 и 117/2022 – одлука УС

Одлуком о посебним облицима подршке у области социјалне политике општине Ивањица утврђују се облици подршке појединцима или породицама у циљу унапређења положаја социјално осетљивих категорија као доприноса у развоју социјалне политике општине Ивањица. Посебне облике подршке остварују појединци или породице којима је неопходна друштвена помоћ, а коју због хитности нису у могућности да остваре преко система социјалне или здравствене заштите. Поменутом одлуком су детаљно дефинисане категорије становништва, односно појединаца и породица са пребивалиштем или боравиштем на територији општине Ивањица, које могу користити посебне облике подршке. Подршка појединцима или породицама се пружа у новчаном износу или натури, преко Центра за социјални рад.

КУЛТУРА И СПОРТ

Носиоци културног развоја у Општини Ивањица су бројне институције и организације, од којих водећу улогу имају **Дом културе „Ивањица“** и **Библиотека „Светислав Вуловић“** са богатом традицијом од 155 година. Улога ових институција огледа се, пре свега, у одржавању и подизању нивоа културе у општини Ивањица.

Установа **Дом културе „Ивањица“** основана је 1961. године као Културни центар, да би овај назив добио 1982. године. Пре 1961. године постојао је као „Народни универзитет“ који је управљао и областима културе. Нова зграда Дома културе усељена је 1984. године (рађена од 1979-1984. године). У склопу новосаграђене зграде из 1984. године налазе се Библиотека „Светислав Вуловић“, Матица српска, Фолклорни ансамбл, Канцеларија и клуб за младе.

Просторни капацитети Дома културе „Ивањица“ састоје се од просторије библиотеке и читаонице, галерија, 3 сале (мала, плава-150 седишта, велика-550 седишта, користи се и као кино дворана), неколико учионица /радионица за разне садржаје, ликовни клуб и Атеље и осталих пратећих просторија.

Библиотека „Светислав Вуловић“ једна је од најстаријих библиотека не само у чачанском региону, већ и шире. Библиотека прикупља, обрађује, штити, чува, представља и даје на коришћење библиотечко-информациону грађу и изворе, води завичајне збирке, учествује у изради заједничких каталога и база података, израђује билтене, каталоге, библиографије и друге информационе изворе, води документацију и статистику о библиотечко-информативној грађи, изворима и корисницима, помаже корисницима при избору и коришћењу библиотечко-информационе грађе, информационих инструмената и извора, спроводи културно-образовне програме. У свом поседу библиотека има 61.000 књига. Разноврсним облицима деловања популарише књигу, подстиче интерес за књигу и покреће иницијативу за предузимање одговарајућих мера у циљу унапређивања библиотечке делатности.

Поред Дома културе и библиотеке на територији општине Ивањица су регистрована и удружења и културно-уметничка друштва која имају за циљ богаћење културног живота, промоције и очување културне баштине општине Ивањица, те народне традиције и културолошког идентитета читаве Србије.

Културно – историјска баштина

Богата културно - историјска прошлост ивањичког краја оставила је за собом велики број споменика културе непроцењиве вредности.

Манастир Ковиле налази се на 30 км од Ивањице. Потиче из прве половине XIII века, о чему сведоче делимично сачуване фреске. Данас се ту налазе две цркве под истим кровом, скривене испод стена, на десној обали реке Ношнице. Прва је посвећена Светим Арханђелима, знатно је мања и старија и спада у пећинске цркве испосничког типа. Најочуванија фреска у овој цркви је Исус Пантократор. Друга црква саграђена 1644. године, посвећена је Светом Николи. Овај манастир обновио је рашки митрополит Гаврило 1644. године, који је и даривао једно четворојевенђеље храму Св. Николе. Манастир је стављен под заштиту државе као споменик културе од великог историјског значаја.

Црква Св. Кузмана и Дамњана у Остатији, на 46 км од Ивањице, подигнута је у доба Немањића као скромна једнобродна грађевина. Обновљена је у XVII веку, нема очуван живопис, али има занимљив мермерни надвратник са уклесаним текстом на старословенском језику.

Црква Св. Преображења у Придворици налази се на 28 км од Ивањице. Први пут се помиње у једној повељи Стефана Немање о манастиру Студеници и то као женски манастир. Црква припада Рашкој школи и представља једнобродно једнокуполну грађевину са полукружном апсидом на истоку. Спољна фасада је украшена фризом слепих arkada. Црква представља непокретно културно добро и споменик културе од великог значаја.

Цркву Св. Николе (Бела Црква) у Брезови подигао је Деспот Стефан Лазаревић, а помиње се и у једној повељи Цара Душана. Црква је једнобродна грађевина са полигоналним кубетом и розетом на западној страни. Иконостас је добро очуван. У живопису се издвајају сцене из живота Св. Николе, ликови Цара Лазара, Царице Милице и Деспота Стефана Лазаревића. Црква је удаљена 26 км од Ивањице и стављена је под заштиту државе као споменик културе од великог значаја.

Црква у Косовици налази се на 12 км од Ивањице. Подигнута је средином XIX века на темељима средњовековна цркве. Предање каже да је претходна црква подигнута непосредно после Косовског боја у част косовских јунака који су се овуда повлачили после пораза 1389. године.

Црква у Миланци, на 37 км од Ивањице, посвећена је архиепископу Сави, подигнута од стране владика Јоаникије 1853. године, скромних димензија и покривена каменим плочама.

Црква у Куманици новијег је датума и посвећена је Светом Илији. Звоно је цркви поклонио Краљ Александар I Карађорђевић за дан њеног освештања 1929. године. Налази

се на 17 км од Ивањице и стављена је под заштиту државе као просторно-културно историјска целина од великог значаја.

Црква Св. Цара Константина и Царице Јелене налази се у Ивањици. Подигнута је три године после настанка Ивањице, од 1836-1838. године прилозима народа. Живописана је 1862. године, а аутор живописа је познати сликар тог доба Димитрије Посниковић. О њеном напретку старао се лично кнез Милош Обреновић. Живопис и иконостас су у целини сачувани, а недавно је извршена и њихова рестаурација.

Школу у Миланци основао је владика Јоаникије Нешковић, у народу познатији као Владика Јања. Школа се налази на 5 км од Ивањице. Почела је са радом 6. децембра 1833. године, а први учитељ био је Грк кир Дионисије. Владика Јања је 1872. године подигао нову школску зграду, а стара је од тада служила ђацима као интернат.

*Most na Moravici u Kumanci
Iz doba Nemanjica, a zove se Rimski*

Римски мост у Куманици налази се на 18 км од Ивањице. То је камени једнолучни мост, дужине 14, а ширине 2,4 метра. Грађен је за време Уроша Немањића. У традицији овог краја мост постоји под називом „Римски мост“, премда у њему нема ничег римског. С обзиром на стари пут, који је најкраћа спона Санцака и Србије, могуће је да у народу живи памћење на остатке неког пута из римског времена, па је претпоставка да је на овом истом месту постојао мост. Мост је реновиран, заштићен и данас је у употреби. Рестаурацију је извршио Завод за заштиту споменика културе из Краљева осамдесетих година прошлог века.

Камени мост у Ивањици грађен је од 1904 до 1906. године по пројекту проф. Београдског универзитета Миленка Трудића. Највећи је једнолучни мост на Балкану, а изградили су га италијански мајстори од тесаног камена, на принципу „клинова“, без везивног материјала. Представља непокретно културно добро – просторно културно историјску целину од великог значаја.

Кушића хан налази се у Ивањици и један од најстаријих споменика сеоског неимарства у Моравичком крају. Некада је служио као коначиште кирицијама који су долазили са Златибора и из Санцака. Сада је смештен у самом центру варошице поред споменика Дражи Михаиловићу. Стављен је под заштиту државе као непокретно културно добро од великог историјског значаја.

Хидроелектрана „Моравица“ је 1911. године пуштена у рад као пета хидроцентрала у Србији. Имала је 260 КС и осветљавала је само варошицу. Године 1936. изграђена је камено-бетонска брана висине 9, а ширине 16 метара. Овај водопад је туристичка атракција и заштитни знак Ивањице. Недавно реконструисана Хидроцентрала и даље производи струју, али представља и својеврсни музеј, непокретно културно добро – просторно културно историјску целину од великог значаја.

Јеремића кућа је најстарија сачувана зграда у Ивањици и једна је од дванаест зграда које

нису изгореле у великом пожару 1846. године. Смештена је на крају градског шеталишта и један је од визуелних симбола Ивањице. Реконструисана је према пројекту Завода за заштиту споменика културе из Краљева и стављена је под заштиту државе као непокретно културно добро од великог историјског значаја.

Споменик револуције је откривен 1957. године, а дело је познатог ликовног ствараоца Ђорђа Андрејевића Куна. Мозаик је величине 5x2.4 м, представља изузетно уметничко дело и највећи је мозаик на отвореном простору код нас. Споменик револуције је проглашен за просторно културно историјску целину од великог значаја.

Спомен-обележје Драгољубу – Дражи Михаиловићу налази се у центру града. Подигнуто је априла 2003. године у знак пажње легендарном вођи Равногорског покрета у II светском рату (Ђенералу и команданту југословенске Краљевске војске у отаџбини). Поред споменика је дом (**Чичин дом**) који прераста у Равногорску библиотеку и музеј Равногорског покрета.

Хаџи проданова пећина са црквом у Рашчићима је евидентирано добро под претходном заштитом од стране Завода за заштиту споменика културе Краљево ради предлагања предметне непокретности за непокретно културно добро. Хаџи проданова пећина је добила име по Карађорђевој војводи који је у пећину склањао збегове. Налази се у долини Рашћанске реке (због тога је називају и „Рашћанска пећина“ – ранији назив „Шљепеја“), удаљена 7 километара од Ивањице на путу за Гучу на надморској висини око 600 метара.

На територији општине Ивањица се налази и велики број споменика **крајпуташа** – симбола часног ратника које су радили познати каменоресци овог краја.

Спорт

У општини Ивањица постоји 36 спортских организација и 2 спортска савеза. Доминантни спортови (по броју чланова) су фудбал, кошарка, одбојка и скијање.

Најуспешнији спортски клубови према оствареним резултатима су: ФК „Јавор Матис“, КМФ Ивањица који су чланови Првих лига. ЖОК „Ивањица“ и ОКК Ивањица такмиче се у Трећем рангу такмичења. Од индивидуалних спортова успешно се такмиче у националним првенствима Карате клуб Јавор, СД Бошко Петровић, Атлетски клуб Јавор.

Табела 4: Преглед спортских савеза и удружења у општини Ивањица, 2022 година

Назив савеза или удружења	Број чланова
Спортски савез Ивањица	96
Фудбалски савез општине Ивањица	9
УКУПНО:	105

Извор: Спортски савези

Табела 5: Преглед активних спортских клубова, 2022 година

Име клуба	Спорт	Мушко/женски	Број чланова	Локација-насеље
ФК „Јавор Матис“	Фудбал	Мушки	220	Ивањица
ФК „Прилике“	Фудбал	Мушки	85	Прилике

ФК „Брезова“	Фудбал	Мушки	18	Брезова
КМФ „Ивањица	Фудбал	Мушки	16	Ивањица
КМФ „Путеви“	Мали фудбал	Мушки	12	Ивањица
КМФ „Голија“	Мали фудбал	Мушки	12	Ивањица
КМФ „92“	Мали фудбал	Мушки	13	Ивањица
КМФ „Шљивићи“	Мали фудбал	Мушки	12	Ивањица
КМФ „Осоница“	Мали фудбал	Мушки	15	Осоница
ОКК „Ивањица“	Кошарка	Мушки/Женски	170	Ивањица
ОКК „Јавор“	Кошарка	Мушки/Женски	25	Ивањица
ЖОК „Ивањица“	Одбојка	Женски	92	Ивањица
АК „Јавор“	Атлетика	Мушко/Женски	40	Ивањица
СТК „Јавор“	Стони тенис	Мушко/Женски	25	Ивањица
Карате клуб „Јавор“	Карате	Мушко/Женски	70	Ивањица
ЛИН КУЕИ	Џиу-џицу	Мушко/Женски	54	Ивањица
ШК „Јавор“	Шах	Мушки	45	Ивањица
СД „Б.Петровић“	Стрељаштво	Мушко/Женски	14	Ивањица
СК „Голија“	Смучање	Мушко/Женски	210	Ивањица
КРФ „МУ ГУМ“	Клуб за рекреацију и фитнес	Мушко/Женски	65	Ивањица

Извор: Спортски клубови у општини

Спортско – рекреативни објекти

На територији општине Ивањица налази се 6 фудбалских терена, 3 спортске сале, 2 затворена базена, 6 теретане, 1 стрељана за ваздушно оружје, 29 отворених терена за мале спортове, једна трим стаза и једна шаховска сала.

У ивањичкој општини организује се и неколико традиционалних **спортско-рекреативних манифестација**, као што су:

- Меморијална улична трка „Џица Калушевић“;
- Меморијални одбојкашки турнир „Стеван Давидовић“;
- Турнири у малом фудбалу на Буковици, Белим водама и Ивањици;
- Мајски турнир у стоном тенису;
- Куп Голије;
- Мајски брзопотезни турнир у шаху;
- Турнир у уличном баскету;
- Спортска Олимпијада основних школа;
- Олимпијада предшколаца;
- Смотра моториста „Мото сусрети“;
- Изложба паса;
- Хајка на вука.

Уочена је потреба за изградњом нових спортско-рекреативних објеката како би се створили повољнији услови за развој спорта и остварење бољих резултата на такмичењима.

ЛОКАЛНИ ЕКОНОМСКИ РАЗВОЈ И ПРИВРЕДНИ ТОКОВИ

Последњих година услед економске кризе ивањичка привреда доживела је убрзано пропадање, а процес приватизације који још увек траје показао је све слабости транзиције кроз које је пролазила национална економија.

Процес транзиције и приватизације је изазвао велике поремећаје полне, старосне и образовне структуре незапослених - на локалном тржишту рада долази до наглог пораста броја незапослених лица којима је радни однос престао услед стечаја, социјалних програма и ликвидације предузећа у којима су били запослени, при томе је нарочито изражено нагло повећање нестручних лица, лица старијих од 45-50 година, застарелих занимања и образовних квалификација.

Након распада некада велих друштвених предузећа кренуло се са покретањем сопственог бизниса, посебно у области дрвне и текстилне индустрије - финализација прераде дрвета (у Ивањици сурасположиве потребне сировине и квалификована радна снага) и текстила (постоји квалификована радна снага) у оквиру малих и средњих предузећа.

У последње три године у складу са активним мерама запошљавања дошло је до повећања броја заинтересованих незапослених лица за започињање сопственог бизниса. Према подацима Националне службе за запошљавање у 2020. и 2021. години и даље је било велико интересовање за меру- самозапошљавање. У том периоду пријавило око 250 незапослених лица, а одобрено је 48 бизнис планова за започињање бизниса. На основу праћења новооснованих предузетничких радњи – корисника субвенција за самозапошљавање, међутим, утврђено је да, након истека уговорене обавезе, велики број престане да се бави регистрованом делатношћу и врати се на евиденцију тражилаца запослења.

Формирање привредних зона на територији општине Ивањица предвиђено је новим Планом генералне регулације за насељена места Ивањица, Буковица и делова насељених места Свештица, Бедина Варош, Шуме, Дубрава, Прилике и Радаљево. Током 2017. године усвојена су два плана детаљне регулације и то: ПДР туристичко-рекреативне зоне Јаковића поље и ПДР производно-пословна зоне Сењак. Намена простора у обухвату Плана, заснована на дугорочној пројекцији демографског и друштвено-економског развоја предвиђа уређење површина привредних зона. Наслеђена индустријска зона Сађавац-Сењак, плански и урбанистички уређени комплекси некада великих индустријских система и постојање оптималних просторних могућности за даљи развој великих индустријских капацитета, стварају услове за одржање, развијање и формирање нових радних зона.

Број привредних друштава се у последњих година кретао у смеру благог увећања па је укупан број активних привредних друштава у 2021. години износио **485**.

Укупан **број активних предузетника** на територији општине Ивањица је **1.905**. Највише предузетника има у следећим секторима: трговина на велико имало, прерађивачка делатност, саобраћај, складиштење и везе, услуге смештаја и хране, пољопривреда.

Када је у питању **запосленост**, значајно је нагласити да број запослених из године у годину

бележи пораст, али и да је просечна нето зарада испод републичког просека.

Табела 6: Подаци о запосленима у општини Ивањица, по годинама

ИНДИКАТОР	2015	2016	2017	2018	2019	2021
Укупно запослени	7487	7688	7895	-	8707	8943
Запослени у привредним друштвима	4972	4806	-	4013	-	-
Запослени - предузетници	1233	1600	-	416	-	-
Просечна нето зарада	30.227	31.613	33.678	32.582	40.027	47.905

Извор: Девинфо базе података републике Србије и преглед стања и развоја општина

Према подацима НЗС, подаци о **незапослености** у општини Ивањица у периоду 2012-2021. година су следећи:

- Највећа стопа незапослености је била 2014. године;
- У 2021. години незапосленост је смањена за 42 лица, односно за 1,4% у односу на 2020. годину;
- Највише забрињава то што се у посматраном периоду број лица без квалификације врло мало смањило (2012. године је износио 45,9%, а 2020. године 41%);
- Више од половине незапослених лица (52,2%) на евиденцији незапослених су жене.

Табела 7: Подаци о кретању броја незапослених лица у Ивањици у периоду 2012-2022. година

Година	Укупно	Без квалификација		Жене	
		Укупно	%	Укупно	%
2012.	4782	2194	45,9	2205	46,1
2013.	4828	2156	44,6	2197	45,5
2014.	4418	1950	44,1	1992	45,0
2015.	4432	1903	42,9	2099	47,4
2016.	4186	1804	43,0	2032	48,5
2017.	3745	1591	42,5	1868	49,9
2018.	3449	1465	42,5	1741	50,5
2019.	3269	1330	40,6	1711	52,3
2020.	2967	1230	41,4	1524	51,3
2022.	2686	984	36,63	1391	51,7

Извор података: НЗС

Инкубатори, агенције, коморе, кластери, пословне асоцијације

Општина Ивањица један је од оснивача Регионалне развојне агенције Рашког и Моравичког округа Краљево и активно сарађује са Привредном комором Ужице.

Информисање у општини Ивањица организовано је кроз четири електронска медија. Наиме, према подацима Агенције за привредне регистре, регистроване су две радио станице, Телевизија, два интернет портала и један медиј форме дневне и периодичне новине, локалног и више медија националног и регионалног карактера.

ПОЉОПРИВРЕДА

Општина Ивањица заузима **укупну површину од 109.000 хектара**. Структура земљишта представљена је у уводном делу Плана развоја.

Пољопривреда општине Ивањица припада екстензивном типу пољопривреде и условљена је специфичним рељефом (планински крај) и специфичном микроклимом (гаје се сорте краћег вегетацијског периода). Пољопривредна површина чини 47,1% укупне површине општине, а доминантна грана пољопривреде је сточарство. Оно што је важно нагласити јесте да је у пољопривредној производњи све мање коришћење пестицидних средстава. Последњих година је приметна тенденција ка органској производњи свих пољопривредних врста на читавој територији општине, а посебно на простору Парка природе „Голија” где је и забрањена употреба пестицида. Из тог разлога је могуће говорити да је производња здраве хране једна од могућности којом располаже општина Ивањица.

Структура пољопривредног земљишта

С обзиром на доминантан планински карактер простора, као што је наведено у уводном делу, у укупним пољопривредним површинама преовлађују природни **травњаци** са око 64,3%, од којих **ливаде** чине 36,8% или 18.899 ха, а **пашњаци** 27,5% или 14.111 ха. **Оранице** чине релативно високих 28,9% или 14.823 ха, а **воћњаци** 6,8%, односно 3.483 ха. Чињеница да у структури пољопривредних површина доминирају ливаде и пашњаци, представља један од услова за развој сточарства и производњу сточне хране.

Највећи део пољопривредних површина налази се у приватном поседу – 94,1% од укупног пољопривредног простора. Просечна величина поседа (КПЗ) по газдинству износи 3,62 ха. Највеће површине пољопривредног земљишта налазе се на планинском и брдскопланинском подручју на великим нагибима, а веома мали у долинама око река и речица. Педогенеза земљишта, због карактеристика рељефа, на овом подручју најчешће се задржава на стадијуму формирања, због чега ова земљишта врло ретко достигну пуну зрелост.

ТУРИЗАМ

Почетак **развоја туризма** у општини Ивањица се везује за 30-те године XX века, када је

Ивањица, заједно са Дубровником, Цетињем и Котором, проглашена за бањско и климатско место. Након Другог светског рата, током 60-их година XX века, Ивањица се поново позиционира као значајна туристичка дестинација у регији, да би током 70-их година, у селима ивањичког краја, почео да се развија и сеоски туризам. Данас је Ивањица **ваздушна бања** са средњом надморском висином која се сматра оптималном, како за здраве особе, тако и за већину акутних и хроничних болесника. С обзиром на разноврсне лепоте, културне знаменитости и климатске погодности, овај крај има услове за све видове туризма – излетнички, ловни, риболовни, манифестациони, спортско-рекреативни, здравствени.

У Ивањици је основана **Туристичка организација**.

Општина има изванредне услове за развој свих видова туризма (здравственог, сеоског, спортског, ловно-риболовног, излетничког, конгресног, манифестационог, итд.). У Ивањици **заштићена подручја заузимају око 40 % укупне територије општине. Парк природе Голија** (75.184 ha) обухвата подручје општине Ивањица (**41.755 ha** или 55,5%), Краљево (12.049 ha или 16.1%), Рашка (12.623 ha или 16,8%), Нови Пазар (5,891 ha или 7,8%) и Сјеница (2.865 ha или 3,8%). Парк природе стављен је под заштиту ради очувања вредности и побољшања стања: шума, екосистема, обележја предела, културних добара и њихове околине од изузетног националног и међународног значаја и трајности квалитета основних природних ресурса (воде, земљишта и биљног покривача), укључујући и простор као урбанистички ресурс. **Својим природним и створеним вредностима део Парка природе (53.804 ha) задовољио је у потпуности критеријуме за номиновање Актом интернационалног координационог савета МАБ програма УНЕСЦО-а 2001. године у Резерват биосфере Голија – Студеница**, једини у Републици Србији.

Општина располаже са око 1.000 лежаја у категорисаним објектима и око 200 лежаја који се налазе у сеоским домаћинствима, граду или приградским насељима. Проблеми са којима се општина суочава у области развоја туризма су недовољно развијена инфраструктура (нарочито путна мрежа), неуређеност одређених туристичких локалитета, недовољни смештајни капацитети, неразвијене услужне делатности, недостатак образованих кадрова у области угоститељства и туризма, неизграђени пропратни садржаји и понуде.

Унапређењем постојећег стања, као и развијањем свих облика туризма, а посебно зимског, општина Ивањица као туристичка дестинација може бити много боље позиционирана и валоризована на туристичком тржишту Србије и Југоисточне Европе, и то је оно чему ће се тежити током примене Плана развоја општине Ивањица.

ИНФРАСТРУКТУРА

Путна мрежа

Саобраћајно чвориште на територији општине Ивањица чине државни пут IB реда, број 21 (Нови Сад - Рума - Шабац - Ваљево - Пожега - Ивањица - Сјеница), државни пут IB, број 30 Ивањица - Ушће и државни пут IIA реда, број 180, 194, 197 и 198. Деонице државних и

општинских путева (регионалног значаја) на правцу пружања кроз територију општине Ивањица прекривене су квалитетним асфалтним застором. Правац пружања осталих путева локалног карактера, представља везу урбаног и административног центра општине Ивањица са великим бројем села и засеока.

Имајући у виду да насељеност простора карактерише 49 насељених места са 19 месних заједница на простору од 1.090 km², квалитет локалних саобраћајница детерминише низак степен изграђености, недовољна развијеност и прилична запуштеност условљена дугогодишњом унутрашњом кризом. Оптимизација развоја саобраћаја на територији општине Ивањица, према потребама локалне заједнице као и програмима развоја Републике Србије подразумева висока улагања која значајним делом улазе у одређења државе да се саобраћајна мрежа у овој регији учини ефикасном и местом преламања транспорта погодним за развој и локацију индустријских и туристичких капацитета. Радови на планирању државне будуће путне мреже Србије и Црне Горе као и повезивање Београда са Јужним Јадраном, будућим аутопутем Е-763 (веза Јадранско-Јонског басена са Паневропским коридорима X и VII) својом трасом пролазиће кроз централни део територије општине Ивањица. То ће уједно бити и најкраћа веза Мађарске и Румуније преко Србије и Црне Горе са јужном Италијом и Албанијом и захватаће широко гравитационо подручје са око 4,7 милиона становника.

Табела 8: Путна инфраструктура (изражено у км)

Укупно	Савремени коловоз	Државни путеви IБ реда		Државни путеви IIА реда		Општински	
		укупно	савремени коловоз	укупно	савремени коловоз	укупно	савремени коловоз
188,817	102,617	8,294	8,294	5,523	5,523	170	88,8

Извор: Републички завод за статистику

Снабдевање водом за пиће

Снабдевање водом подручја Ивањице и приградских насеља врши се из система "Куманица-Ивањица", захватањем воде из живог тока реке Моравице, на локалитету „Куманица", одакле се ливено-гвозденим цевоводом Ø 500 mm, укупне дужине око 12,5 km, вода гравитационо допрема до постројења за пречишћавање „Лучка Река", у зони насеља Бедина Варош, као и захватањем вода Рзињске реке и Дрвничког потока, које се такође гравитационо, цевоводима Ø 200 mm, укупне дужине око 2,7 km и Ø 250 mm укупне дужине око 2,2 km, допремају до постројења за пречишћавање. Сва изворишта са којих се водом снабдева подручје Ивањице по типу припадају локалним извориштима.

У погледу капацитета постојећих изворишта, расположиве количине воде износе око 240 l/s са локалитета „Куманица", 25 l/s са водозахвата на Рзињској реци и 15 l/s на Дрвничком потоку, што, према прорачунима спроведеним у оквиру постојеће верификоване техничке документације, задовољава будуће потребе за водом овог подручја (између 240 l/s и 250 l/s). Даље се третиране воде, преко резервоара „Лучка Река", а путем постојећих цевовода Ø 250

mm, и делимично изграђених главних цевовода Ø 300 и Ø 400 mm, шаљу ка потрошачима. Квалитет воде за пиће прерађене на постројењу за пречишћавање воде за пиће „Лучка Река" и испоручене у систем за снабдевање водом Ивањице и пратећих насеља, задовољава све прописане услове, а досадашњи резултати анализа које врши Завод за јавно здравље Чачак показали су да је вода за пиће потпуно исправна.

ЖИВОТНА СРЕДИНА

Комунални отпад

Општина Ивањица је у саставу Регионалног центра за управљање отпадом Дубоко из Ужица. Сакупљање, одвожење и одлагање отпада у регионалну депонију започето је децембра 2012. године. Сакупљање и претовар смећа са територије општине Ивањица а на локалној претоварној станици врши ЈКП "Ивањица" Ивањица, док транспорт и депоновање смећа на депонији Регионалног центра за управљање отпадом обавља ЈКП „Дубоко" Ужице врши ЈКП "Дубоко" Ужице. Пројектована месечана количина отпада на територији општине Ивањица из 2007. године је 698 t месечно, тј. 8.376 t годишње. Међутим, како су пројектоване количине засноване на обухвату корисника са читавог подручја општине и потенцијалних корисника у неизграђеним туристичким центрима на Голији, садашња месечна количина знатно одступа од пројектоване. Покривено је око 90% градских и приградских насеља па месечна количина прикупљеног отпада износи у просеку 600t што је на годишњем нивоу око 6000-7000t.

Индустријски отпад, углавном струготина из дрвне индустрије, искоришћава се скоро до "нулте емисије" ове врсте отпада у индустријским постројењима која се баве прерадом дрвета. Отпад који се може рециклирати, као и кабасти отпад одлаже се у посебне контејнере који се налазе у гаражи ЈКП "Ивањица" Ивањица а који се на даљи третман шаљу у Регионални центар за управљање отпадом ЈКП "Дубоко" Ужице, након чега одлази на даље третмане рециклаже.

Што се тиче примарне сепарације отпада, 2014. године је преко *EU ECHANGE4* програма општина Ивањица добила средства у виду возила троточкаша за превоз селектованог отпада и кесе за исти, чиме је омогућена и уведена примарна сепарација отпада за привредне субјекте у центру града која се касније ширила на све мале привредне субјекте. Тренутно се врше припреме око спровођења овог пројекта који има за циљ да се примарна сепарација отпада уведе у домаћинства, али и у привредне субјекте од места настанка – под чиме се сматра да ће градска зона и део приградске зоне бити покривени овим пројектом, те да ће се истим унапредити систем сепарације а самим тим и рециклаже.

Депонија „Грбавчица“ налази се на 6,5 км од града на путу ка селу Девићи. Од задње куће у насељу, као и од реке Моравица и Будожелске реке, депонија је удаљена око 300 м. Депонија „Грбавчевица“ заузима површину од 1,3 ха. Отпад на депонији одлаган је у

периоду од 1986. године до фебруара 2013. године. Након неколико случајева паљења депоније, у фебруару 2013. године депонија је затворена за депоновање и одлагање отпада, а сав отпад прикупљен на територији општине Ивањица је од момента затварања ове депоније транспортован на даљи третман у Регионални центар за управљање отпадом ЈКП “Дубоко“ Ужице чији је општине Ивањица - један од оснивача.

Отпадне воде

Када су у питању **отпадне воде** у општини Ивањица, односно збир испуштених отпадних вода у системе за одвођење отпадних вода и прорачунате испуштене отпадне воде у друге реципијенте, ситуација у општини Ивањица није на задовољавајућем нивоу. Наиме, у општини Ивањици још увек не постоји колектор за пречишћавање отпадних вода али је исти у плану.

Табела 9: Водоснабдевање и испуштање отпадних вода у општини Ивањица, 2018. године

Показатељ	Количина
Укупне захваћене воде, хиљ. м ³	2207
Испоручене воде за пиће, хиљ.м ³	1021
Укупне испуштене отпадне воде ¹⁾ , хиљ.м ³	980
Испуштене отпадне воде у системе за одвођење отпадних вода, хиљ.м ³	610
Пречишћене отпадне воде, хиљ.м ³	-
Број домаћинства прикључених на водоводну мрежу	4940
Број домаћинства прикључених на канализациону мрежу	3130

Извор: ЈКП Ивањица

Стање ваздуха

Општина Ивањица од 1998. године, преко Завода за јавно здравље Чачак, врши контролу квалитета ваздуха за подручје општине при чему се мере концентрације SO₂, чађи и укупне таложне материје. На основу извештаја Завода за јавно здравље Чачак, може се закључити да је квалитет ваздуха у летњем периоду у односу на мерене параметре углавном у границама дозвољених вредности, док у зимском периоду (грејна сезона) концентрације чађи и понекад SO₂ прелазе дозвољене вредности, а укупне таложне материје на свим мерним местима су током целе године углавном (99% мерења) у оквиру дозвољених вредности. Проблем аерозагађања у општини Ивањица је првенствено везан за неадекватну локацију извора загађивача. Највећи број ових извора загађења смештен је у насељеном делу града, па штетне материје које ови извори емитују угрожавају становништво у њиховој непосредној близини. Загађење ваздуха углавном је узроковано индивидуалним ложиштима и саобраћајем. На територији општине Ивањица не врше се мерења емисија гасова са ефектом стаклене баште.

Загађењу у великој мери доприноси и саобраћај у општини Ивањица. Наиме, према подацима МУП-а, за последњих десет година, укупан број регистрованих возила готово се удвостручио. У 2021. години, на сваког трећег становника општине, долази једно регистровано возило. Када је у питању коришћење горива, највећи број регистрованих возила користи гас као енергент.

Табела 10: Кретање броја регистрованих возила у општини Ивањица, по годинама

Година	2011	2016	2021
Број регистрованих возила	6858	8005	9717

Извор: Извор: РСЈП

4. SWOT АНАЛИЗА

На основу SWOT анализе, идентификоване су снаге и слабости, препознате су шансе и мапирани су проблеми који спутавају одрживи развој општине Ивањица.

SWOT анализа општине Ивањица спроведена је на сесијама у којима су учествовали представници Тематских радних група и чланови Координационог тела. Анализа је обухватила све области које су обухваћене утврђеним развојним правцима Плана развоја општине Ивањица.

Табела X. SWOT АНАЛИЗА

СНАГЕ	СЛАБОСТИ
<ul style="list-style-type: none"> • Природни потенцијали погодни за развој туризма (Парк природе „Голија”, Резерват биосфере „Голија-Студеница”, планине Јавор и Мучањ, културно-историјско наслеђе, природни предели и локалитети, споменици од великог и изузетног значаја, традиција у развоју сеоског туризма) • Подручје погодно за развој пољопривреде (велике површине обрадиве земље, традиција и искуство становништва, бонитет земљишњих категорија, потенцијали за интегралну и органску производњу, постојање производа и сорти погодних за брендирање) • Очувана животна средина (ваздушна бања, велике површине под шумом, велики број незагађених извора) • Регионална депонија „Дубоко“ • Развијен предузетнички дух • Развијена дрвно-прерађивачка и текстилна индустрија, и постојање квалификоване радне снаге у овим индустријама • Приватизована друштвена предузећа • Искуство у реализацији донаторских пројеката (УНДП, ГИЗ, УСАИД, SWISS) • Спортска традиција 	<ul style="list-style-type: none"> • Недовољна искоришћеност потенцијала које општина поседује • Низак природни прираштај који доводи до депопулације и старење становништва • Неусклађеност развоја пољопривреде и стварних потенцијала развоја општине (због претераног ослањања на традицију, застареле технологије и застареле механизације, неедукованог становништва, неприлагођености захтевима тржишта, недовољно развијених пољопривредних задруга) • Недовољна брига за очување животне средине (прекомерна експлоатација шума, непостојање третмана отпадних вода, недовољно развијена примарна селекција отпада, загађење вода и земљишта, загађење ваздуха у зимском периоду) • Слаба међуопштинска сардња • Слаба промоција општине • Недостатак планске и пројектно техничке документације у градском и руралном подручју • Лоше стање путне, саобраћајне и комуналне инфраструктуре • Непостојање партнерства између јавног, приватног и цивилног сектора • Неусклађеност образовних профила са потребама тржишта и привреде локалне зједнице • Недовољна радна снага • Поремећен систем вредности и недостатак друштвене одговорности
ШАНСЕ	ПРЕТЊЕ
<ul style="list-style-type: none"> • Усклађивање са национална планским и документима јавних политика (укључујући стратегије реформе јавне управе, информационог друштва и безбедности, одрживог урбаног развоја) • Програмска, техничка, едукативна и финансијска подршка домаћих и страних донатора (СКГО, НАЛЕД, ресорна министарства, међународне организације, ИПА фондови) • Привлачење домаћих и страних инвестиција • Изградња ауто-пута 	<ul style="list-style-type: none"> • Нестабилна политичка ситуација у земљи (лоша политичка атмосфера, ванредни избори, пад Владе и сл.) • Недовољни трансфери са националног нивоа • Проблеми са правним оквиром (неефикасна процедура усвајања закона, неусклађеност прописа, недовољна примена прописа, итд.) • Светска економска криза (повлачење инвеститора, донаторских програма, итд.) • Рат у Украјини

- **Подршка развоју планине Голија са националног нивоа**
- **Удруживање привредника у удружења и кластере**
- **Брендирање туристичких и пољопривредних производа**
- **Коришћење јефтиних и алтернативних извора енергије**
- **Увођење нових технологија и стандарда квалитета ради конкуретности на тржишту**
- **Размена искустава и примера добре праксе у свим секторима развоја**
- **Институционална и ванинституционална едукација становништва свих узраста и профила**
- **Равномернији регионални развој**
- **Децентрализација**
- **Чланство Србије у ЕУ**

- **Пандемија**
- **Губитак тржишта и места у глобалним ланцима вредности**
- **Бржа прилагодљивост других региона**

5. ВИЗИЈА ОПШТИНЕ ИВАЊИЦА

Визија развоја општине Ивањица до 2030. године настала је кроз процес консултација са заинтересованим странама и представља жељено стање које општина жели да достигне у будућности, промену коју треба остварити у планском периоду на који гласи овај План развоја општине Ивањица, кроз спровођење предложених мера, а самим тим и достизање дефинисаних приоритетних циљева. Општина Ивањица дефинисала је следећу визију

ВИЗИЈА

Општина Ивањица је место поверења, шансе и гостопримства. Здрава и безбедна заједница са очуваном животном средином и уређеном одрживом циркуларном економијом. Енергетски независна заједница, атрактивна за породични живот и развој предузетничког духа. Место где млади бирају да живе, раде и стварају. Ивањица је град где се туристи радо враћају.

6. РАЗВОЈНИ ПРАВЦИ, ПРИОРИТЕТНИ ЦИЉЕВИ И МЕРЕ

Развој општине Ивањица у периоду 2023–2030. године реализоваће се кроз четири развојна правца:

1. **Развојни правац 1 – ЛОКАЛНО ЕКОНОМСКИ РАЗВОЈ И РАЗВОЈ ПРИВРЕДЕ**
2. **Развојни правац 2 – ДРУШТВЕНО-КУЛТУРНИ И СПОРТСКИ РАЗВОЈ И ДОБРА УПРАВА;**
3. **Развојни правац 3 – УРБАНИ РАЗВОЈ И РАЗВОЈ ИНФРАСТРУКТУРЕ;**
4. **Развојни правац 4 - ЗАШТИТА ЖИВОТНЕ СРЕДИНЕ, ЕНЕРГЕТСКА ЕФИКСАНОСТ, ОБНОВЉИВИ ИЗВОРИ ЕНЕРГИЈЕ И КЛИМАТСКЕ ПРОМЕНЕ.**

Реализација приоритета у оквиру развојних правца општине Ивањица намеће потребу предузимања низа активности са значајним инвестиционим улагањима у физичке ресурсе, социјалне мреже, физичку инфраструктуру, раст конкурентности, јавне сервисе, животну средину, итд., са циљем да сви видови подршке у приоритетним областима морају расти у односу на почетни ниво ради остварења планираних циљева.

У наставку је табеларни приказ структуре приоритета општине Ивањица дефинисаних кроз развојне правце, приоритетне циљеве и мере које ће довести до остварења приоритетних циљева у оквиру сваког појединачни развојни правац.

Развојни правац 1 – ЛОКАЛНО ЕКОНОМСКИ РАЗВОЈ И РАЗВОЈ ПРИВРЕДЕ	
Приоритетни циљ	Мере за остварење приоритетног циља
1.1 Ојачана локална привреда кроз стварање предуслова за убрзани раст и развој	<p>Мера 1.1.1: Оснивање удружења привредника у партнерству са локалном самоуправом</p> <p>Мера 1.1.2: Стварање предуслова за развој инфраструктуре у индустријским зонама</p> <p>Мера 1.1.3: Јачање предузетништва кроз мере будућег Програма локално-економског развоја</p> <p>Мера 1.1.4: Промовисање енергетски независног модела за привреднике;</p> <p>Мера 1.1.5: Развој нових „greenfield” и „brownfield“ локација – куповина комплекса ШПИК</p>
1.2 Развој пољопривреде и одрживи развој	<p>Мера 1.2.1: Подршка свим видовима пољопривредне производње (сточарство, ратарство и воћарство)</p> <p>Мера 1.2.2: Стандардизација и брендирање пољопривредних производа</p> <p>Мера 1.2.3: Подршка удруживању пољопривредних субјеката</p> <p>Мера 1.2.4: Подршка пољопривредним произвођачима у спровођењу ИПАРД програма</p> <p>Мера 1.2.5: Промовисање и развој „зелених,, органских локација за</p>

	<p>продају пољопривредних производа</p> <p>Мера 1.2.6: Промовисање енергетски независног модела за домаћинства</p> <p>Мера 1.2.7: Промоција примене нових технологија у пољопривредној производњи</p>
1.3 Повећан обим туристичке понуде	<p>Мера 1.3.1: Континуирана промоција туристичке понуде општине Ивањица;</p> <p>Мера 1.3.2: Развој сеоског туризма и очување традиционалних вредности;</p> <p>Мера 1.3.3: Стварање предуслова за развој парка природе Голија као посебне туристичке дестинације у Србији – заштићено подручје од стране УНЕСКО;</p> <p>Мера 1.3.4: Институционално јачање Туристичке организације општине Ивањица</p>

Развојни правац 2 – ДРУШТВЕНО-КУЛТУРНИ И СПОРТСКИ РАЗВОЈ И ДОБРА УПРАВА И СПОРТСКИ РАЗВОЈ И ДОБРА УПРАВА	
Приоритетни циљ	Мере за остварење приоритетног циља
2.1 Локална самоуправа и институције су сервис грађана	<p>Мера 2.1.1: Реформа локалног политичког система;</p> <p>Мера 2.1.2: Развој и унапређење Е-управе;</p> <p>Мера 2.1.3: Увођење нових технологија у рад општинске управе – Географско информационог система;</p> <p>Мера 2.1.4: Утврђивање стандарда, правила и процедура пружања услуга у циљу добру управе;</p> <p>Мера 2.1.5: Подизање капацитета запослених у ЈЛС кроз стручно усавршавање и стицање компетенција;</p> <p>Мера 2.1.6: Побољшање продуктивности, ефикасности и квалитета пружања јавних услуга;</p> <p>Мера 2.1.7: Унапређење управљања и спровођења капиталних пројеката;</p> <p>Мера 2.1.8: Унапређење међуопштинске сарадње;</p> <p>Мера 2.1.9: Унапређење амбијента у локалној заједници кроз бољу сарадњу општинских органа са организацијама цивилног друштва и медијима;</p> <p>Мера 2.1.10: Успостављање веза са дијаспором</p>
2.2 Унапређен квалитет образовања и васпитања	<p>Мера 2.2.1: Унапређење просторних капацитета образовних и васпитних установа;</p> <p>Мера 2.2.2: Унапређење рада актива директора уз укључивање у рад школских одбора;</p> <p>Мера 2.2.3: Оснивање Савета за образовање општине Ивањица;</p> <p>Мера 2.2.4: Континуирано стручно усавршавање запослених у образовним и васпитним установама;</p> <p>Мера 2.2.5: Стимулисање враћања у родно место</p>

<p>2.3 Унапређен културни живот и очувано културно наслеђе</p> <p>2.3 Унапређен културни живот и очувано културно наслеђе</p>	<p>Мера 2.3.1: Континуирани развој и промоција фестивала Нушићијада</p> <p>Мера 2.3.2: Повећање броја културних манифестација;</p> <p>Мера 2.3.3: Обнова културно – историјских објеката;</p> <p>Мера 2.3.4: Оснивање завичајног музеја;</p> <p>Мера 2.3.5: Унапређење рада установе културе и промоција свих врста уметности</p>
<p>2.4 Развијени професионални и школски спорт</p>	<p>Мера 2.4.1: Успостављање јавног предузећа за управљање спортским теренима и њихово одржавање;</p> <p>Мера 2.4.2: Обнова спортске инфраструктуре;</p> <p>Мера 2.4.3: Изградња градског стадиона и спортске хале;</p> <p>Мера 2.4.4: Завршетак изградње спортско рекреативног центра Јаковића Поље;</p> <p>Мера 2.4.5: Промовисање здравих навика и значаја физичке активности грађана;</p> <p>Мера 2.4.6: Подстицање развоја спорта кроз подршку свим клубовима – екипним и индивидуалним;</p> <p>Мера 2.4.7: Организација међуопштинских омладинских игара (МОСИ)</p>
<p>2.5 Унапређена социјална и здравствена заштита</p>	<p>Мера 2.5.1: Унапређење превентивног и здравствено-васпитног рада Дома здравља;</p> <p>Мера 2.5.2: Реконструкција и обнова објеката здравствене и социјалне заштите;</p> <p>Мера 2.5.3: Унапређење партнерских односа између ЈЛС и невладиног сектора у области пружања услуга социјалне и здравствене заштите;</p> <p>Мера 2.5.4: Унапређење положаја осетљивих група;</p> <p>Мера 2.5.5: Јачање кадра који пружа здравствену и социјалну заштиту</p>

<p>Развојни правац 3 – УРБАНИ РАЗВОЈ И РАЗВОЈ ИНФРАСТРУКТУРЕ</p>	
<p>Приоритетни циљ</p>	<p>Мере за остварење приоритетног циља</p>
<p>3.1 Створени предуслови за урбани развој</p>	<p>Мера 3.1.1: Израда, усвајање и спровођење планских докумената за урбани развој;</p> <p>Мера 3.1.2: Промоција зелене градње и коришћења ОИЕ и ЕЕ у урбаном развоју</p>
<p>3.2 Унапређена саобраћајна инфраструктура</p>	<p>Мера 3.2.1: Категоризација улица и општинских путева;</p> <p>Мера 3.2.2: Изградња бицикличких и унапређење квалитета пешачких стаза;</p> <p>Мера 3.2.3: Реконструкција инфраструктуре у градским насељима;</p> <p>Мера 3.2.4: Реконструкција приоритетних путних праваца у руралном подручју са припадајућим инсталацијама;</p> <p>Мера 3.2.5: Унапређење стационарног саобраћаја и повећање броја јавних паркиралишта у ужем градском језгру;</p> <p>Мера 3.2.6: Унапређење саобраћајних капацитета;</p>

	Мера 3.2.7: Повећање безбедности учесника у саобраћају
3.3 Унапређена комунална инфраструктура	Мера 3.3.1: Унапређење услова рада ЈКП „Ивањица”; Мера 3.3.2: Проширење услуга ЈКП на шире подручје општине; Мера 3.3.3: Унапређење водоснабдевања у градском подручју; Мера 3.3.4: Унапређење водоснабдевања у руралном подручју; Мера 3.3.5: Унапређење третмана сирове воде; Мера 3.3.6: Унапређење одвођења отпадних вода у градском и руралном подручју.

Развојни правац 4 – ЗАШТИТА ЖИВОТНЕ СРЕДИНЕ, ЕНЕРГЕТСКА ЕФИКСАНОСТ, ОБНОВЉИВИ ИЗВОРИ ЕНЕРГИЈЕ И КЛИМАТСКЕ ПРОМЕНЕ	
Приоритетни циљ	Мере за остварење приоритетног циља
4.1 Ефикасно управљање отпадом	Мера 4.1.1: Мапирање и чишћење дивљих депонија и смањење њиховог броја; Мера 4.1.2: Промовисање смањења отпада на извору настанка – подстицај развоју примарне селекције отпада; Мера 4.1.3: Санација и рекултивација бивше депоније Грбавчевица са променом намене простора; Мера 4.1.4: Таргетирање количина отпада из индустрије и његов третман; Мера 4.1.5: Системско управљање токовима анималаног отпада; Мера 4.1.6: Едукација и образовање становништва о врстама отпада и његовом третирању.
4.2 Ефикасно управљање отпадним водама	Мера 4.2.1: Побољшање квалитета одвођења отпадних вода из домаћинства; Мера 4.2.2: Побољшање квалитета одвођења отпадних вода из индустрије.
4.3 Унапређен квалитет пијаће воде	Мера 4.3.1: Мапирање и заштита изворишта пијаће воде – одређивање ширег подручја санитарне заштите; Мера 4.3.2: Уређење водотокова другог реда који су у сливу за пијаћу воду; Мера 4.3.3: Израда и усвајање локалних прописа о управљању пијаћом водом
4.4 Унапређен квалитет ваздуха	Мера 4.4.1: Промовисање примене напредних технологија у циљу смањења емисије штетних гасова из индивидуалних и индустријских ложишта; Мера 4.4.2: Реконструкција котларница јавних објеката у циљу преласка на еколошки прихватљива горива; Мера 4.4.3: Смањење емисије штетних гасова кроз регулацију саобраћаја; Мера 4.4.4: Подизање нивоа свести грађана о значају очувања животне средине

4.5 Енергетска ефикасност и коришћење обновљивих извора енергије	Мера 4.5.1: Субвенционисање унапређења енергетске ефикасности и коришћења обновљивих извора енергије у домаћинствима; Мера 4.5.2: Унапређење енергетске ефикасности јавних објеката; Мера 4.5.3 : Унапређење јавног осветљења; Мера 4.5.4: Промовисање енергетске ефикасности.
4.6 Повећана отпорност локалне заједнице у ситуацијама ванредних околности	Мера 4.6.1: Повећање институционално организационе спремности у ситуацијама ванредних околности; Мера 4.6.2: Уређење водотокова другог реда.

Развојни правац 1 – ЛОКАЛНО ЕКОНОМСКИ РАЗВОЈ И РАЗВОЈ ПРИВРЕДЕ

Приоритетни циљ 1.1. Ојачана локална привреда кроз стварање предуслова за убрзани раст и развој

Опис: Спровођење наведеног циља треба да доведе до унапређења економске ситуације у општини, кроз обезбеђивање услова којим ће се стимулисати локални привредни субјекти. Реализација циља довешће до отварања нових радних места, смањења стопе незапослености и побољшања животног стандарда грађана општине. Да би се локална привреда ојачала, неопходно је створити услове који ће омогућити да се локални предузетници и остали привредни субјекти развијају и шире своје пословање. У том смислу, осмишљено је седам мера чијим ће доследним спровођењем бити постигнути жељени резултати: Оснивање удружења привредника у партнерству са локалном самоуправом, Стварање предуслова за развој инфраструктуре у индустријским зонама, Јачање свих врста предузетништва кроз мере будућег програма локално – економског развоја укључујући и промоцију и увођење стандарда, Промовисање енергетски независног модела за привреднике и Развој нових „greenfield“ и „brownfield“ локација – куповина комплекса ШПИК у сарадњи са привредницима. Успешан развој локалне привреде може допринети и побољшању извоза производа и услуга, што ће допринети „укрупњавању“ економије општине. Даље, остварење циља ће допринети подизању животног стандарда становника Ивањице.

Мере за остварење приоритетног циља 1.1.
Мера 1.1.1. Оснивање удружења привредника у партнерству са локалном самоуправом
Опис: Циљ предметне мере је да се унапреди сарадња између јавног и приватног сектора, што ће бити спроведено кроз реализацију пописа свих привредника и делатности општине Ивањица, како би се у складу са добијеним резултатима утврдило њихове потребе и проблеми са којима се суочавају. На основу спроведеног пописа, утврдиће се приоритетне области у којима ће се основати удружења, како би проходност ка жељеном тржишту била бржа и ефикаснија, уз смањење пословног ризика.
Тип мере: Институционално – управљачко - организациона
Процена потребних финансијских средстава: 1.200.000,00 динара / 400.000,00 динара по години)
Могући извори финансирања: Буџет општине и привредника
Одговорност за спровођење (носилац мере): Општинска управа
Други учесници у спровођењу: Привредни субјекти општине
Период спровођења: 2023-2026

Мера 1.1.2. Стварање предуслова за развој инфраструктуре у индустријским зонама
Опис: Циљ предметне мере је да се створе предуслови за развој инфраструктуре у индустријским зонама. Кроз примену ове мере спровешће се низ активности, укључујући: <ul style="list-style-type: none">• Доношење одлука о изради планских докумената;• Израда урбанистичких планских докумената у индустријским зонама;• Изградња потребне инфраструктуре за функционисање индустријске зоне.

Мера 1.1.3: Јачање предузетништва кроз мере будућег Програма локално-економског развоја
Опис: Циљ мере је да се ојача предузетништво у сегментима у којима постоји, као и да се покрене у сегментима у којима не постоји предузетничка делатност. Пре свега, у фокусу ће бити јачање

Тип мере: Институционално – управљачко - организациона
Процена потребних финансијских средстава: 9.000.000,00 динара (3 милиона динара по години)
Могући извори финансирања: Буџет општине
Одговорност за спровођење (носилац мере): Општинска управа
Други учесници у спровођењу: Привредни субјекти општине
Период спровођења: 2023-2026

породичног бизниса, али и предузетништва младих, женског предузетништва и предузетништва у руралном подручју.

Активности које ће се спроводити у оквиру ове мере су:

- Израда Програма локално-економског развоја са одговарајућим мерама (које ће, поред осталог, за циљ имати и промоцију и увођење стандарда у различитим областима пословања);
- Подстицање развоја предузетништва кроз доделу средстава за набавку опреме у циљу повећања конкурентности привредних субјеката;
- Подстицање развоја предузетништва кроз обуку грађана у урбаним и руралним деловима општине;
- Подршка развоју прерадних капацитета, као посебна активност усмерена ка поспешивању пољопривредне производње;
- Интензивирање спровођења дуалног образовања, у циљу афирмације и подстицања интеграције младих у привредне токове (носилац активности: ЈЛС јер финансира делом дуално образовање, а партнер у спровођењу је Канцеларија за младе која спаја школе и ђаке и привредне субјекте, организује радну праксу у фирмама итд.);
- Подстицање самозапошљавања кроз покретање сопственог бизниса;
- Промоција и повећање видљивости локалних привредних субјеката. Ова активност ће, поред осталог, обухватити и креирање визуелног идентитета локалне привреде, и представљање локалних привредних субјеката на сајмовима у земљи и иностранству.

Тип мере: Институционално – управљачко – организациона, информативно – едукативна, подстицајна
Процена потребних финансијских средстава: 77.000.000,00 динара (11.000.000,00 динара по години)
Могући извори финансирања: Буџет општине, буџет РС и донатори
Одговорност за спровођење (носилац мере): Општинска управа
Други учесници у спровођењу: Садашњи и будући предузетници
Период спровођења: 2023-2030

Мера 1.1.4: Промовисање енергетски независног модела за привреднике

Опис: Циљ ове мере је да се промовише енергетски независни модел за привреднике, укључујући енергетску ефикасност и улагање у обновљиве изворе енергије. Реализацијом мере, пружа се подршка локалној привреди, али се истовремено и позитивно утиче на смањење потрошње енергије и заштиту животне средине. Ова мера може укључивати промоцију улагања у обновљиве изворе енергије, као што су: соларни панели, ветроенергија, биомаса и геотермална енергија. Постојање оптималних услова за инсталацију обновљивих извора енергије на територији општине Ивањица (на пример: велики број сунчаних дана) може бити додатни стимуланс за инвестиције у ову област. При промовисању енергетски независног модела, општина Ивањица може обезбедити информације о различитим изворима финансирања, као што су општинске, републичке или међународне субвенције и кредити. С тим у вези, активности усмерене на реализацију мере подразумевају организовање радионица, семинара и других

<p>образовних активности за привреднике, на којима би могли да се упознају са предностима и могућностима обновљивих izvora енергије. Додатно, општина Ивањица ће промовисати енергетски ефикасне технологије као што су примена LED осветљења, уградња изолације на зградама и увођење ефикаснијих система за грејање и хлађење. Енергетски независни модел, дакле, не укључује само енергетску ефикасност, него и примену обновљивих izvora енергије. То значи да у неком моменту привредни субјект може да буде енергетски независан у односу на рецимо Електропривреду Србије или да производи биодизел и слично.</p>
<p>Тип мере: Информативно – едукативна Процена потребних финансијских средстава: 1.400.000,00 динара (200.000,00 динара по години) Могући извори финансирања: Буџет општине Одговорност за спровођење (носилац мере): Општинска управа Други учесници у спровођењу: Садашњи и будући предузетници и остали привредни субјекти у општини Период спровођења: 2023-2030</p>

<p>Мера 1.1.5: Развој нових „greenfield” и „brownfield” локација – куповина комплекса ШПИК</p>
<p>Опис: Циљ мере је да се искористе на најпродуктивнији и најефикаснији могући начин све расположиве локације у општини које су у јавној својини, са фокусом на „greenfield” и „brownfield” инвестиције на тим локацијама.</p> <p>Активности у оквиру мере које ће, поред осталих, бити спроведене, укључују:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Куповина комплекса ШПИК; • Куповина и коришћење капацитета других локација за „greenfield” инвестиције.
<p>Тип мере: Информативно – едукативна, подстицајна Процена потребних финансијских средстава: 700.000.000,00 динара (100.000.000,00 динара по години) Могући извори финансирања: Буџет општине, буџет РС, донације Одговорност за спровођење (носилац мере): Општинска управа Други учесници у спровођењу: Садашњи и будући предузетници и остали привредни субјекти у општини Период спровођења: 2023-2030</p>

Приоритетни циљ 1.2. Развој пољопривреде и одрживи развој

Опис: Развој пољопривредне производње и обезбеђивање дугорочне одрживости, реализоваће се применом модерних пољопривредних технологија, увођењем нових пољопривредних култура (у циљу повећања производње и повећања квалитета производа), унапређењем и заштитом земљишта и водених ресурса, као и заштитом биодиверзитета. Ово подразумева и увођење и унапређење органске производње, примену метода одрживог управљања земљиштем и водама, као и промовисање рециклирања и примену осталих метода за заштиту животне средине. Поред тога, предвиђеним мерама се обезбеђује подршка развоју руралних подручја у циљу повећања стандарда живота становника сеоских подручја општине. То ће се спроводити унапређењем услова за рад и развој малих и средњих предузећа и развојем пољопривредног (етно) туризма,

Такође, поједине мере и активности ће се односити и на подршку младим произвођачима и привредницима у пољопривреди кроз програме обуке, менторства и финансијску подршку. На тај начин ће се позитивно утицати на унапређење квалитета производа, повећање конкурентности и стимулисање привредног развоја. Све наведено ће бити реализовано спровођењем следећих мера:

- Подршка свим видовима пољопривредне производње (сточарство, ратарство и воћарство);
- Стандардизација и брендирање пољопривредних производа;
- Подршка удруживању пољопривредних субјеката;
- Подршка пољопривредним произвођачима у спровођењу ИПАРД програма;
- Промовисање и развој „зелених,“ органских локација за продају пољопривредних производа;
- Промовисање енергетски независног модела за домаћинства;
- Промоција примене нових технологија у пољопривредној производњи.

Мере за остварење приоритетног циља 1.2

Мера 1.2.1: Подршка свим видовима пољопривредне производње (сточарство, ратарство и воћарство)

Опис: Циљ мере је унапређење свих видова пољопривредне производње и интензивирање саме производње, кроз увођење стандарда (техничких, еколошких, стручно – кадровских), промоцију, али и субвенционисање свих видова сточарства, органске производње, производње јагодичастог воћа (малина, јагода, купина и слично). Посебно ће се водити рачуна о подршци пољопривредним културама и гајењу животиња које успевају и опстају на територији општине, како би се омогућило унапређење квалитета, квантитета и ефикасности пласмана тих производа у земљи и иностранству.

Тип мере: Подстицајна

Процена потребних финансијских средстава: 140.000.000,00 динара (20 милиона динара по години)

Могући извори финансирања: Буџет општине

Одговорност за спровођење (носилац мере): Општинска управа

Други учесници у спровођењу: Пољопривредна газдинства

Период спровођења: 2023-2030

Мера 1.2.2: Стандардизација и брендирање пољопривредних производа

Опис: Предметна мера стандардизације и брендирања пољопривредних производа ће бити достигнута, пре свега, кроз успостављање географског порекла и адекватну промоцију. Очекује се да ће креирање производа са ознаком географског порекла са поднебља општине Ивањица, допринети већој препознатљивости и пробоју на тржиште. Такође, пласман ових производа биће испраћен и одговарајућом промоцијом на домаћем и међународном тржишту, у складу са могућностима и буџетом.

Тип мере: Информативно – едукативна, институционално – управљачко – организациона

Процена потребних финансијских средстава: 7.000.000,00 динара (1 милиона динара по години)

Могући извори финансирања: Буџет општине

Одговорност за спровођење (носилац мере): Општинска управа

Други учесници у спровођењу: Пољопривредна газдинства и привредни субјекти

Период спровођења: 2023-2030

Мера 1.2.3: Подршка удруживању пољопривредних субјеката

Опис: Подршка удруживању пољопривредних субјеката ће, превасходно, бити пружена кроз успостављање и субвенционисање задруга и кластера у пољопривреди. Како би се привредницима

предочиле предности удруживања, организоваће се серија радионица, састанака и обука које ће им помоћи да разумеју предности удруживања и заједничког наступа на тржишту. Такође, биће пописана и постојећа удружења којима ће бити пружена одређена финансијска и административна подршка и помоћ у изградњи инфраструктуре. Позитивни ефекти мере, огледају се у раду на остварењу заједничких интереса. Кроз удруживање, пољопривредници могу да повећају продају својих производа, да имају већи привредни утицај, да смање ризике, поделе трошкове и ресурсе, као и да развијају нове производе и услуге.

Тип мере: Информативно – едукативна, подстицајна

Процена потребних финансијских средстава: 7.000.000,00 динара (1 милиона динара по години)

Могући извори финансирања: Буџет општине

Одговорност за спровођење (носилац мере): Општинска управа

Други учесници у спровођењу: Пољопривредна газдинства и привредни субјекти

Период спровођења: 2023-2030

Мера 1.2.4: Подршка пољопривредним произвођачима у спровођењу ИПАРД програма

Опис: Мера подршке пољопривредним произвођачима општине Ивањица у спровођењу ИПАРД програма обухвата спровођење различитих врста активности:

- Информисање: Организовање информативних састанака и семинара на којима би се представили услови и процедуре за учешће у ИПАРД програму, као и могућности за финансирање пројеката;
- Саветовање: Пружање консултација и саветовање пољопривредним произвођачима у вези са припремом и представљањем пројеката за финансирање кроз ИПАРД програм;
- Финансијска помоћ: Одобравање финансијске помоћи за пројекте који задовољавају услове за учешће у ИПАРД програму;
- Промовисање ИПАРД програма кроз кампање и локалне медијске активности.

Тип мере: Информативно – едукативна, подстицајна

Процена потребних финансијских средстава: 3.500.000,00 динара (500 хиљада динара по години)

Могући извори финансирања: Буџет општине

Одговорност за спровођење (носилац мере): Општинска управа, ЕУ

Други учесници у спровођењу: Пољопривредна газдинства

Период спровођења: 2023-2030

Мера 1.2.5: Промовисање и развој „зелених, органских локација за продају пољопривредних производа

Опис: У оквиру ове мере биће организоване промотивне активности кроз локалне медије, званичну интернет презентацију општине и друштвене мреже. Ове активности ће бити спроведене како за централне градске локације, тако и за локације у руралном делу општине. Успостављање оваквих локација, допринеће побољшању хигијене, очувању чистије хране и околине и развијању свести код људи о значају да производи буду здрави и безбедни и да се као такви, продају на одговарајућим уређеним местима. Између осталог, то подразумева и да ће бити уређени простори у центрима месних заједница који би били лакше доступни туристима.

Тип мере: Информативно – едукативна, институционално - управљачко - организациона

Процена потребних финансијских средстава: 3.500.000,00 динара (500 хиљада динара по)

Могући извори финансирања: Буџет општине

Одговорност за спровођење (носилац мере): Општинска управа

Други учесници у спровођењу: Пољопривредна газдинства, месне заједнице
Период спровођења: 2023-2030

Мера 1.2.6: Промовисање енергетски независног модела за домаћинства

Опис: Овом мером ће се постићи да што већи број домаћинстава буде одрживо и енергетски независно.

Активности које ће се спроводити у оквиру мере:

- Промотивне активности, укључујући: промоцију користи од енергетске независности и повећане одрживости, промоцију производње енергената као што су биомаса и биодизел;
- Унапређење енергетске ефикасности кроз финансирање и уградњу соларних панела у домаћинствима, унапређење термичког омотача објеката, унапређење термотехничких система и сл.

Тип мере: Информативно – едукативна, подстицајна

Процена потребних финансијских средстава: 105.000.000,00 динара (15 мил. динара по години)

Могући извори финансирања: Буџет општине, буџет РС

Одговорност за спровођење (носилац мере): Општинска управа

Други учесници у спровођењу: Домаћинства и ресорна министарства

Период спровођења: 2023-2030

Мера 1.2.7: Промоција примене нових технологија у пољопривредној производњи

Опис: Мера ће се спроводити кроз спровођење следећих активности:

- Обука пољопривредника о новим технологијама и примену у пољопривредној производњи (кроз различите форме, укључујући тренинге, семинаре, радионице и курсеве);
- Финансијска помоћ пољопривредним произвођачима укључујући наменске кредите, грантове и субвенције. Ова помоћ би могла да покрије део или целокупну инвестицију у нове технологије;
- Информисање пољопривредника о новим технологијама кроз јавне скупове, новине, електронску пошту, друштвене мреже и сличне канале комуникације;
- Организовање демонстрације нових технологија уз учешће стручњака у области пољопривреде. На тај начин би пољопривредни произвођачи могли „на лицу места” да виде практичну примену технологије у пракси и да се упознају са њиховим предностима и манама;
- Увођење награде за иновативне пољопривредне произвођаче.

Тип мере: Информативно – едукативна

Процена потребних финансијских средстава: 3.500.000,00 динара (500 хиљада динара по години)

Могући извори финансирања: Буџет општине

Одговорност за спровођење (носилац мере): Општинска управа

Други учесници у спровођењу: Пољопривредна газдинства и привредни субјекти

Период спровођења: 2023-2030

Приоритетни циљ 1.3. ПОВЕЋАН ОБИМ ТУРИСТИЧКЕ ПОНУДЕ

Опис: Развој туристичких производа на туристичким дестинацијама у општини Ивањица, као и јачање атрактивности и конкурентности општине, повећаће обим туристичке понуде општине што ће позитивно

утицати на приходе и побољшање животног стандарда. Развој туристичких дестинација у општини Ивањица, спроводиће се унапређењем туристичке инфраструктуре и понуде. Жеља је да се привуче више туриста и продужи њихов боравак кроз креирање нових и унапређење постојећих туристичких производа. Ово ће бити реализовано кроз следеће мере:

- Континуирана промоција туристичке понуде општине Ивањица;
- Развој сеоског туризма и очување традиционалних вредности;
- Стварање предуслова за развој парка природе Голија као посебне туристичке дестинације у Србији – заштићено подручје од стране УНЕСКО;
- Институционално јачање Туристичке организације општине Ивањица.

Све ове мере треба да допринесу развоју туризма у општини Ивањица, јачању њене атрактивности и конкурентности на туристичком тржишту.

Мере за остваривање приоритетног циља 1.3

Мера 1.3.1: Континуирана промоција туристичке понуде општине Ивањица

Опис: Овом мером ће се постићи да Ивањица у очима посетилаца буде препозната, између осталог, као ваздушна бања.

Активности које ће се спроводити у оквиру ове мере, обухватају, поред осталог и: као ваздушна бања. Активности које ће се спроводити у оквиру мере су:

- Израда визуелног идентитета општине Ивањица (вишејезични портал туристичке понуде, видео материјали и слично);
- Промоција општине Ивањица на друштвеним мрежама, туристичким порталима и часописима и осталим одговарајућим сајтовима на интернету;
- Израда туристичке мапе општине Ивањица, укључујући информације о дестинацијама, активностима и занимљивостима које су доступне посетиоцима.

Тип мере: Информативно – едукативна

Процена потребних финансијских средстава: 49.000.000,00 динара (7 милиона динара по години)

Могући извори финансирања: Буџет општине, подршка надлежног министарства

Одговорност за спровођење (носилац мере): Општинска управа

Други учесници у спровођењу: Туристичка организација општине Ивањица

Период спровођења: 2023-2030

Мера 1.3.2: Развој сеоског туризма и очување традиционалних вредности

Опис: Ивањица има велики потенцијал за развој сеоског туризма, који треба да буде искоришћен и даље развијан кроз очување традиционалних вредности и неговање посебности ивањичког краја. Упоредна пракса показује да је ова грана туризма у порасту и да се применом одговарајућих модела добре праксе могу постојати изузетни резултати.

Ова мера ће се спроводити реализацијом следећих активности:

- Идентификација туристичког потенцијала сеоских подручја кроз мапирање потенцијалних туристичких атракција, као што су: природни пејзажи, старе градње, угоститељски објекти и слично;
- Подстицај уређењу туристичке инфраструктуре на руралном подручју;
- Промоција локалне кухиње - Туристима треба представити и понудити домаћу храну и пиће, који се производе у општини Ивањица. Ово би подстакло развој малих привредника који се баве

производњом хране;

- Уређење и организовање етнографских збирки – Идеја је да се прикаже традиционални начин живота на сеоским подручјима и културу становника општине Ивањица;
- Промоција сеоског туризма – Развој маркетиншке стратегије за промоцију сеоског туризма.

Тип мере: Информативно – едукативна, институционално – организационо – управљачка, подстицајна

Процена потребних финансијских средстава: 56.000.000,00 динара (8 милиона динара по години)

Могући извори финансирања: Буџет општине, подршка надлежног министарства

Одговорност за спровођење (носилац мере): Општинска управа

Други учесници у спровођењу: ТО општине Ивањица, пољопривредна газдинства, привредни субјекти и предизетници

Период: 2023-2030

Мера 1.3.3: Стварање предуслова за развој парка природе Голија као посебне туристичке дестинације у Србији – заштићено подручје од стране УНЕСКО

Опис: Овом мером ће се постићи да парк природе Голија буде развијен као посебна туристичка дестинација у Србији, и као заштићено подручје од стране УНЕСКО-а. Активности које ће се у оквиру мере спроводити, подразумевају и учествовање у изради Просторног плана посебне намене, који представља плански документ на регионалном нивоу. Циљ је да се добијањем ознаке заштићеног подручја, повећа видљивост општине на међународној туристичкој карти, што ће одбацити многе позитивне ефекте и, у крајњој линији, утицати на остварење приоритетног циља.

Тип мере: Институционално – организационо – управљачка

Процена потребних финансијских средстава: 4.900.000,00 динара (700 хиљада динара по години)

Могући извори финансирања: Буџет општине, подршка надлежног министарства

Одговорност за спровођење (носилац мере): Општинска управа

Други учесници у спровођењу: Надлежно министарство

Период спровођења: 2023-2030

Мера 1.3.4: Институционално јачање Туристичке организације општине Ивањица

Опис: Мера је директно повезана са остварењем приоритетног циља, који неће бити постигнут уколико се не буде системски радило на институционалном јачању и унапређењу рада локалне туристичке организације, као кључног носиоца овог сектора. Активности које ће се реализовати у оквиру мере су:

- Повећање броја запослених;
- Делегирање нових послова Туристичкој организацији;
- Припрема предлога туристичких садржаја;
- Израда програма и плана услуга Туристичке организације.

Тип мере: Институционално – организационо – управљачка

Процена потребних финансијских средстава: 16.800.000,00 динара (2.4 милиона динара по години)

Могући извори финансирања: Буџет општине

Одговорност за спровођење (носилац мере): Туристичка организација општине Ивањица

Други учесници у спровођењу: Општинска управа, Туристичка организација

Период спровођења: 2023-2030

Развојни правац 2 – ДРУШТВЕНО- КУЛТУРНИ И СПОРТСКИ РАЗВОЈ И ДОБРА УПРВА

Приоритетни циљ 2.1. Локална самоуправа и институције су сервис грађана

Опис: Локалну самоуправу општине Ивањица неопходно је унапредити како би се обезбедио висок ниво пружања услуге, а самим тим и висок степен задовољства њених грађана. С тим у вези, реализација утврђених мера и активности биће усмерена на потребе и захтеве грађана у свим областима, укључујући здравствену заштиту, образовање, безбедност, културу, спорт и друго. Поред тога, паралелно ће се подстицати и укључивање грађана у консултативни процес приликом креирања локалних прописа и докумената јавних политика. Предметни циљ биће остварен реализацијом следећих мера:

- Реформа локалног политичког система;
- Развој и унапређење Е-управе;
- Увођење нових технологија у рад општинске управе – Географско-информационог система;
- Утврђивање стандарда, правила и процедура пружања услуга у циљу добру управе;
- Подизање капацитета запослених у ЈЛС кроз стручно усавршавање и стицање компетенција;
- Побољшање продуктивности, ефикасности и квалитета пружања јавних услуга;
- Унапређење управљања и спровођења капиталних пројеката;
- Унапређење међуопштинске сарадње;
- Унапређење амбијента у локалној заједници кроз бољу сарадњу општинских органа са организацијама цивилног друштва и медијима;
- Успостављање веза са дијаспором.

Мере за остваривање приоритетног циља 2.1
Мера 2.1.1: Реформа локалног политичког система
Опис: Спровођење мере подразумева преглед и ревидирање структуре локалних органа, уклањање дуплих функција и привлачење стручњака различитих области који би допринели квалитетнијем одлучивању. Поред тога, идеја је да се уведе механизам за проверу и контролу рада локалне самоуправе, спровођење принципа транспарентности и отворености кроз: објављивање свих одлука, финансијских извештаја и извештаја о раду на веб-сајту општине, али и организовање састанака са грађанима и прихватање њихових предлога и идеја, нарочито на нивоу месних заједница. Мера реформе локалног политичког система биће постигнута кроз спровођење следећих активности: - Реформа локалне скупштине и општинског већа; - Реформа месних заједница. Процењује се да би свеобухватна реформа локалног политичког система допринела побољшању начина доношења одлука и њиховог спровођења, за општу добробит целе општине.
Тип мере: Институционално – управљачко - организациона
Процена потребних финансијских средстава: 1.000.000,00 динара (1 милиона динара по години)
Могући извори финансирања: Буџет општине
Одговорност за спровођење (носилац мере): Општинска управа
Други учесници у спровођењу: Месне заједнице
Период спровођења: 2024-2025

Мера 2.1.2: Развој и унапређење Е-управе

Опис: Развој и унапређење Е-управе би значајно унапредило услуге општине Ивањица и олакшало комуникацију грађана са представницима локалних служби. Такође, уштедело би време и средства општине и грађана, што би допринело ефикасности и економичности управљања општинским ресурсима, а самим тим један корак ближе остварењу циља - да је управа у служби грађана.

Активности које ће се спровести у том правцу су:

- Омогућавање електронског подношења захтева и пријаве грађана, што би олакшало процес подношења захтева за покретање административних поступака грађана и привредних субјеката и убрзало одговоре и обраду захтева и смањило вероватноћу грешака у процесу;
- Омогућавање електронског праћења и обраде података, што подразумева обраду података о грађанима, објектима, имовини и слично;
- Омогућавање електронског плаћање такси и накнада - ово би олакшало грађанима да плате комуналне услуге и таксе, али и све друге обавезе уносом информација на онлајн платформу и без посете шалтерима општине;
- Вођење електронске архиве и база података о свим документима од значаја за грађане и привреду, чиме се олакшава приступ траженим информацијама;
- Омогућавање електронског гласања, што може да повећа излазност на локалним изборима, као и бржа и тачнија обрада гласова и објављивање поузданих резултата.

Тип мере: Институционално – управљачко – организациона

Процена потребних финансијских средстава: 14.000.000,00 динара (2.000.000,00 динара по години)

Могући извори финансирања: Буџет општине и буџет РС

Одговорност за спровођење (носилац мере): Општинска управа

Други учесници у спровођењу: Ресорно министарство

Период спровођења: 2023-2030

Мера 2.1.3: Увођење нових технологија у рад општинске управе – Географско-информационог система

Опис: Мера увођења нових технологија у рад општинске управе, пре свега ће се заснивати на увођењу Географско информационог система у рад општинских органа (ГИС). Систем ће допринети бржој и тачнијој комуникацији између локалних институција. Доприносиће транспарентности и бржем протоку података између доносиоца одлука и запослених у општинској управи.

Активности које ће бити спроведене у оквиру ове мере, поред осталог, обухватиће и следеће:

- Куповина хардвера и софтвера;
- Успостављање надлежне организационе јединице у оквиру општинске управе;
- Успостављање ГИС-а.

Тип мере: Институционално – управљачко – организациона, подстицајна

Процена потребних финансијских средстава: 5.000.000,00 динара (2.5 милиона динара по години)

Могући извори финансирања: Буџет општине и донатори

Одговорност за спровођење (носилац мере): Општинска управа

Други учесници у спровођењу: /

Период спровођења: 2024-2026

<p>Мера 2.1.4: Утврђивање стандарда, правила и процедура пружања услуга у циљу добре управе</p>
<p>Опис: Утврђивање стандарда, правила и процедура пружања услуга је једна од најзначајнијих мера у унапређењу управе општине Ивањица. Добра управа је само она која је ефикасна, транспарентна и обавља посао у корист задовољења потреба својих грађана. Мера захтева спровођење:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Анализе услуга - мапирање свих услуга које општина Ивањица пружа. Потребно је да се измери колико је свака услуга ефикасна, сврсисходна и колико задовољава потребе грађана. Овај процес се може обавити уз помоћ анкетања грађана и истраживања тржишта; • Утврђивања минималних стандарда који треба да буду испуњени за сваку појединачну услугу. Ови стандарди треба да буду јасни и једноставни за разумевање; • Утврђивање правила и процедура за пружање сваке појединачне услуге, који треба да буду прегледни, лако доступни грађанима и једноставни за примену; • Промоција и обуке – упознавање јавности о административним процедурама за спровођење услуга општинске управе.
<p>Тип мере: Институционално – управљачко – организациона, информативно - едукативна Процена потребних финансијских средстава: 1.000.000 динара (250 хиљада динара по години) Могући извори финансирања: Буџет општине Одговорност за спровођење (носилац мере): Општинска управа Други учесници у спровођењу: / Период спровођења: 2024-2028</p>

<p>Мера 2.1.5: Подизање капацитета запослених у ЈЛС кроз стручно усавршавање и стицање компетенција</p>
<p>Опис: Квалитетан рад општинске управе, непосредно је повезан са стручним кадровима који ће те послове обављати. Самим тим, остварење циља не може да се постигне уколико службеници локалне општинске администрације не стекну одговарајућа стручна знања и компетенције. Активности за реализацију мере подразумевају:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Идентификовање потребе за обукама; • Израда програма обуке који је прилагођен потребама запослених; • Утврђивање метода за реализацију обуке - семинари, курсеви, тренинг сесије, онлајн обука, и организација потребних обука; • Праћење рада и процена напретка запослених након спроведених обука.
<p>Тип мере: Информативно – едукативна, подстицајна, институционално – управљачко – организациона Процена потребних финансијских средстава: 7.000.000,00 динара (1 милион динара по години) Могући извори финансирања: Буџет општине Одговорност за спровођење (носилац мере): Општинска управа Други учесници у спровођењу: Министарство државне управе и локалне самоуправе, Национална академија за јавну управу, донатори, организације цивилног сектора Период спровођења: 2023-2030</p>

Мера 2.1.6: Побољшање продуктивности, ефикасности и квалитета пружања јавних услуга
Опис: Мера побољшања продуктивности, ефикасности и квалитета пружања јавних услуга на локалу у општини Ивањица, биће спроведена, поред осталог и кроз реконструкцију и изградњу објеката јавне управе у складу са највишим стандардима. Повећање функционалности и побољшање изгледа објеката локалне администрације, појачавају позитиван утисак о општинској управи и доприносе пријатнијем осећају грађана у сусрету са службеницима надлежних органа.
Тип мере: Институционално – управљачко – организациона
Процена потребних финансијских средстава: 105.000.000,00 динара (15 мил. динара по години)
Могући извори финансирања: Буџет општине
Одговорност за спровођење (носилац мере): Општинска управа
Други учесници у спровођењу: /
Период спровођења: 2023-2030

Мера 2.1.7: Унапређење управљања и спровођења капиталних пројеката
Опис: Мера унапређења управљања капиталним пројектима и њихово спровођење, допринеће ефикаснијем планирању надлежних органа када је реч о пројектима велике вредности и који су од посебног значаја за општину Ивањица. Очекује се да ће реализација мере допринети већој заинтересованости инвеститора за улагање у општину Ивањица. Мера ће бити спроведена реализацијом следећих активности: - Израда Плана капиталних инвестиција.
Тип мере: Институционално – управљачко – организациона
Процена потребних финансијских средстава: 2.100.000,00 динара (700.000,00 динара по години)
Могући извори финансирања: буџет општине
Одговорност за спровођење (носилац мере): Општинска управа
Други учесници у спровођењу: ЈКП Ивањица и остале јавне институције
Период спровођења: 2023-2030

Мера 2.1.8: Унапређење међуопштинске сарадње
Опис: Мера унапређења међуопштинске сарадње има за циљ успостављање, подстицање и развој добросуседских односа са другим општинама и градовима у РС, нарочито са суседним општинама и градовима. Општина Ивањица граничи се са територијом града Нови Пазар, општинама Сјеница, Нова Варош, Ариље, Лучани, града Краљево и општине Рашка. Дакле, простора за међуопштинску сарадњу има и Општинска управа Ивањице ће у наредном периоду спровођења Плана развоја настојати да искористи све могућности међуопштинске сарадње. Овакви облици сарадње доприносе размени искуства и добре праксе и позитивно ће утицати на реализацију утврђеног приоритетног циља у оквиру којег се спроводи ова мера. Активности кроз које ће се ова мера реализовати обухватиће: - Развијање механизма за успостављање и развој међуопштинске сарадње (израда и усвајање меморандума о међуопштинској сарадњи, потписивање меморандума са другим ЈЛС, итд.); - Успостављање сарадње на заједничким пројектима регионалног типа, итд.
Тип мере: Институционално – управљачко – организациона
Процена потребних финансијских средстава: 1.050.000,00 динара (150.000,00 динара по години)
Могући извори финансирања: Буџет општине, буџет РС
Одговорност за спровођење (носилац мере): Општинска управа

Други учесници у спровођењу: Друге ЈЛС, Стална конференција градова и општина (СКГО), ресорно министарство

Период спровођења: 2023-2030

Мера 2.1.9: Унапређење амбијента у локалној заједници кроз бољу сарадњу општинских органа са организацијама цивилног друштва и медијима

Опис: Мера се спроводи ради унапређења јавно – приватног дијалога између грађана, ОЦД и општинских органа. Конкретне активности које ће се реализовати су:

- Организовање јавних скупова, конференција, саветовања и радионица за грађане у сарадњи са организацијама цивилног друштва;
- Повећање присуства општинских органа у медијима и промовисање отвореног и директног дијалога између општинских органа и грађана;
- Организовање јавних слушања у вези са одређеним питањима од значаја за заједницу у сарадњи са организацијама цивилног друштва;
- Повећање доступности информација о активностима општинских органа, преко интернет страница, друштвених мрежа и други канала комуникације;
- Развој програма и пројеката који укључују сарадњу општинских органа са организацијама цивилног друштва у решавању различитих проблема у заједници;
- Редовно објављивање информација о активностима и пројектима општине на општинском порталу (што може бити користан начин да се директно комуницира са јавношћу и обезбеди да сви грађани имају приступ информацијама које су им потребне);
- Редовно обавештавање медија о најновијим активностима, пројектима и значајним догађајима у општини, као и о битним догађајима у општини (редовне конференције за штампу, онлајн састанци и слично).

Тип мере: Информативно - едукативна

Процена потребних финансијских средстава: 105.000.000,00 динара (15 милиона динара по години)

Могући извори финансирања: Буџет општине

Одговорност за спровођење (носилац мере): Општинска управа

Други учесници у спровођењу: НВО, локални медији, цревни крст

Период спровођења: 2023-2030

Приоритетни циљ 2.2 Унапређен квалитет образовања и васпитања

Опис: образовање и васпитање представљају основу за развој савременог друштва и носећи стуб сваке друштвене заједнице. Напредак у образовању и васпитању доводи до повећања запослености, развоја креативности и иновација, повећања производње и конкурентности, унапређења здравља и благостања људи, универзалне доступности образовања, унапређења културе и међународне сарадње.

Унапређење квалитета образовања и васпитања може се постићи кроз реформу образовног система, увођење савремених наставних метода и технологија, развој квалитетних програма образовања и васпитања, побољшање услова рада у школама, унапређење стандарда квалитета наставника, развој

Мера 2.1.10: Успостављање веза са дијаспором

Опис: Мера успостављања веза са дијаспором од великог је значаја за повезивање грађана општине Ивањица са некадашњим грађанима Ивањице који су отишли да живе и раде у иностранству, како би се интензивирали културни и економски односи. Спровођење мере је од значаја за очување заједништва људи и међусобне повезаности која поред културолошких, може да изазове и позитивне економске ефекте у виду улагања капитала и повезивања са иностраним тржиштем земаља у којима Ивањичани живе и раде.

Спровођење мере ће се реализовати кроз следеће активности:

- Креирање веб странице на којој ће се објављивати вести и најновије информације из општине, као и информације о могућностима за инвестирање и пословним прекограничним партнерствима;
- Организовање наставних сусрета и радионица које би омогућиле дијаспори да се поближе упозна са културом и традицијом општине, али и да се упозна са могућностима за инвестирање и пословним прекограничним партнерствима;
- Учествовање на најзначајнијим скуповима у дијаспори и представљање општине и промовисање могућности за инвестирање и пословним прекограничним партнерствима;
- Креирање посебног програма за стипендије за децу и младе из дијаспоре који би желели да се образују у Србији;
- Организовање кампање за једноставније постављање послова и насељавање дијаспоре у општини Ивањица;
- Организовање најзначајних догађаја у општини (концерти, изложбе, спортски догађаји), под покровитељством људи из дијаспоре.

Тип мере: Информативно - едукативна

Процена потребних финансијских средстава: 21.000.000,00 динара (3 милиона динара по години)

Могући извори финансирања: Буџет општине

Одговорност за спровођење (носилац мере): Општинска управа

Други учесници у спровођењу: Ресорно министарство

Период спровођења: 2023-2030

програма за подршку деци у ризику, развој програма за стипендирање ученика и студената, како би се остварила равноправност могућности за све, итд. Овај циљ ће бити остварен спровођењем следећих мера:

- Унапређење просторних капацитета образовних и васпитних установа;
- Унапређење рада Актива директора уз укључивање у рад школских одбора;
- Оснивање Савета за образовање општине Ивањица;
- Континуирано стручно усавршавање запослених у образовним и васпитним установама;
- Повећање ефикасности функционисања и рада основних и средњих школа;
- Стимулисање враћања у родно место.

Мера 2.2.3: Оснивање Савета за образовање општине Ивањица

Опис: Мера оснивања Савета за образовање требало би да буде заснована на оснивању радног тела за селекцију и праћење развоја деце предшколског и школског узраста, те њихово усмеравање у односу на таленте и афинитете, као и унапређење њихове професионалне оријентације. Реализација ове мере

<p>допринеће унапређењу развоја Мере за остваривање приоритетних циљева 2.2 у складу са њиховим природним својствима и интересовањима. Активности које ће се спроводити су:</p> <p>Мера 2.2.1: Унапређење просторних капацитета образовних и васпитних установа</p> <p>Оснивање радног тела састављеног од стручњака из предметне области.</p> <p>Опис: Мера унапређења просторних капацитета образовних и васпитних установа, спроводи се у циљу обезбеђивања услова за ефикасније реализовање наставе. Спровођење мере допринеће обезбеђивању бољих услова за рад наставника, ученика и свих запослених у васпитно – образовном сектору општине. Спровођење мере ће на дужи рок дати позитивне резултате и допринети већој заинтересованости деце и младих за похађање установа образовања и васпитања на територији општине Ивањица. Мера обухвата активности:</p> <p>Тип мере: Институционално - управљачко – организациона, информативно - едукативна</p> <p>Процена потребних финансијских средстава: 2.000.000,00 динара (1 милиона динара по години) изградње и реконструкције школа (нарочито у селима) (прилагођавање учионица новим стандардима, увођење климатизације, реновирање столарије, итд.);</p> <p>Могући извори финансирања: Буџет општине</p> <p>Одговорност за спровођење (носилац мере): Општинска управа</p> <p>Други учесници у спровођењу: Основне школе, школска управа</p> <p>Период спровођења: 2024-2026</p> <p>Тип мере: Јавне инвестиције</p>
<p>Процена потребних финансијских средстава: 175.000.000,00 динара (25 мил динара по години)</p> <p>Могући извори финансирања: Буџет општине, донације буџет РС</p> <p>Одговорност за спровођење (носилац мере): Општинска управа</p> <p>Други учесници у спровођењу: Ресорна министарства</p> <p>Период спровођења: 2023-2030</p>

<p>Мера 2.2.2: Унапређење рада Актива директора уз укључивање у рад школских одбора</p> <p>Опис: Мера унапређења рада актива директора биће усмерена на још бољу сарадњу школа и Општинске управе. У овом тренутку, Актив директора постоји. Председник општине сазива седнице и иницира дискусију у циљу решавања проблема и остваривања циља постојања Актива. Актив директора извештава о проблемима, указује на успостављање или унапређење сарадње са другим и институцијама, итд. Мера ће бити реализована кроз активности:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Организовање семинара и обука за директоре образовних установа на теме као што су организација посла у колективу, управљање запосленима, педагошки процеси и слично; • Подршка у унапређењу комуникације између директора и школских одбора, кроз организовање састанака и радних група у којима би директори образовних установа и чланови школских одбора разговарали о најзначајнијим темама; • Праћење примене стратешких планова у школама и пружање подршке у њиховом спровођењу; • Оцењивање рада директора школа на основу утврђених критеријума и циљева; • Укључивање школских одбора и савета родитеља у процес доношења одлука о развоју и унапређењу школских програма и активности, као и у процесима доношења одлука о набавци опреме, књига и других ресурса. <p>Тип мере: Информативно – едукативна, институционално - управљачко - организациона</p> <p>Процена потребних финансијских средстава: 1.000.000,00 динара (250 к динара по години)</p> <p>Могући извори финансирања: Буџет општине</p> <p>Одговорност за спровођење (носилац мере): Општинска управа</p> <p>Други учесници у спровођењу: Образовне институције општине Ивањице, Школска управа</p> <p>Период спровођења: 2023-2027</p>
--

Мера 2.2.4: Континуирано стручно усавршавање запослених у образовним и васпитним установама

<p>Мера 2.2.5а Стомнидрње враћања у родно место за запослених у образовним и васпитним установама Биће заснована на израња активности констиуције у циљу унега запована на активност и на иницијатива грађана у свих друштва и подручјама запослених у професионалним и нешколским установама. Активност се одвија у савременој настави да живе и раде у Ивањици. Суштина мере је да се задржи и унапредити организациона структура и организација запосле је и образовно васпитним виду ове мере и у опадања броја становника и развоја младих у месту.</p> <p>Активност се одвија у савременој настави да живе и раде у Ивањици. Суштина мере је да се задржи и унапредити организациона структура и организација запосле је и образовно васпитним виду ове мере и у опадања броја становника и развоја младих у месту.</p> <p>Активност се одвија у савременој настави да живе и раде у Ивањици. Суштина мере је да се задржи и унапредити организациона структура и организација запосле је и образовно васпитним виду ове мере и у опадања броја становника и развоја младих у месту.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Организоваће се подацима о образовању и васпитању установама и посетити друге установе и образовне институције, а неке од њих и посетити у Ивањици. Ова мера се одвија на локалном нивоу. • Давати стипендијама за запослене у образовним установама у Ивањици. • Укључиваће се земљишне организације, организацију дружења, пријема и других друштвених организација становника који су се налазили у Ивањици и који су се вратили у Ивањицу. • Организоваће се редовних могућности у Ивањици за запослене у образовним установама и васпитању установама.
<p>Тип мере: Иницијатива грађана у свих друштва и подручјама запослених у професионалним и нешколским установама.</p> <p>Процена: Могућности финансијских средстава за 10.500.000,00 којинара за интересовани за повратак у години) Ивањицу, а који се баве различитим областима. Ово може укључивати и понуду стипендија за Могући извори финансирања: Буџет општине</p>
<p>Одговорност за спровођење (носилац мере): Општинска управа</p> <p>Други учесници у спровођењу: Образовне установе, организације, удружења и друге организације</p> <p>Период спровођења: 2023-2030</p>

Приоритетни циљ 2.3 Унапређен културни живот и очувано културно наслеђе

Опис: Побољшање културног живота и развијање свести о неопходности очувања културног наслеђа, стварају погодан оквир за даљи развој у овој области. Крајњи циљ спровођења мере, јесте ширење знања о традицији српског народа, историјском и културном наслеђу становника општине у локалним и ширим оквирима. Ово подразумева бројне активности које би допринеле заштити и промовисању културног наслеђа, као и развоју културе кроз стварање услова за учешће грађана у културним догађајима и активностима. Мере које ће бити предузете како би се остварио овај приоритетни циљ, обухватиће:

- Континуирани развој фестивала Нушићијада;
- Повећање броја културних манифестација;
- Обнова културно – историјских објеката;
- Оснивање завичајног музеја;
- Подизање продуктивности рада установе културе;
- Промовисање свих врста уметности.

Мере за спровођење приоритетног циља 2.3.

Мера 2.3.1: Континуирани развој и промоција фестивала Нушићијада

Опис: Мера континуираног развоја фестивала Нушићијада односи се како на унапређење редовне организације фестивала, тако и на остварење тежње да Нушићијада постане међународни фестивал. Овај фестивал је најзначајнија и најзахтевнија за организацију културна манифестација у општини Ивањица, која пружа квалитетан културно-уметнички садржај својим грађанима, и привлачи велики број туриста из околних општина и целе Србије. Активности које ће бити предузете у оквиру ове мере обухватиће следеће:

- Активно учешће општинских органа у припреми и организацији фестивала, укључујући и доделу средстава за финансирање фестивала;
- Подршка развоју културног туризма кроз учешће у промовисању фестивала на националном и међународном нивоу;
- Успостављање партнерства са другим фестивалима у земљи и региону, у циљу раширења мреже и побољшања промовисања фестивала;
- Организовање различитих културних активности у оквиру фестивала, као што су концерти и изложбе;
- Развој програма образовања у оквиру фестивала, укључујући и радионице за децу и младе;
- Континуирано унапређење инфраструктуре на месту одржавања фестивала, укључујући реконструкцију и модернизацију постојећих објеката и изградњу нових.

Тип мере: Институционално - управљачко – организациона, подстицајна

Процена потребних финансијских средстава: 42.000.000,00 динара (6.000.000,00 динара по години)

Могући извори финансирања: Буџет општине

Одговорност за спровођење (носилац мере): Општинска управа

Други учесници у спровођењу: ТО Ивањица, Дом културе, удружења грађана, приватни сектор

Период спровођења: 2023-2030

Мера 2.3.4: Оснивање завичајног музеја

Опис: Мера оснивања завичајног музеја је и више него потребна да се спроведе у наредном периоду, за све грађане општине Ивањица, али и у циљу повећања туристичке понуде општине Ивањица. Овај музеј представљаће једну од кључних културних тачака на мапи општине.

Активности за спровођење мере:

- Израда пројекта, уз утврђивање локације (разматрање утврђивања нове локације или пренос неког објекта у намену);
- Организовање теренских истраживања и прикупљање материјала (архивских докумената, фотографија, предмета и других артефаката) који би били изложени у музеју;

могућности за тренинге и надметања, како би се подигао квалитет спортских догађаја у општини, а уз то остварила и одређена економска корист. У школама је идеја да се промовише значај одржавања телесне културе и рекреативно бављење спортом, као важан елемент за здравље, као и да се ученицима пруже могућности за учење и одржавање здравог начина живота кроз спортске активности. Мере које ће бити спроведене како би се постигао овај циљ, обухватиће следеће:

- Успостављање јавног предузећа за управљање спортским теренима и њихово одржавање;
- Обнова спортске инфраструктуре;
- Изградња градског стадиона и спортске хале;
- Завршетак изградње спортско рекреативног центра Јаковића Поље;
- Промовисање здравих навика и значаја физичке активности грађана;
- Подстицање развоја спорта кроз подршку свим клубовима – екипним и индивидуалним;
- Организација међуопштинских омладинских игара (МОСИ).

Мере за спровођење приоритетног циља 2.4.

Мера 2.4.1.: Успостављање јавног предузећа за управљање спортским теренима и њихово одржавање

Опис: Мера успостављања јавног предузећа за управљање и одржавање спортских терена биће усмерена на оснивање општинског предузећа, које би се старало о одржавању спортских терена, њиховом равномерном коришћењу од стране свих грађана, итд. Спровођење мере, повећаће заинтересованост становника општине за бављење спортом и рекреацијом, што у крајњој линији доприноси остварењу утврђеног приоритетног циља. Активности које ће се спроводити су:

- Истраживање потреба грађана у вези са спортским теренима и опремом коју је потребно обезбедити;
- Разматрање опција финансирања јавног предузећа за управљање спортским теренима;
- Утврђивање локација за нове спортске терене у општини Ивањица, на основу резултата анализе потреба;
- Унапређење постојећих спортских терена у општини Ивањица, укључујући поправке, одржавање и замену опреме;
- Прикупљање и анализа података о коришћењу спортских терена и обрада података о томе које су спортске активности најпопуларније;
- Креирање програма за промоцију спорта и спортских активности у општини Ивањица;
- Обезбеђивање довољног броја квалификованих особа за управљање и одржавање спортских терена;
- Сарадња са локалним спортским клубовима и организацијама у општини Ивањица ради проширења могућности за спортске активности у региону.

Тип мере: Институционално - управљачко – организациона, јавне инвестиције

Процена потребних финансијских средстава: 50.000.000,00 динара (10 милиона динара по години)

Могући извори финансирања: Буџет општине

Одговорност за спровођење (носилац мере): Општинска управа

Други учесници у спровођењу: Ресорна министарства, Спортски савез општине Ивањица

Период спровођења: 2025-2030

Мера 2.4.2.: Обнова спортске инфраструктуре

Опис: Мера обнове спортске инфраструктуре, обухватиће, обнову спортске инфраструктуре за све видове спорта, у складу са најмодернијим стандардима, а поред осталог - и наставак изградње и обнове дечијих игралишта. Активности које ће бити спроведене су:

- Процена стања постојећих спортских објеката у општини, као и процена потреба за изградњом нових објеката (састанци са спортским клубовима, тренерима, ученицима и грађанима, анализа тенденција и потреба за спортским садржајима);
- Израда плана обнове и изградње нових спортских објеката (узети у обзир финансијске могућности општине и саставити реалан и остварив план активности);
- Обезбеђивање финансијских средстава – општински буџет, републички буџет, донатори;
- Спровођење радова на обнови и изградњи спортских објеката, уклањању оштећених делова и постављање нових.

Тип мере: Институционално - управљачко – организациона, јавне инвестиције

Процена потребних финансијских средстава: 56.000.000,00 динара (8 мил динара по години)

Могући извори финансирања: Буџет општине, донације, републички буџет, кредити

Одговорност за спровођење (носилац мере): Општинска управа

Други учесници у спровођењу: Спортски савез општине Ивањица

Период спровођења: 2023-2030

Мера 2.4.3.: Изградња градског стадиона и спортске хале

Опис: Мера је утврђена са идејом да у општини буде омогућена организација већег броја спортских догађаја и такмичења и већих и значајнијих догађаја, како на државном, тако и на међународном нивоу, као и да се пружи бољи услови за тренинг и рекреацију грађана.

Активности које ће бити предузете у оквиру ове мере укључују:

- Истраживање локација за изградњу стадиона и спортске хале, уз узимање у обзир свих релевантних чињеница;
- Анализа финансијских средстава и израда плана за изградњу стадиона и спортске хале;
- Израда студије изводљивости пре саме изградње;
- Изградња градског стадиона у складу са високим стандардима УЕФЕ и ФИФЕ за посетиоце и спортисте;
- Изградња спортске хале са више намена, која би могла да се користи за различите спортове и друштвене догађаје;
- Набавка неопходне опреме за стадион и спортску халу (тренинг опрема, медицинска опрема, резервни делови и слично);
- Одржавање и редовно чишћење стадиона и спортске хале, како би они увек били у добром стању за коришћење.

Тип мере: Институционално - управљачко – организациона, јавне инвестиције

Процена потребних финансијских средстава: 720.000.000,00 динара (динара по години)

Могући извори финансирања: Буџет општине, донације, републички буџет, кредити, ФСС

Одговорност за спровођење (носилац мере): Општинска управа

Други учесници у спровођењу: Ресорна Министарства, ФСС, Спортски савез Ивањица, ФК Јавор

Период спровођења: 2024-2030

Мера 2.4.4.: Завршетак изградње спортско рекреативног центра Јаковића Поље

Опис: Овом мером се предвиђа даља изградња објекта у циљу развоја спорта у општини Ивањица. Спортско рекреативни центар Јаковића поље је циљ свих грађана општине Ивањица дужи низ година. У протеклом периоду су створени предуслови за његову изградњу кроз усвајање планских докумената и израду урбанистичко-пројектне документације. Такође је почето са изградњом и израђен је помоћни фудбалски терен са вештачком травом и паркинг уз тај терен. У наредном периоду предвиђено неколико активности на реализацији ове мере:

- Реконструкција травнатног фудбалског терена са изградњом припадајуће инфраструктуре у складу са највишим стандардима;
- Изградња мултифункционалних терена;
- Изградња приступне саобраћајнице са потпорним зидом и трибинама;
- Изградња балон хале за мале спортове;
- Реконструкција атлетских стаза;
- Изградња базена са припадјућим објектом;
- Изградња пословног објекта.

Тип мере: Институционално - управљачко – организациона, јавне инвестиције

Процена потребних финансијских средстава: 480.000.000,00 динара (80 мил динара по години)

Могући извори финансирања: Буџет општине, донације, републички буџет, кредити

Одговорност за спровођење (носилац мере): Општинска управа

Други учесници у спровођењу: Спортски савез општине Ивањица, ресорна Министарства

Период спровођења: 2024-2030

Мера 2.4.5.: Промовисање здравих навика и значаја физичке активности грађана

Опис: Мера промовисања здравих навика и значаја физичке активности грађана општине Ивањица превентивна је мера, и као таква ће у будућности осигурати мања издвајања из буџета за здравствену заштиту. Реализација мере ће на дужи рок допринети повећању броја људи који воде рачуна о свом здрављу, што ће свакако имати вишеструки позитивни утицај. Активности које ће се спроводити су:

- Организовање јавних кампања за промовисање значаја физичке активности и здравог начина живота (дистрибуција проспеката и плаката, информисање грађана путем медија, као и организовање радионица и предавања на тему здравих навика и физичке активности);
- Организовање сусрета и такмичења у различитим спортовима за све узрасне групе (редовна недељна такмичења у различитим спортовима, као и организовање мањих турнира и сусрета за појединачне спортове);
- Подршка усмерена ка специфичним групама грађана који су осетљивији на здравствене проблеме (организовање групних физичких активности за старије особе или особе са посебним потребама, као и програме на здравствене теме за родитеље, као што су здрава исхрана и управљање стресом);
- Развој и популаризација нових форми физичких активности и спортова (*chi-gong, yoga* и слично).

Тип мере: Информативно - едукативна

Процена потребних финансијских средстава: 7.000.000,00 динара (1 милиона динара по години)

Могући извори финансирања: Буџет општине, донације

Одговорност за спровођење (носилац мере): Општинска управа

Други учесници у спровођењу: Спортски савез општине Ивањица

Период спровођења: 2023-2030

Мера 2.4.6.: Подстицање развоја спорта кроз подршку свим клубовима – екипним и индивидуалним

Опис: Мера подстицања развоја спорта кроз подршку свим клубовима – како екипним, тако и индивидуалним, биће спроведена кроз активност делимичног финансирања ових клубова, и кроз промоцију развоја спорта.

Активности које ће бити спроведене у оквиру ове мере обухватиће и следеће:

- Креирање јединствене базе података за клубове у општини Ивањица;
- Прикупљање информација о потребама и изазовима клубова кроз консултације са представницима клубова, како би се осигурали најбољи могући објекти, тренинзи, опрема и програми развоја;
- Израда програма за помоћ клубовима да подигну квалитет стручности својих кадрова и самим тим квалитет рада;
- Организовање јавних презентација и тренинга за спортисте и тренере, како би се осигурао најбољи могући квалитет тренинга и програма;
- Организовање саветовања за спортисте о здравој и балансираној исхрани и стилевима живота који доприносе остваривању најбољих резултата;
- Организовање саветовања и курсева за тренере и менторе, који ће им помоћи да прошире своја знања и да се развијају као стручњаци у својим областима.

Тип мере: Подстицајна, информативно-едукативна

Процена потребних финансијских средстава: 245.000.000,00 динара (35.000.000,00 динара по години)

Могући извори финансирања: Буџет општине

Одговорност за спровођење (носилац мере): Општинска управа

Други учесници у спровођењу: Спортски савез општине Ивањица, надлежна министарства

Период спровођења: 2023-2030

Мера 2.4.7.: Организација међуопштинских омладинских игара (МОСИ)

Опис: Организација међуопштинских омладинских игара (МОСИ) у Ивањици је важна мера која има за циљ да окупи младе људе из различитих општина и градова ради заједничког спортског и културног такмичења. МОСИ представљају прилику за младе да се упознају са вршњацима из других средина, да се такмиче на спортском терену, али и да стекну нова искуства и вештине у организацији и вођењу различитих културних и уметничких активности. МОСИ такође имају и значај за развој спортског туризма у Ивањици, јер привлаче велики број посетилаца из других градова и општина који долазе да навијају за своје екипе. Поред тога, МОСИ доприноси и промоцији Ивањице као туристичке дестинације, јер пружа прилику да се упозна културно и природно наслеђе овог краја.

Активности у оквиру ове мере укључиће:

- Организацију спортских турнира у различитим спортовима и такмичења у уметничким дисциплинама, као и културних манифестација и слично;
- Обезбеђење адекватних услова за смештај и исхрану такмичара и посетилаца, као и за превоз и логистику;
- Промоција догађаја, како би се привукао што већи број учесника и посетилаца, итд..

Тип мере: Институционално – организационо – управљачка, информативно - едукативна

Процена потребних финансијских средстава: 50.000.000,00 динара

Могући извори финансирања: Буџет општине, донације, средства надлежних министарстава (омладина, туризам, спорт, култура)

Одговорност за спровођење (носилац мере): Општинска управа

Други учесници у спровођењу: Надлежна министарства за области омладинске политике, културе, туризма и спорта, општине учеснице МОСИ

Период спровођења: 2025. година

Приоритетни циљ 2.5 Унапређене социјална и здравствена заштита

Опис: Унапређена социјална и здравствена заштита у општини Ивањица има велики значај за живот и благостање њених грађана. Ово је циљ који се тиче стварања услова за побољшање здравља и квалитета живота становништва, као и за смањење сиромаштва. Подизање квалитета здравствене заштите подразумеваће унапређење здравственог система општине Ивањица, реконструкцију и модернизацију здравствених установа, набавку опреме и лекова, обуку медицинског особља и др. Ово је од изузетног значаја за све грађане општине, а нарочито за старије особе и лица са хроничним здравственим проблемима. Унапређење социјалне заштите подразумева стварање услова за универзални приступ социјалним услугама као што су пензије, накнаде за незапослене особе, социјална помоћ, становање итд. Неопходан је континуитет у пружању социјалних услуга (дневни боравак, лични пратиоци детате, услуге геронто домаћица итд.). Такође, потребно је обезбедити услове за унапређење квалитета живота лица са инвалидитетом, деце без родитељске заштите, старијих особа и других угрожених група.

Активности које ће се спроводити у оквиру ове мере су:

- Унапређење превентивног и здравствено-васпитног рада Дома здравља;
- Реконструкција и обнова објеката здравствене и социјалне заштите;
- Унапређење партнерских односа између ЈЛС и невладиног сектора у области пружања услуга социјалне и здравствене заштите;
- Унапређење положаја осетљивих група;
- Јачање кадра који пружа здравствену и социјалну заштиту.

Мере за остваривање приоритетног циља 2.5

Мера 2.5.1.: Унапређење превентивног и здравствено-васпитног рада Дома здравља

Опис: Мера унапређења превентивног и здравствено-васпитног рада Дома здравља, биће спроведена кроз иницирање различитих активности од стране Општинске управе – а које Дом здравља може да спроведе (иницирање спровођења одређених прегледа (као што је био мамографски преглед инициран од стране ЈЛС), кроз делимично финансирање активности Дома здравља, али и реализацију капиталних пројеката (као што је била изградња Центра за дијализу). Коначно, ЈЛС ће радити и на подизању техничких и оперативних капацитета Дома здравља, кроз пројектно обезбеђење нове опреме за Дом здравља, итд.

Тип мере: Институционално – организационо – управљачка, информативно – едукативна

Процена потребних финансијских средстава: 7.000.000,00 динара (1 милиона динара по години)

Могући извори финансирања: Буџет општине

Одговорност за спровођење (носилац мере): Дом здравља

Други учесници у спровођењу: Општинска управа

Период спровођења: 2023-2030

Мера 2.5.2.: Реконструкција и обнова објеката здравствене и социјалне заштите

Опис: Мера реконструкције и обнове објеката здравствене и социјалне заштите у општини Ивањица има за циљ да се подигне квалитет услуга у здравственом и социјалном сектору и да се створе услови за боље лечење и заштиту становништва у општини. Спровођење мере ће допринети да се обнове и реконструишу објекти у здравственом и социјалном сектору у општини Ивањица, да се осигурају бољи услови за лечење и заштиту становништва и да се повећа квалитет услуга. Остварење ове мере уствари представља предуслов за остварење дефинисаног приоритетног циља.

Активности које ће бити спроведене подразумевају:

- Идентификацију објеката који су потребни за реконструкцију и обнову у здравственом и социјалном сектору;
- Истраживање и процену тренутног стања објеката и потребе за реконструкцијом и обновом;
- Израду пројеката за реконструкцију и обнову објеката;
- Набавку материјала и опреме за реконструкцију и обнову;
- Реконструкцију и обнову објеката у складу са пројектима;
- Набавку нове опреме и средстава за здравствену и социјалну заштиту;
- Организацију обуке и семинара за здравствене и социјалне раднике;
- Повећање броја здравствених и социјалних радника у општини;
- Промовисање реконструисаних и обновљених објеката и услуга у здравственом и социјалном сектору.

Тип мере: Институционално – организационо – управљачка, јавне инвестиције

Процена потребних финансијских средстава: 500.000.000,00 динара (**** динара по години)

Могући извори финансирања: Буџет општине, буџет РС, донације

Одговорност за спровођење (носилац мере): Општинска управа

Други учесници у спровођењу: Министарство задужено за послове здравља

Период спровођења: 2023-2030

Мера 2.5.3.: Унапређење партнерских односа између ЈЛС и невладиног сектора у области пружања услуга социјалне и здравствене заштите

Опис: Ова мера има велики значај за унапређење квалитета услуга у области социјалне и здравствене заштите у општини Ивањица. Суштина мере је да се усаврши сарадња између ЈЛС и организација цивилног друштва, што ће допринети да се услуге у области социјалне и здравствене заштите побољшају и постају доступније грађанима. Кроз ову меру, ЈЛС би могла да прошири сферу својих услуга и да на бољи начин упозна грађане са могућностима које нуди, док би цивилни сектор могао да помогне у подизању квалитета услуга и у обезбеђивању доступности за све грађане, укључујући и најраније угрожене групе. Активности за ову меру укључују:

- Организовање састанака и одржавање радионица између представника ЈЛС и ОЦД, на тему унапређења сарадње;
- Расписивање конкурса за доделу буџетских средстава из буџета општине за ЈЛС које пружају услуге, додела средстава и праћење остварених резултата;
- Одржавање обука за представнике ОЦД о правима и обавезама у области социјалне и здравствене заштите, како би могли да буду партнери ЈЛС у пружању услуга грађанима.

<p>Тип мере: Информативно - едукативна</p> <p>Процена потребних финансијских средстава: 3.500.000,00 динара (500 хиљада динара по години)</p> <p>Могући извори финансирања: Буџет општине, донације</p> <p>Одговорност за спровођење (носилац мере): Општинска управа</p> <p>Други учесници у спровођењу: Представници ОЦД</p> <p>Период спровођења: 2023-2030</p>
--

<p>Мера 2.5.4.: Унапређење положаја осетљивих група</p> <p>Опис: Мера унапређења положаја осетљивих група биће усмерена на различите активности којима ће се побољшати положај осетљивих група као што су особе са инвалидитетом, припадници треће генерације, млади, стари, избеглице и интерно расељена лица, лица ромске националности и националних мањина, као и лица са фактором отежаног запошљавања. Ово није исцрпна листа група лица којима ће бити посвећена посебна пажња у наредном периоду. Општинска управа ће предузети све активности у циљу задовољења потреба ових грађана и унапређења њиховог положаја у друштву, као што су:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Осигуравање приступачних услуга здравствене заштите, кроз унапређење приступа здравственој заштити путем бесплатних медицинских прегледа, саветовања и лекарских услуга. Ово може бити особито корисно за старе особе, особе са инвалидитетом и друге групе којима је тешко да се крећу и путују до здравствених установа; • Подршка у образовању деце из сиромашних породица, ромске деце и деце са инвалидитетом, која често имају мање могућности да се образују (обезбеђивање стипендија, књига, школске опреме и других образовних ресурса који би им помогли да постигну успех у школи); • Реализација програма за заштиту жртава насиља кроз пружање услуга психолошке помоћи, привремених склоништа и лекарских услуга за особе које су претрпеле насиље. <p>Тип мере: Информативно – едукативна, подстицајна</p> <p>Процена потребних финансијских средстава: 3.500.000,00 динара (500 милиона динара по години)</p> <p>Могући извори финансирања: Буџет општине, донације</p> <p>Одговорност за спровођење (носилац мере): Општинска управа</p> <p>Други учесници у спровођењу: Центар за социјални рад, здравствене и образовне установе, полицијске службе, стручна лица (педагози, психолози, лекари)</p> <p>Период спровођења: 2023-2030</p>

<p>Мера 2.5.5.: Јачање кадра који пружа здравствену и социјалну заштиту</p> <p>Опис: Квалитетно обучени и оснажени кадрови кључни су за пружање ефикасних услуга у области здравствене и социјалне заштите, што доприноси бољем здрављу и благостању грађана. Мера подстицања јачања кадра здравствене и социјалне заштите биће спроведена кроз различите активности подршке здравственим и социјалним радницима од стране ЈЛС, укључујући и:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Обуку и стручно усавршавање здравствених и социјалних радника, као и кадрова у управљачким позицијама; • Стимулисање и финансирање учења и стажирања за студенте и младе стручњаке у области здравствене и социјалне заштите; • Организовање семинара, конференција и тренинга у циљу размене знања и искустава између различитих здравствених и социјалних установа;

- Подршку развоју научних и истраживачких пројеката који су фокусирани на здравствену и социјалну заштиту;
- Промовисање прихватљивих услова за рад у здравственој и социјалној заштити, укључујући повећање плата и могућности за напредовање.

Тип мере: Информативно – едукативна, подстицајна

Процена потребних финансијских средстава: 3.500.000,00 динара (500 хиљада динара по години)

Могући извори финансирања: Буџет општине, донације

Одговорност за спровођење (носилац мере): Општинска управа

Други учесници у спровођењу: Дом здравља

Период спровођења: 2023-2030

Развојни правац 3 – УРБАНИ РАЗВОЈ И РАЗВОЈ ИНФРАСТРУКТУРЕ

Приоритетни циљ 3.1. Створени предуслови за урбани развој

Опис: С обзиром на то да урбани развој појединачно представља резултат активности и одлука у различитим секторима, главни задатак политике урбаног развоја чини успостављање координације над различитим секторима и дефинисање приоритета кроз усаглашавање потреба и интереса различитих актера. Одржив и ефикасан развој општине у смислу унапређења животног стандарда грађана, економског процвата и заштите животне средине представља циљ до којег ће се доћи реализацијом следећих мера:

- Израда, усвајање и спровођење планских докумената за урбани развој;
- Промоција зелене градње и коришћења обновљивих извора енергије (ОИЕ) и енергетске ефикасности (ЕЕ) у урбаном развоју.

Мере за остваривање приоритетног циља 3.1.

Мера 3.1.1: Израда, усвајање и спровођење планских докумената за урбани развој

Опис: Овај процес је од кључног значаја за развој општине, с обзиром на то да омогућава општини да управља својим урбаним развојем на дугорочан начин. Плански документи ће бити урађени узимајући у обзир анализе потреба становника Ивањице, привредних субјеката, као и представника цивилног сектора. Успостављањем квалитетних планских докумената, дугорочно ће бити отклањани утврђени проблеми и побољшан живот и укупно стање у општини Ивањица.

Активности у оквиру ове мере:

- Припрема и доношење одлука за израду планских докумената – утврђивање приоритета и припрема и доношење одлука за израду планских докумената;
- Израда и усвајање Просторног плана општине Ивањица;
- Израда и усвајање Плана генералне регулације општине Ивањица;
- Израда и усвајање Плана детаљне регулације за градско подручје, на основу којег ће се извршити зонирање и општина ће бити подељена на зоне;
- Израда Плана детаљне регулације за рурална подручја, на основу којег ће се дефинисати нови центри месних заједница;
- Израда Плана детаљне регулације за посебне намене.

Спровођење поменутих планова детаљне регулације, између осталог, омогућиће и решавање имовинско-правних односа у општини, на одговарајући начин.

Тип мере: Институционално – управљачко - организациона

Процена потребних финансијских средстава: 14.000.000,00 динара (2 милиона динара по години)

Могући извори финансирања: Буџет општине, донације

Одговорност за спровођење (носилац мере): Општинска управа

Други учесници у спровођењу: Ресорно министарство задужено за грађевинарство

Период спровођења: 2023-2030

Мера 3.1.2: Промоција зелене градње и коришћења обновљивих извора енергије (ОИЕ) и енергетске ефикасности (ЕЕ) у урбаном развоју

Опис: Спровођење ове мере допринеће очувању животне средине, уштеди енергије и смањењу ризика по здравље становништва. Ова мера ће се заснивати на континуираној промоцији зелене градње, при чему ће циљна група бити инвеститори. Инвеститори већ сада имају обавезу зелене градње, у складу са новим законом који уређује планирање и изградњу, међутим, промоција закона које усваја Народна Скупштина на локалу је од изузетног значаја. Мера ће се реализовати спровођењем следећих активности:

- Промоција примене енергетски ефикасних и одрживих материјала и технологија у градњи, као и примене обновљивих извора енергије (соларна енергија, геотермална енергија и слично);
- Промоција развоја привреде засноване на зеленој технологији;
- Промоција програма финансирања који подстичу инвестиције у енергетску ефикасност и коришћење обновљивих извора енергије у градњи и урбаном развоју;
- Стимулисање грађана да примене зелене технологије у градњи и урбаном развоју (програми доделе награда за грађевинске пројекте који укључују обновљиву енергију и енергетску ефикасност и програми за доделу субвенција за уградњу соларних панела и других обновљивих извора енергије у кућама и становима)

Тип мере: Информативно – едукативна, подстицајна

Процена потребних финансијских средстава: 3.500.000,00 динара (500 хиљада динара по години)

Могући извори финансирања: Буџет општине, донације

Одговорност за спровођење (носилац мере): Општинска управа

Други учесници у спровођењу: Ресорна Министарства, СКГО

Период спровођења: 2023-2030

Приоритетни циљ 3.2. Унапређена саобраћајна инфраструктура

Опис: Подручје општине Ивањица је шесто по величини у Републици Србији, и у том смислу постоји огромна неопходност да се континуирано унапређује и шири саобраћајна инфраструктура. Унапређење саобраћајне инфраструктуре је темељ за развој свих других сектора: привреде, пољопривреде, туризма и других. Овај приоритетни циљ подразумева издвајање значајних финансијских средстава, која ће на дужи временски рок бити надокнађена повећањем буџетских прихода по основу обновљене инфраструктуре. Мере које ће се спроводити ради остварења циља су:

- Категоризација улица и општинских путева;
- Изградња бицикличких и унапређење квалитета пешачких стаза;
- Реконструкција инфраструктуре у градским насељима;
- Реконструкција приоритетних путних праваца у руралном подручју са припадајућим инсталацијама;
- Унапређење стационарног саобраћаја и повећање броја јавних паркиралишта у ужем градском језгру;
- Унапређење саобраћајних капацитета;
- Повећање безбедности учесника у саобраћају.

Мере за остваривање приоритетног циља 3.2.

Мера 3.2.1: Категоризација улица и општинских путева

Опис: Категоризација улица и општинских путева је мера која се односи на уређење саобраћајне инфраструктуре у Ивањици. Циљ ове мере је да се улице и путеви поделе на различите категорије у зависности од намене, капацитета, функције и других фактора, што ће допринети бољој организацији

саобраћаја и бољем приступу грађанима различитим услугама. Спровођењем мере, стварају се услови за даље унапређење инфраструктуре и коначно остварење утврђеног циља.

Активности у оквиру ове мере:

- Израда и усвајање Плана и Програма реконструкције и одржавања локалне путне инфраструктуре;
- Израда и усвајање Катастра саобраћајне сигнализације, заједно са пратећом документацијом, укључујући и процену утицаја безбедности саобраћаја, те категорисање и нумерисање улица и општинских путева.

Тип мере: Јавне инвестиције

Процена потребних финансијских средстава: 1.000.000,00 динара (1 милиона динара по години)

Могући извори финансирања: буџет општине

Одговорност за спровођење (носилац мере): Општинска управа

Други учесници у спровођењу: /

Период спровођења: 2024-2024

Мера 3.2.2: Изградња бицикличких и унапређење квалитета пешачких стаза

Опис: Модерна општина у којој се води рачуна о свим категоријама становништва и ефикасном саобраћају, незамислива је без бицикличких и пешачких стаза. Изградња ових стаза унапређује кретање кроз град и позитивно утиче на психофизичко здравље становништва, као и на животну средину.

Активности за реализацију мере су:

- Идентификација најбитнијих критеријума за изградњу бицикличких стаза и пешачких стаза (пописивање локација на којима постоје највеће потребе за новим бицикличким и пешачким стазама и прикупљање података о најчешћим местима где је кретање отежано);
- Анализа најефикаснијих начина за финансирање спровођења мере: истраживање могућности за добијање грантова, учешће у пројектима финансираним од стране ЕУ, као и привлачење инвеститора који би помогли у финансирању пројекта;
- Израда пројектне документације: израда и дизајнирање нових бицикличких стаза, мапирање најбољих места за изградњу нових пешачких стаза, израда техничке документације за изградњу;
- Израда плана реконструкције и изградње и спровођење радова у складу са урађеним планом.

Тип мере: Јавне инвестиције

Процена потребних финансијских средстава: 10.500.000,00 динара (1,5 милиона динара по години)

Могући извори финансирања: Буџет општине

Одговорност за спровођење (носилац мере): Општинска управа

Други учесници у спровођењу: Агенција за безбедност саобраћаја, ресорно министарство

Период спровођења: 2023-2030

Мера 3.2.3: Реконструкција саобраћајне инфраструктуре у градским насељима

Опис: Мера треба да допринесе побољшању квалитета градске инфраструктуре по урбаним зонама, како би се наставио планирани свеобухватни развој општине и у складу са тим допринело спровођењу утврђеног приоритетног циља. Активности реконструкције инфраструктуре у градским насељима и приоритетних путних праваца у градском подручју са припадајућим инсталацијама, биће засноване на томе и да се олакша приступ саобраћајним површинама особама треће генерације и особама са инвалидитетом. Реконструкција ће такође бити заснована на примени највиших стандарда одрживе зелене градње. Ова мера ће, дакле, подразумевати реконструкцију улица са комплет инсталацијама у смислу

атмосферске канализације, фекалне канализације, уличне расвете, дрвореда, и све то по урбаним зонама или насељима.

Активности за спровођење мере обухватиће, између осталог, следеће:

- Реконструкција путева и улица: обнова асфалтног застора, замена старих тротоара, реконструкција комплетне комуналне инфраструктуре као и јавне расвете;
- Изградња рампи које омогућавају инвалидима и старим људима да једноставно приступе саобраћајницама;
- Прилагођавање јавног превоза инвалидима;
- Унапређење јавног превоза кроз реновирање станица, обнову возног парка и слично.

Тип мере: Јавне инвестиције

Процена потребних финансијских средстава: 350.000.000,00 динара (50 милиона динара по години)

Могући извори финансирања: Буџет општине, Буџет РС, донације

Одговорност за спровођење (носилац мере): Општинска управа

Други учесници у спровођењу: Ресорна министарства

Период спровођења: 2023-2030

Мера 3.2.4: Реконструкција приоритетних путних праваца у руралном подручју са припадајућим инсталацијама

Опис: Суштина предложене мере је да се унапреди путна инфраструктура и омогући бољи приступ и комуникација у општини. Спровођењем мере постиже се подједнака развијеност путне инфраструктуре у градским и сеоским срединама, што је од нарочитог значаја за комплетан развој у општини. Мера подразумева следеће активности:

- Изградња и реконструкција општинских асфалтних коловоза;
- Проширење и реконструкција путева, уклањање неравнина и попуњавање рупа;
- Изградња путева који спајају најудаљенија села са школама, здравственим и културним установама;
- Инсталирање сигнализационих уређаја на путевима (постављање сигнала на опасним местима) и инсталирање осветљења на путевима у неповољним условима осветљења;
- Инсталирање соларних уређаја у циљу производње енергије на местима где нема приступа електричној мрежи.

Тип мере: Јавне инвестиције

Процена потребних финансијских средстава: 700.000.000,00 динара (100 милиона динара по години)

Могући извори финансирања: Буџет општине, Буџет РС, донације

Одговорност за спровођење (носилац мере): Општинска управа

Други учесници у спровођењу: Ресорна министарства, ЈП Путеви Србије

Период спровођења: 2023-2030

Мера 3.2.5: Унапређење стационарног саобраћаја и повећање броја јавних паркиралишта у ужем градском језгру

Опис: Мера унапређења стационарног саобраћаја и повећања броја јавних паркиралишта у ужем градском језгру креирана је како би се унапредио приступ централним зонама општине и превоз. Идеја је да се повећањем броја паркинг места растерети саобраћајна гужва и повећа простор који може да се искористи за изградњу других садржаја (пешачке стазе, игралишта, теретане на отвореном и друго). Ова мера укључује следеће активности:

- Израда плана и мапе проширења паркинг зоне у централном делу општине;
- Изградња нових паркинг места у ужем градском језгру;
- Анализа могућности за реорганизацију саобраћаја у циљу олакшања приступа најзначајнијим тачкама у општини;
- Увођење зоне са ограниченим саобраћајем у ужем језгру општине;
- Информисање јавности о новим паркинг местима, ограниченим зонама и другим изменама.

Тип мере: Јавне инвестиције, институционално - управљачко – организациона, информативно - едукативна

Процена потребних финансијских средстава: 50.000.000,00 динара (25 милиона динара по години)

Могући извори финансирања: Буџет општине

Одговорност за спровођење (носилац мере): Општинска управа

Други учесници у спровођењу: ЈКП Ивањица

Период спровођења: 2025-2027

Мера 3.2.6: Унапређење саобраћајних капацитета

Опис: Мера је намењена побољшању капацитета и ефикасности саобраћајне инфраструктуре у граду, што директно утиче на остварење утврђеног приоритетног циља. Ова мера ће обухватити различите активности које су прилагођене потребама општине Ивањица и њених становника, укључујући:

- Изградња мостова у градском и руралном подручју;
- Изградња кружних токова на најпрометнијим местима како би се побољшао проток саобраћаја;
- Проширење постојећих саобраћајних трака на местима где постоји потреба за тим;
- Реконструкција и унапређење пешачких зона у градском језгру, са фокусом на увођење сигурносних мера и побољшање видљивости;
- Реновирање станица јавног превоза и аутобуских стајалишта.

Тип мере: Јавне инвестиције

Процена потребних финансијских средстава: 420.000.000,00 динара (60 милиона динара по години)

Могући извори финансирања: Буџет општине, буџет РС

Одговорност за спровођење (носилац мере): Општинска управа

Други учесници у спровођењу: Ресорна министарства

Период спровођења: 2023-2030

Мера 3.2.6: Повећање безбедности учесника у саобраћају

Опис: Предметна мера треба да допринесе побољшању безбедности локалног становништва и смањењу несрећа у саобраћају. С тим у вези, биће предузете активности ради превентивног утицаја на учеснике у саобраћају и смањењу ризика од угрожавања живота и здравља и настанка материјалне штете. Спровођење мере имаће немерљиве позитивне ефекте на све житеље општине.

Мера повећања безбедности учесника у саобраћају подразумева следеће активности:

- Мапирање зона угрожене безбедности;
- Едукацију становништва на тему безбедности учесника у саобраћају;
- Унапређење саобраћајне сигнализације;
- Предавања у школама на тему безбедности деце у саобраћају;
- Повећање броја саобраћајних патрола на путевима у зони општине;
- Увођење видео надзора на осетљивим местима.

Тип мере: Институционално - управљачко – организациона, информативно - едукативна
Процена потребних финансијских средстава: 70.000.000,00 динара (10.000.000,00 динара по години)
Могући извори финансирања: Буџет општине, буџет РС, донације
Одговорност за спровођење (носилац мере): Општинска управа
Други учесници у спровођењу: Ресорна Министарства, Агенција за безбедност у саобраћају
Период спровођења: 2023-2030

Приоритетни циљ 3.3. Унапређена комунална инфраструктура

Опис: Циљ унапређене комуналне инфраструктуре у Ивањици је да се створе услови за бољи и квалитетнији живот грађана. Комунална инфраструктура обухвата услуге које су од великог значаја за грађане, као што су водоснабдевање, канализација, однос отпада, улично осветљење, уређење зелених површина, уређење тргова и јавних простора итд. Кроз унапређење комуналне инфраструктуре, циљ је да се подигне квалитет живота у граду и да се привуку нови инвеститори и становници. Применом различитих мера у области комуналне инфраструктуре побољшаће се услови за живот у Ивањици и учиниће општину привлачнијом за инвестиције. Такође, унапређење комуналне инфраструктуре доприноси заштити животне средине и одрживом развоју општине. Мере које ће се спроводити су:

- Унапређење услова рада ЈКП „Ивањица”;
- Проширење услуга ЈКП на шире подручје општине;
- Унапређење водоснабдевања у градском подручју;
- Унапређење водоснабдевања у руралном подручју;
- Унапређење третмана сирове воде;
- Унапређење одвођења отпадних вода у градском и руралном подручју.

Мере за остваривање приоритетног циља 3.3.

Мера 3.3.1: Унапређење услова рада ЈКП „Ивањица”

Опис: Мера унапређења услова рада ЈКП „Ивањица”, засниваће се на континуираном подизању техничких капацитета овог ЈКП, али и на подизању кадровских капацитета кроз следеће активности:

- Технички капацитети ће, између осталог, бити подигнути кроз изградњу и употребу нове зграде са паркингом. Такође, с обзиром на то да ово предузеће има више делатности у свом статусу, технички капацитети ће бити подигнути и кроз куповину најсавременије опреме за обављање комуналних делатности (укључујући и нову опрему за сакупљање отпада, одржавање канализације, третман воде, опреме за чишћење града и слично);
- Кадровски капацитети ће бити подигнути кроз измене и допуне, у могућој мери, систематизације радних места, преквалификацију и доквалификацију запослених.

Тип мере: Институционално - управљачко – организациона, јавне инвестиције
Процена потребних финансијских средстава: 300.000.000,00 динара (50 милиона динара по години)
Могући извори финансирања: Буџет општине, донатори
Одговорност за спровођење (носилац мере): Општинска управа
Други учесници у спровођењу: ЈКП Ивањица
Период спровођења: 2024-2030

Мера 3.3.2: Проширење услуга ЈКП на шире подручје општине

Опис: Имајући у виду широк спектар комуналних делатности за које је ЈКП „Ивањица” надлежна, ово предузеће управо пружа широк спектар комуналних услуга. Након унапређења услова рада ЈКП „Ивањица” и проширења капацитета овог предузећа, спровешће се мера проширења услуга овог предузећа на шире подручје општине. Тренутно, ЈКП-а услуге претежно пружа у градском подручју, док је рурално подручје мање покривено овим услугама. У будућем периоду потребно је да се подручје пружања услуге ЈКП константно проширује и због развијања самог ЈКП-а, а и због самих грађана, јер се стандард грађана у последњих неколико година несумњиво повећао.

Тип мере: Институционално - управљачко – организациона, јавне инвестиције

Процена потребних финансијских средстава: 100.000.000,00 динара (20 милиона динара по години)

Могући извори финансирања: Буџет општине, донатори

Одговорност за спровођење (носилац мере): Општинска управа

Други учесници у спровођењу: ЈКП Ивањица

Период спровођења: 2025-2030

Мера 3.3.3: Унапређење водоснабдевања у градском подручју

Опис: Мера унапређење водоснабдевања у градском подручју Ивањице има за циљ да подигне квалитет водоснабдевања у граду и учини га бољим и поузданијим. Ова мера ће обухватити следеће активности:

- Реконструкција и модернизација постојећих старих водоводних мрежа у граду, као и изградња нових мрежа у недовољно оптерећеним деловима града, у циљу смањења губитака воде у мрежи и побољшања притиска у мрежи, што ће побољшати квалитет водоснабдевања;
- Изградња нових резервоара за воду у различитим деловима града;
- Унапређење процеса обраде воде кроз модернизацију и унапређење процеса обраде воде у водоводним станицама;
- Управљање губицима у водоводној мрежи.

Тип мере: Институционално - управљачко – организациона, јавне инвестиције

Процена потребних финансијских средстава: 300.000.000,00 динара (50 милиона динара по години)

Могући извори финансирања: Буџет општине, донатори

Одговорност за спровођење (носилац мере): Општинска управа

Други учесници у спровођењу: ЈКП Ивањица

Период спровођења: 2024-2030

Мера 3.3.4: Унапређење водоснабдевања у руралном подручју

Опис: Мера унапређења водоснабдевања у руралном подручју, има за циљ да прошири опсег покривености водоводном мрежом, као и да побољша квалитет водоснабдевања у руралним деловима општине и учини га бољим и поузданијим. Конкретно, активности ће бити спроведене у неколико месних заједница, укључујући уређење сеоских водовода у месним заједницама Кушићи, Катићи, Лиса, итд. Ова мера ће укључити следеће активности:

- Изградња водовода у руралном подручју у центрима месних заједница;
- Геолошко испитивање терена;

<ul style="list-style-type: none"> • Бушење, изградња нових бунара или реконструкција постојећих, и њихово повезивање са постојећом водоводном мрежом; • Изградња и проширење водоводне мреже ради боље дистрибуције воде у руралном подручју и смањењу губитака воде услед цурења; • Редовно одржавање и чишћење водоводне мреже како би се обезбедила квалитетна вода за потрошаче у руралном подручју Ивањице.нара и повезивање бунара са постојећом водоводном мрежом;
<p>Тип мере: Институционално - управљачко – организациона, јавне инвестиције</p> <p>Процена потребних финансијских средстава: 100.000.000,00 динара (20 милиона динара по години)</p> <p>Могући извори финансирања: Буџет општине, донатори</p> <p>Одговорност за спровођење (носилац мере): Општинска управа</p> <p>Други учесници у спровођењу: ЈКП Ивањица</p> <p>Период спровођења: 2025-2030</p>
<p>Мера 3.3.5: Унапређење третмана сирове воде</p>
<p>Опис: Мера унапређења третмана сирове воде је од суштинског значаја за општину Ивањица. У овом тренутку, третман сирове воде је на 18 км удаљен од фабрике воде која служи за снабдевање водом градског језгра и једног броја месних заједница у руралном подручју. Ова мера ће, поред осталог, обухватити и уређење водозавода и цевовода ка фабрици воде – изградњу филтерских поља, као и следеће активности:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Израда пројектно-техничке документације; • Реконструкција водозавода, изградња филтерских поља, црпних станица и сл.; • Мапирање и уређење других потенцијалних водозавода као алтернативних варијанти у складу са студијом о водоснабдевању.
<p>Тип мере: Институционално - управљачко – организациона, јавне инвестиције</p> <p>Процена потребних финансијских средстава: 120.000.000,00 динара (20 милиона динара по години)</p> <p>Могући извори финансирања: Буџет општине, донатори</p> <p>Одговорност за спровођење (носилац мере): Општинска управа</p> <p>Други учесници у спровођењу: ЈКП Ивањица</p> <p>Период спровођења: 2024-2030</p>

<p>Мера 3.3.6: Унапређење одвођења отпадних вода у градском и руралном подручју</p>
<p>Опис: Мера унапређења одвођења отпадних вода у градском и руралном подручју општине Ивањица, од огромног је значаја и за регионални развој округа којем припада општина Ивањица. Наиме, проблем прикупљања, канализације и пречишћавања отпадних вода један од највећих комуналних проблема како општине Ивањица, тако и многих других општина у РС. Стога је 2021. године основано ЈКП Регионални центар за водне услуге „Скрапеж” у Пожеги, као регионално постројење које треба да реши проблеме пречишћавања отпадних вода за више градова и општина. Као најоптималнија, изабрана је локација постројења у Пожеги, али ово постројење треба да реши проблеме отпадних вода у граду Ужицу и општинама Пожега, Косјерић, Ариље и Ивањица. Имајући све наведено у виду, мера унапређења одвођења отпадних вода у градском и руралном подручју ће бити спроведена кроз наставак реализације пројекта изградње система за одвођење и третман отпадних вода у градском и руралном подручју, те спровођења свих потребних активности у овом циљу.</p>
<p>Тип мере: Институционално - управљачко – организациона, јавне инвестиције</p> <p>Процена потребних финансијских средстава: 50 мил. ЕУР</p> <p>Могући извори финансирања: Буџет општине, донатори, Буџет РС</p>

Одговорност за спровођење (носилац мере): Општинска управа

Други учесници у спровођењу: ЈКП Регионални центар за водне услуге „Скрапеж“

Период спровођења: 2023-2030

Развојни правац 4 - ЗАШТИТА ЗАШТИТА ЖИВОТНЕ СРЕДИНЕ, ЕНЕРГЕТСКА ЕФИКАСНОСТ, ОБНОВЉИВИ ИЗВОРИ ЕНЕРГИЈЕ И КЛИМАТСКЕ ПРОМЕНЕ

Приоритетни циљ 4.1. Ефикасно управљање отпадом

Опис: Ефикасно управљања отпадом у општини Ивањица, спроводиће се са идејом да се смањи количина отпада, да се повећају могућности за рециклирање и прераду отпада, као и да се на тај начин заштити животна средина и здравље људи. Отпадом ће се управљати на начин који ће имати најмањи негативан утицај на околину и људско здравље, а да се при томе максимално искористе могућности за прераду и поновну употребу материјала из отпада. Спровођење циља имаће немерљиве позитивне ефекте на квалитет живота и здравља становника Ивањице. Мере које ће се спроводити како би се циљ испунио су:

- Мапирање и чишћење дивљих депонија и смањење њиховог броја;
- Промовисање смањења отпада на извору настанка – подстицај развоју примарне селекције отпада;
- Санација и рекултивација бивше депоније Грбавчевица са променом намене простора;
- Таргетирање количина отпада из индустрије и његов третман;
- Системско управљање токовима анималаног отпада;
- Едукација и образовање становништва о врстама отпада и његовом третирању.

Мере за спровођење приоритетног циља 4.1.

Мера 4.1.1: Мапирање и чишћење дивљих депонија и смањење њиховог броја

Опис: Ова мера подразумева превенцију и смањење загађења животне средине у општини Ивањица. Ова мера укључује идентификовање и мапирање свих дивљих депонија у општини, као и чишћење тих депонија и смањење њиховог броја кроз редовно одлагање отпада на места која су за то намењена. Ова мера такође укључује и едукацију грађана о правилном одлагању отпада, промовисање различитих начина рециклирања и прераде отпада, као и креирање инфраструктуре за одлагање опасног отпада, као што су стари електрични уређаји, акумулатори, батерије и слично. Циљ ове мере је да се смањи број дивљих депонија у општини Ивањица и укупна количина отпада која се одлаже на неприродан начин, што ће побољшати квалитет животне средине и здравља људи, а такође и привући потенцијалне инвеститоре и туристе који су заинтересовани за одрживу заштиту животне средине и посету и боравак у местима са квалитетним ваздухом, водом и земљом.

Тип мере: Институционално - управљачко – организациона, јавне инвестиције

Процена потребних финансијских средстава: 35.000.000,00 динара (5 милиона динара по години)

Могући извори финансирања: Буџет општине, донатори

Одговорност за спровођење (носилац мере): Општинска управа

Други учесници у спровођењу: ЈКП Ивањица, ЈКП Дубоко

Период спровођења: 2023-2030

Мера 4.1.2: Промовисање смањења отпада на извору настанка – подстицај развоју примарне селекције отпада

Опис: Мера која се односи на примарну селекцију отпада, представља процес у којем се на месту настанка отпада раздвајају различите врсте материјала који се могу рециклирати, одлагати на дејствени начин или на други начин управљати њима. Циљ мере је да се смањи количина отпада који

се одлаже на депоније и да се повећа количина материјала који се могу рециклирати и поново употребити. Мера промовисања смањења отпада на извору настанка представљаће подстицај развоју примарне селекције отпата, укључујући компостирање. Поред тога што доприноси заштити животне средине и бољем управљању отпадом, примарна селекција отпада, дакле, може довести до побољшања квалитета отпада који се одлаже на депоније, што може повећати могућности за његову рециклажу и поновну употребу.

Ова мера укључује различите активности:

- Подизање свести грађана о значају примарне селекције отпада и компостирања;
- Едукација и обука грађана и запослених у општинској управи за управљање отпадом;
- Увођење система за примарну селекцију отпада у школама, јавним институцијама и домаћинствима, увођење система награде за грађане који су најуспешнији у примарној селекцији;
- Увођење система контроле и надзора над управљањем отпадом.

Тип мере: Институционално - управљачко – организациона, информативно - едукативна

Процена потребних финансијских средстава: 7.000.000,00 динара (1 мил динара по години)

Могући извори финансирања: Буџет општине, донатори

Одговорност за спровођење (носилац мере): Општинска управа

Други учесници у спровођењу: ЈКП Дубоко, ЈКП Ивањица

Период спровођења: 2023-2030

Мера 4.1.3: Санација и рекултивација бивше депоније Грбавчевица са променом намене простора

Опис: Мера санације и рекултивације бивше депоније у општини Ивањица има за циљ да се обезбеди безбедно и одрживо управљање отпадом на овом локалитету. Активности:

- Процена стања на бившој депонији (проучавање садржаја отпада, обима и дубине депоније, анализа земљишта и воде и процена опасности за здравље људи и животиња);
- Планирање и припрема за санацију;
- Извођење санације (извоз отпада са депоније, уклањање непрерадивог отпада, изградња заштитног слоја земље и инсталирање система за контролу отечене воде).

Тип мере: Јавне инвестиције

Процена потребних финансијских средстава: 70.000.000,00 динара

Могући извори финансирања: Буџет општине, донатори

Одговорност за спровођење (носилац мере): Општинска управа

Други учесници у спровођењу: ЈКП Ивањица, ЈКП Дубоко

Период спровођења: 2024-2030

Мера 4.1.4: Таргетирање количина отпада из индустрије и његов третман

Опис: Таргетирање отпада и њихових количина из индустрије, као и његов третман, од велике су важности за управљање отпадом. Постоји отпад који је са једне стране – управо отпад, али са друге стране може бити искоришћен и као ресурс - сировина (нпр, пиљевина коју направе стругари). Идеја је да се таргетирају генератори отпада у индустрији, врсте отпада, количина отпада, токови кретања отпада, али и да се осмисли и спроведе активност адекватног третмана сваке врсте таргетираног отпада, како би се потенцијални ресурси из отпада искористили, и како би отпад био одлаган на адекватном месту.

Активности које ће бити спроведене у оквиру ове мере обухватају:

- Идентификовање индустријских сектора који производе велике количине отпада;

- Спровођење програма који имају за циљ смањење количина отпада који се генерише у индустријским секторима - рециклирање, управљање енергијом и водом, итд;
- Успостављање система за праћење количина отпада који се генерише у различитим индустријским секторима, као и праћење ефикасности програма за смањење отпада;
- Сарадња са привредним сектором у погледу едукације о значају смањења отпада.

Тип мере: Јавне инвестиције

Процена потребних финансијских средстава: 3.500.000,00 динара (7 милиона динара по години)

Могући извори финансирања: Буџет општине, донатори

Одговорност за спровођење (носилац мере): Општинска управа

Други учесници у спровођењу: ЈКП Ивањица

Период спровођења: 2025-2030

Мера 4.1.5: Системско управљање токовима анималног отпада

Опис: Мера управљања токовима анималног отпада у фокусу има посебну врсту анималног отпада (угинуле животиње, отпад из индустрије меса, итд.). Мера ће обухватити како активност набављања адекватних возила и одвожења анималног отпада на одговарајуће локације, тако и искоришћавање дела анималног отпада који може бити употребљен у сврху исхране осталих животиња, или у неке друге сврхе. Спровођењем мере, спречава се ширење заразних болести и повећава безбедност становништва. Поред тога доприноси се очувању животне средине. Мера се мора спроводити на регионалном нивоу, те ће у том циљу бити успостављена међуопштинска сарадња.

Тип мере: Јавне инвестиције

Процена потребних финансијских средстава: 7.000.000,00 динара (1 мил динара по години)

Могући извори финансирања: Буџет општине, донатори

Одговорност за спровођење (носилац мере): Општинска управа

Други учесници у спровођењу: ресорно Министарство, друге општине

Период спровођења: 2023-2030

Мера 4.1.6: Едукација и образовање становништва о врстама отпада и његовом третирању

Опис: Мера се своди на подизање свести грађана о значају правилног одлагања отпада, рециклирању отпада, као и боље разумевање процеса третирања отпада. Ова мера је од изузетног значаја јер се показало да је један од највећих проблема у управљању отпадом управо незнање грађана о начинима правилног одлагања и третирања отпада. Такође, спровођење мере ће донети значајне позитивне ефекте по људе и околину.

Активности за спровођење ове мере укључују:

- Организовање кампања јавног информисања о правилном одлагању и третирању отпада, укључујући промотивне материјале, новинске чланке, радио и телевизијске емисије, образовне веб странице, друштвене мреже, итд;
- Организовање посета ученика и грађана локалним центрима за третирање отпада;
- Подизање свести о значају воде и енергије у процесима третирања отпада, као и промовисање начина уштеде воде и енергије;
- Организовање кампања за скретање пажње на опасности од неправилног одлагања одређених врста отпада, као што су опасни отпади, електронски отпад, лекови, батерије, боје итд.

Тип мере: Информативно - едукативна

Процена потребних финансијских средстава: 3.500.000,00 динара (500 к динара по години)

Могући извори финансирања: Буџет општине, донатори
Одговорност за спровођење (носилац мере): Општинска управа
Други учесници у спровођењу: ЈКП Ивањица, ЈКП Дубоко
Период спровођења: 2023-2030

Приоритетни циљ 4.2. Ефикасно управљање отпадним водама

Опис: Унапређење управљања отпадним водама представља важан циљ чије спровођење треба да доведе до стварање услова за одрживо коришћење водних ресурса у општини Ивањица. Суштина је да се кроз смањење загађења побољша обрада отпадних вода и одреде крајње дестинације за њено спровођење. Мере које ће довести до остварења циља су:

- Побољшање квалитета одвођења отпадних вода из домаћинства;
- Побољшање квалитета одвођења отпадних вода из индустрије.

Мере за спровођење приоритетног циља 4.2.

Мера 4.2.1: Побољшање квалитета одвођења отпадних вода из домаћинства

Опис: Циљ спровођења мере је да се побољша квалитет одвођења отпадних вода из домаћинства на територији општине Ивањица. Овом мером се смањује загађење животне средине и побољшавају услови живота грађана, што је непосредно у вези са остварењем утврђеног циља.

Активности за реализацију ове мере обухватиће и следеће:

- Изградња канализационих система у подручјима где они не постоје и реконструкција постојећих система који су оштећени или застарели;
- Уклањање и замена старих канализационих цеви новим цевима које одговарају савременим стандардима;
- Кампање за едукацију грађана о правилном одвајању отпада и правилном одвођењу отпадних вода;
- Процена квалитета воде у канализационим системима и прикупљање података о загађењу вода.

Тип мере: Јавне инвестиције

Процена потребних финансијских средстава: 50.000.000,00 динара (10.000.000,00 динара по години)

Могући извори финансирања: Буџет општине, донатори

Одговорност за спровођење (носилац мере): Општинска управа

Други учесници у спровођењу: ЈКП Ивањица

Период спровођења: 2025-2030

Мера 4.2.2: Побољшање квалитета одвођења отпадних вода из индустрије

Опис: Ова мера има за циљ побољшање квалитета одвођења отпадних вода из индустрије у општини Ивањица. Овом мером се смањује загађење животне средине и побољшавају услови за ефикасније обављање привредне делатности, што је непосредно у вези са остварењем утврђеног циља.

Активности за спровођење ове мере обухватиће:

- Развој програма превенције загађења кроз одабир механизма за управљање отпадним материјалима;

- Увођење мера контроле загађења;
- Испитивање могућности примене технологија одвођења отпадних вода и избор одговарајуће методе.

Тип мере: Јавне инвестиције

Процена потребних финансијских средстава: 3.500.000,00 динара (500 хиљада динара по години)

Могући извори финансирања: Буџет општине, донатори

Одговорност за спровођење (носилац мере): Општинска управа

Други учесници у спровођењу: ЈКП Ивањица

Период спровођења: 2023-2030

Приоритетни циљ 4.3. Унапређен квалитет пијаће воде

Опис: Здрава средина и квалитетан живот подразумевају бригу о води која се употребљава. Циљ је да сви становници општине имају приступ квалитетној пијаћој води, што је елементарна животна потреба. Унапређење квалитета воде ће се спровести реализацијом следећих мера:

- Мапирање и заштита изворишта пијаће воде – одређивање ширег подручја санитарне заштите;
- Уређење водотокова другог реда који су у сливу за пијаћу воду;
- Израда и усвајање локалних прописа о управљању пијаћом водом.

Мере за остваривање приоритетног циља 4.3.

Мера 4.3.1: Мапирање и заштита изворишта пијаће воде – одређивање ширег подручја санитарне заштите

Опис: Мапирање и заштита изворишта пијаће воде представљају важну меру унапређења квалитета воде у општини Ивањица. Ова мера се састоји од два дела - мапирања изворишта и одређивања ширег подручја санитарне заштите. Ова мера укључиће спровођење следећих активности:

- Мапирање изворишта пијаће воде - идентификација и локализација свих изворишта на територији општине Ивањица, која може да се спроведе коришћењем различитих метода укључујући ГИС систем, сателитске снимке или теренски обилазак;
- Прецизно утврђивање ширег подручја санитарне заштите;
- Анализа окружења изворишта и процену потенцијалних загађивача.

Тип мере: Јавне инвестиције

Процена потребних финансијских средстава: 10.000.000,00 динара (2 мил динара по години)

Могући извори финансирања: Буџет општине, донатори

Одговорност за спровођење (носилац мере): Општинска управа

Други учесници у спровођењу: ЈКП Ивањица, Завод за јавно здравље

Период спровођења: 2025-2030

Мера 4.3.3: Израда и усвајање локалних прописа о управљању пијаћом водом

<p>Мера 4.3.2: Уређење водотокова другог реда који су у сливу за пијаћу воду</p> <p>Опис: Ова мера се односи на уређење водотокова који не представљају главне реке у општини Ивањица, већ чине други ред водотокова. Ови водотокови значајно утичу на квалитет пијаће воде, јер могу бити извор загађења, поготово ако нису уређени и контролисани. Спровођење ове мере доприноси остварењу приоритетног циља у значајној мери, с обзиром на то да унапређење квалитета пијаће воде подразумева подједнаку бригу о свим водотоковима.</p> <p>Активности које ће бити спроведене у оквиру ове мере обухватиће и следеће:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Чишћење водотокова од отпада и депонија; • Изградња дренажног система, чиме се смањује опасност од поплава и ерозије; • Изградња браника и канала.
<p>Тип мере: Јавне инвестиције</p> <p>Процена потребних финансијских средстава: 35.000.000,00 динара (5 мил. динара по години)</p> <p>Могући извори финансирања: Буџет општине, донатори</p> <p>Одговорност за спровођење (носилац мере): Општинска управа</p> <p>Други учесници у спровођењу: ЈКП Србија Воде, ресорна министарства</p> <p>Период спровођења: 2023-2030</p>
<p>Опис: Мера израде и усвајања локалних прописа о управљању пијаћом водом, биће заснована на изради и усвајању правилника и одлука од стране Скупштине општине Ивањица, у циљу адекватног управљања пијаћом водом у градском и руралном подручју општине.</p> <p>Активности које ће бити спроведене у оквиру мере обухватиће:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Спровођење анализе ефеката важећих прописа у области; • Спровођење консултација са циљним групама и њихово укључивање у израду прописа; • Формирање радне групе за израду прописа; • Спровођење јавне расправе о предлогу прописа; • Усвајање прописа и објављивање.
<p>Тип мере: Регулаторна</p> <p>Процена потребних финансијских средстава: 1.000.000,00 динара (1 милиона динара по години)</p> <p>Могући извори финансирања: буџет општине, донатори</p> <p>Одговорност за спровођење (носилац мере): Општинска управа</p> <p>Други учесници у спровођењу: ЈКП Ивањица</p> <p>Период спровођења: 2025-2025</p>

Приоритетни циљ 4.4. Унапређен квалитет ваздуха

Опис: Циљ унапређења квалитета ваздуха у општини Ивањица је заштита здравља грађана и заштита животне средине од загађења ваздуха. Овај циљ ће бити постигнут кроз следеће мере:

- Промовисање примене напредних технологија у циљу смањења емисије штетних гасова из индивидуалних и индустријских ложишта;
- Реконструкција котларница јавних објеката у циљу преласка на еколошки прихватљива горива;
- Смањење емисије штетних гасова кроз регулацију саобраћаја;
- Подизање нивоа свести грађана о значају очувања животне средине.

Мере за остваривање приоритетног циља 4.4

Мера 4.4.1: Промовисање примене напредних технологија у циљу смањења емисије штетних гасова из индивидуалних и индустријских ложишта

<p>Опис: Мера је утврђена ради очувања заштите животне средине и заштите здравља грађана општине. Идеја је да се смањењем емисије штетних гасова, побољша квалитет ваздуха и смањи ризик од обољења која штетан ваздух изазива. Ова мера ће се реализовати спровођењем следећих активности:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Промовисање употребе нових, напредних технологија као што су угљени филтери, соларни колектори и геотермални извори енергије; • Промоција енергетске ефикасности кроз примену енергетски ефикасних система грејања, хлађења и осветљења; • Обука и информисање грађана и индустријских предузећа о значају заштите животне средине и употреби ефикасних технологија.
<p>Тип мере: Информативно - едукативна</p> <p>Процена потребних финансијских средстава: 3.500.000,00 динара (500хиљада динара по години)</p> <p>Могући извори финансирања: Буџет општине</p> <p>Одговорност за спровођење (носилац мере): Општинска управа</p> <p>Други учесници у спровођењу: Грађани и привредни субјекти</p> <p>Период спровођења: 2023-2030</p>

<p>Мера 4.4.2: Реконструкција котларница јавних објеката у циљу преласка на еколошки прихватљива горива</p>
<p>Опис: Циљ мере је да се старе котларнице реновирају и унапреде, како би се смањило загађење животне средине. На тај начин ће се смањити ризик од загађења које може да изазове различита обољења људи, при чему се смањује и потрошња горива.</p> <p>Активности које ће бити спроведене у оквиру ове мере обухватиће и следеће:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Идентификовање јавних објеката са котларницама, процена њиховог стања и функционалности, процена тренутне употребе горива и ефикасности рада котларница; • Израда плана реконструкције за прелазак на еколошки прихватљива горива, укључујући и анализу могућих опција за избор одговарајуће технологије и израда пројектно техничке документације • Набавка опреме и горива: нови котлови, топловоди, пумпе, соларни панели и слично.
<p>Тип мере: Јавне инвестиције</p> <p>Процена потребних финансијских средстава: 125.000.000,00 динара (25.000.000,00 динара по години)</p> <p>Могући извори финансирања: Буџет општине, Буџет РС, донације</p> <p>Одговорност за спровођење (носилац мере): Општинска управа</p> <p>Други учесници у спровођењу: Основне и средње школе, јавне институције, ресорна министарства</p> <p>Период спровођења: 2024-2029</p>

<p>Мера 4.4.3: Смањење емисије штетних гасова кроз регулацију саобраћаја</p>
<p>Опис: Мера смањења емисије штетних гасова кроз регулацију саобраћаја, подразумеваће, између осталог, и активност субвенционисања у циљу промовисања бициклизамa и електричних превозних средстава. Уз меру унапређења саобраћајне инфраструктуре за бициклисте, кориснике електричних превозних средстава и за пешаке, ова мера ће у значајној мери допринети унапређењу квалитета ваздуха у општини Ивањица.</p>
<p>Тип мере: Подстицајна, Информативно - едукативна</p> <p>Процена потребних финансијских средстава: 15.000.000,00 динара (5 милиона динара по години)</p>

<p>Могући извори финансирања: Буџет општине, буџет РС, донације</p> <p>Одговорност за спровођење (носилац мере): Општинска управа</p> <p>Други учесници у спровођењу: Ресорна министарства</p> <p>Период спровођења: 2027-2030</p>
--

<p>Мера 4.4.4: Подизање нивоа свести грађана о значају очувања животне средине</p>
<p>Опис: Мера се спроводи у циљу образовања становништва у вези са значајем очувања животне средине и указивања на нека штетна понашања која је потребно сузбити на најмању могућу меру.</p> <p>Активности које ће бити спроведене у оквиру мере, обухватиће и следеће:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Одржавање радионица, предавања, трибина за све категорије становника; • Израда програма за промоцију по предшколским и школским установама; • Медијска промоција: локални електронски медији, портал општине, друштвене мреже, итд.; • Успостављање сарадње са организацијама које се баве овом темом и организовање акција пошумљавања, сређивања зелених површина и друго.
<p>Тип мере: Информативно – едукативна</p> <p>Процена потребних финансијских средстава: 4.900.000,00 динара (700 хиљада динара по години)</p> <p>Могући извори финансирања: Буџет општине</p> <p>Одговорност за спровођење (носилац мере): Општинска управа</p> <p>Други учесници у спровођењу: Локалне јавне институције и установе, као и грађани општине</p> <p>Период спровођења: 2023-2030</p>

Приоритетни циљ 4.5. Енергетска ефикасност и обновљиви извори енергије

Опис: Повећање енергетске ефикасности у јавним и приватним зградама и увођење коришћења обновљивих извора енергије, имаће позитивне ефекте на потрошњу, повећање квалитета живота грађана и ефикасније обављање привредне делатности. Мере које ће се спроводити ради остварења циља су:

- Субвенционисање унапређења енергетске ефикасности и коришћења обновљивих извора енергије у домаћинствима;
- Унапређење енергетске ефикасности јавних објеката;
- Унапређење јавног осветљења;

<p>Мера 4.5.2: Унапређење енергетске ефикасности јавних објеката</p>
<p>Опис: Мера унапређења енергетске ефикасности јавних објеката од круцијалног је значаја у наредном периоду за општину Ивањица. Наиме, реализација мере допринеће (у дужем року) значајном смањењу потрошње енергије јавних објеката, што ће за последицу имати и смањење финансијских издатака из буџета који се издвајају за плаћање рачуна за електричну енергију.</p> <p>Активности које ова мера подразумева, поред осталог, обухватиће и следеће:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Реконструкцију објеката јавне намене, укључујући и реконструкцију целих зграда тамо где је то неопходно;

Мере за остваривање приоритетног циља 4.5

Мера 4.5.1: Субвенционисање унапређења енергетске ефикасности и коришћења обновљивих извора енергије у домаћинствима

Опис: Мера треба да подстакне грађане да унапреде енергетску ефикасност својих домова, користећи обновљиве изворе енергије. На тај начин се остварују значајне уштеде и унапређује заштита животне средине. Активности које ће се спроводити у оквиру ове мере су:

- Израда програма подстицања унапређења енергетске ефикасности и коришћења обновљивих извора енергије у домаћинствима у Ивањици;
- Израда информативних материјала о примени обновљивих извора енергије и унапређењу енергетске ефикасности, који ће се делити грађанима;
- Организовање радионица и предавања за грађане о унапређењу енергетске ефикасности и коришћењу обновљивих извора енергије у домаћинствима;
- Субвенционисање унапређења енергетске ефикасности у домаћинствима, кроз доделу средстава за набавку енергетски ефикасних котлова, топоводних система, столарских производа, изолацијских материјала и слично;
- Субвенционисање унапређења коришћења обновљивих извора енергије у домаћинствима, кроз доделу средстава за набавку соларних панела, термалних пумпи, малих ветрогенератора и слично;
- Промовисање енергетске ефикасности.

Тип мере: Подстицајна, информативно – едукативна

Процена потребних финансијских средстава: 70.000.000,00 динара (10 милиона динара по години)

Могући извори финансирања: Буџет општине, Буџет РС

Одговорност за спровођење (носилац мере): Општинска управа

Други учесници у спровођењу: Ресорна министарства

Период спровођења: 2023-2030

- Уградњу нове опреме (нпр. изградњу соларних енергана на крововима јавних објеката);
- „Меке мере“ у циљу повећања енергетске ефикасности.

Тип мере: Јавне инвестиције

Процена потребних финансијских средстава: 60.000.000,00 динара (10 милиона динара по години)

Могући извори финансирања: Буџет општине, буџет РС, донације

Одговорност за спровођење (носилац мере): Општинска управа, донатори

Други учесници у спровођењу: Ресорна министарства

Период спровођења: 2024-2030

Мера 4.5.3: Унапређење јавног осветљења

Опис: Мера унапређења јавног осветљења ће, преваходно, бити спроведена кроз наставак активности уградње ЛЕД расвете и система управљања јавном расветом у општини Ивањица.

Поред тога, биће спроведене и следеће активности:

- Израда детаљне анализе стања јавне расвете у општини;
- Обезбеђивање средстава за реализацију мере и утврђивање рокова и динамике финансирања;
- Израда плана реконструкције постојећих и увођења нових извора светлости;
- Извођење радова.

Тип мере: Јавне инвестиције

Процена потребних финансијских средстава: 15.000.000,00 динара (3 милиона динара по години)

Могући извори финансирања: Буџет општине, Буџет РС, донација

Одговорност за спровођење (носилац мере): Општинска управа

Други учесници у спровођењу: /
Период спровођења: 2025-2030

Мера 4.5.4: Промовисање енергетске ефикасности

Опис: Мера промовисања енергетске ефикасности биће усмерена ка различитим циљним групама становништва, привредних субјеката и локалне самоуправе. Позитивни ефекти мере огледаће се у финансијским уштедама и мањој потрошњи енергије, што ће додатно допринети смањењу загађења и очувању здраве средине.

Активности које ће ова мера да обухвати спроводиће се имајући у виду различите аспекте енергетске ефикасности, укључујући и следеће:

- Промоција користи од куповине енергетски ефикасних уређаја у домаћинствима;
- Примене начела енергетске ефикасности у поступцима јавних набавки општинске управе, итд.

Када је у питању унапређење примене начела енергетске ефикасности у поступцима јавних набавки општинске управе, циљ је да се у поступке јавних набавки, уврсти разматрање критеријума енергетске ефикасности, посебно када је у питању набавка уличног и унутрашњег осветљења, канцеларијског материјала и моторних возила. На тај начин се повећава одговорност надлежних органа у погледу смањења потрошње енергије и заштите животне средине. Активности за реализацију овог дела мере обухватиће следеће:

- Обука за запослене у општинској управи, како би се осигурао правилан избор производа и услуга;
- Израда Плана јавних набавки, који укључује и планиране набавке енергетски ефикасних производа и услуга;
- Креирање листе енергетски ефикасних производа који испуњавају критеријуме енергетске ефикасности;
- Успостављање критеријума за избор производа, услуга и решења у јавним набавкама.

Тип мере: Информативно - едукативна

Процена потребних финансијских средстава: 2.100.000,00 динара (300 хиљада динара по години) за промоцију плус 1.000.000,00 динара (200 хиљада динара по години) за примену начела енергетске ефикасности у поступцима јавних набавки општинске управе

Могући извори финансирања: Буџет општине

Одговорност за спровођење (носилац мере): Општинска управа

Други учесници у спровођењу: Локалне јавне институције и установе, грађани, привредни субјекти

Период спровођења: 2023-2029

Приоритетни циљ 4.6 Повећана отпорност локалне заједнице у ситуацијама ванредних околности

Опис: Суштина утврђеног циља је оспособљавање локалног становништва, да спремно одговори на изазове у случају ванредних околности, као што су природне катастрофе, технолошке авариије, епидемије, терористички напади итд. Спровођењем утврђених мера, унапредиће се припремљеност локалне заједнице за такве ситуације, смањити обим негативних последице и омогући брз и ефикасан одговор становништва. Начела заштите и спасавања заснивају се на праву свих на заштиту, солидарности, јавности, превенцији, одговорности, сарадњи и правовременом и усклађеном деловању субјеката система заштите и спасавања. Посебно је важно начело поступности при употреби снага и средстава које се своди на то да се у заштити

и спасавању користе прво снаге и средства са територије јединица локалне самоуправе (даље: ЈЛС).

Мере које ће се спроводити како би се постигао овај приоритетни циљ, су:

- Повећање институционално организационе спремности у ситуацијама ванредних околности;
- Уређење водотокова другог реда који угрожавају и оптерећују водотокове првог реда.

Мере за остваривање приоритетног циља 4.6

Мера 4.6.1: Повећање институционално-организационе спремности у ситуацијама ванредних околности

Опис: Мера повећања институционално организационе спремности у ситуацијама ванредних околности ијма за циљ успостављање системског приступа реаговању у ситуацијама обилних падавина (укључујући кишу, град, снег, итд.). Обухватиће следеће активности:

- Ажурирање планова за реаговање у ванредним ситуацијама;
- Израду планова редукованог функционисања јавних институција и установа у надлежности ЈЛС;
- Усклађивање локалних прописа са националним законодавством и повезивање са републичким институцијама ради бољег превентивног деловања (доношење одговарајућих правилника на локалном нивоу, именовање начелника управе за ванредне ситуације, итд.);
- Промовисање спремности за деловање и реаговање у ситуацијама ванредних околности, кроз:
 - Континуирану обуку свих запослених у јавним институцијама ради адекватног деловања у ситуацијама ванредних околности;
 - Едукацију грађана (кроз припрему и дељење информативних и едукативних материјала о реаговању и поступцима грађана у ситуацијама ванредних околности, едукативне програме, кампање и манифестације на тему реаговања у ситуацијама ванредних околности, итд.).
 - Промовисање волонтеризма и обука волонтера ради адекватног реаговања у кризним ситуацијама.

Тип мере: Информативно – едукативна, институционално – организационо - управљачка

Процена потребних финансијских средстава: 5.000.000,00 динара (1 милиона динара по години)

Могући извори финансирања: Буџет општине

Одговорност за спровођење (носилац мере): Општинска управа

Други учесници у спровођењу: Ресорна министарства

Период спровођења: 2024-2029

Мера 4.6.2: Уређење водотокова другог реда

Опис: Мера уређења водотокова другог реда представља превентивну меру неопходну у циљу повећане отпорности локалне заједнице у ситуацијама ванредних околности. Наиме, на територији општине Ивањица постоји доста водотокова другог реда, који, ако су неуређени, праве велике проблеме онда када се десе поплаве. Ова мера ће обухватити следеће активности:

- Израду Програма уређења водотокова другог реда;
- Адекватно регулисање уређења водотокова другог реда;
- Чишћење водотокова другог реда (расписивање јавне набавке за уређење водотокова, израда пројектно-техничке документације, израда хидролошких студија, само чишћење водотокова, итд.);
- Уређење водотокова другог реда ће, такође, делом бити третирано и кроз меру заштите пијаће воде.

Тип мере: Институционално – организационо - управљачка

Процена потребних финансијских средстава: 30.000.000,00 динара (6 мил динара по години)

Могући извори финансирања: Буџет општине, буџет РС, донације

Одговорност за спровођење (носилац мере): Општинска управа
Други учесници у спровођењу: ЈКП Србија Воде, ЈКП Ивањица
Период спровођења: 2024-2029

Показатељи учинка

РАЗВОЈНИ ПРАВАЦ 1 – ЛОКАЛНО ЕКОНОМСКИ РАЗВОЈ И РАЗВОЈ ПРИВРЕДЕ						
Приоритетни циљ 1.1. Ојачана локална привреда кроз стварање предуслова за убрзани раст и развој						
Показатељи учинка	Јединица мере	Базна година	Базна вредност	Циљна година	Циљна вредност	Извор провере
Смањен број угашених привредних субјеката	Процент	2022	20	2030	10	Статистички подаци, подаци АПР
Идентификоване „greenfield” и „brownfield” локације	Број	2022	0	2030	2	Планови детаљне регулације
Привредни субјекти који користе подстицајне мере за унапређење пословања	Број	2022	0	2030	20	Потписани уговори, фактуре, М4 образци
Енергетски независни привредни субјекти	Број	2022	0	2030	2	Извештај ЈЛС, према министратсву енергетике
Приоритетни циљ 1.2. Развој пољопривреде и одрживи развој						
Показатељи учинка	Јединица мере	Базна година	Базна вредност	Циљна година	Циљна вредност	Извор провере
Број пољопривредних газдинстава	Процент	2023	2,5	2029	10	Подаци Управе за аграрна плаћања
Повећање сточног фонда	Процент	2023	10	2030	15	Извештај ветеринарских станица
Брендирани пољопривредни производи	Број	2022	0	2029	10	База података Увода за интелектуалну својину
Основане пољопривредне задруге	Број	2023	0	2030	3	Извештај општинског одељења за пољопривреду
Површина под органском производњом	ха	2022	200	2030	500	Извештај општинског одељења за пољопривреду
Приоритетни циљ 1.3. Повећан обим туристичке понуде						
Показатељ учинка	Јединица мере	Базна година	Базна вредност	Циљна година	Циљна вредност	Извор провере
Број ноћења домаћих и страних туриста	Број	2023	85000	2029	150000	Извештај ТО општине Ивањица
РАЗВОЈНИ ПРАВАЦ 2 – ДРУШТВЕНО-КУЛТУРНИ И СПОРТСКИ РАЗВОЈ И ДОБРА УПРАВА						
Приоритетни циљ 2.1. Локална самоуправа и институције су сервис грађана						
Показатељ учинка	Јединица мере	Базна година	Базна вредност	Циљна година	Циљна вредност	Извор провере
Задовољство грађана	Процент	2023	30	2030	70	Анкете, извештаји ЈЛС

Приоритетни циљ 2.2 Унапређен квалитет образовања и васпитања						
Показатељ учинка	Јединица мере	Базна година	Базна вредност	Циљна година	Циљна вредност	Извор провере
Успостављена мрежа школа	Број	2022	0	2030	1	Извештај о раду актива директора
Број повратника у свој родни крај	Процент	2022	10	2030	20	Статистички годишњак
Број опремљених и функционалних објеката школа	Број	2022	1	2030	5	Извештај о раду јавних институција
Процент ученика основног образовања који су уписали средњу школу, а имају завршено основно образовање	Процент	2022	90	2030	100	Извештај о раду актива директора
Приоритетни циљ 2.3 Унапређен културни живот и очувано културно наслеђе						
Показатељ учинка	Јединица мере	Базна година	Базна вредност	Циљна година	Циљна вредност	Извор провере
Број организованих културних-уметничких манифестација и догађаја	Број	2023	4	2030	6	Извештај о раду Дома културе
Број посетилаца културних манифестација и догађаја	Број	2023	60000	2030	80000	Извештај ТО Ивањица
Број обновљених културно историјских објеката	Број	2023	2	2030	10	Извештај о раду Дома културе
Приоритетни циљ 2.4 Развијен професионални и школски спорт						
Показатељ учинка	Јединица мере	Базна година	Базна вредност	Циљна година	Циљна вредност	Извор провере
Повећан број школске деце и рекреативаца чланова спортских удружења	Процент	2023	10	2029	30	Извештаји о раду спортских удружења
Освојене награде и признања на државним првенствима	Број	2023	5	2029	15	Извештаји о раду спортских удружења
Укупан број спортских објеката са употребном дозволом	Број	2023	0	2030	10	Извештаји о раду ЈЛС
Оснивање установе за спорт и управљање спортским објектима	Број	2023	0	2024	1	Извештаји о раду ЈЛС
Приоритетни циљ 2.5 Унапређена социјална и здравствена заштита						
Показатељ учинка	Јединица мере	Базна година	Базна вредност	Циљна година	Циљна вредност	Извор провере
Континуитет у пружању социјалних услуга кроз	Број	2023	3	2029	3	Одлука о буџету општине

одржавање броја удружења која пружају социјалне услуге						
Уређене и стављене у функцију здравствене амбуланте	Број	2023	7	2029	9	Извештај о раду Дома здравља Ивањица
РАЗВОЈНИ ПРАВАЦ 3 – УРБАНИ РАЗВОЈ И РАЗВОЈ ИНФРАСТРУКТУРЕ						
Приоритетни циљ 3.1. Створени предуслови за урбани развој						
Показатељ учинка	Јединица мере	Базна година	Базна вредност	Циљна година	Циљна вредност	Извор провере
Усвојени и измењени урбанистички плански документи	Број	2023	5	2030	7	Извештај о раду ЈЛС
Приоритетни циљ 3.2. Унапређена саобраћајна инфраструктура						
Показатељ учинка	Јединица мере	Базна година	Базна вредност	Циљна година	Циљна вредност	Извор провере
Изграђене и реконструисане градске улице, општински категорисани општински путеви	км	2023	188	2029	300	Извештај одељења за ЛЕР, инвестиције и грађевинске послове
Повећан број паркинг места	Процент	2023	10	2029	40	Извештај о раду ЈКП «Ивањица»
Дужина бицикличких стаза	км	2023	0	2029	10	Извештај одељења за ЛЕР, инвестиције и грађевинске послове
Унапређен капацитет саобраћаја са изградњом и реконструкцијом мостова	Број	2023	1	2030	5	Извештај одељења за ЛЕР, инвестиције и грађевинске послове
Приоритетни циљ 3.3. Унапређена комунална инфраструктура						
Показатељ учинка	Јединица мере	Базна година	Базна вредност	Циљна година	Циљна вредност	Извор провере
Повећан број домаћинства обухваћен комуналним услугама	Процент	2023	40	2030	60	Извештај о програму пословања ЈКП «Ивањица»
Губици у водоводној мрежи	Процент	2023	55	2030	10	Извештај о програму пословања ЈКП «Ивањица»
Домаћинства прикључена на канализациону мрежу	Број	2023	3130	2030	5000	Извештај о програму пословања ЈКП «Ивањица»
Домаћинства прикључена на водоводну мрежу у градским и приградским насељима	Број	2023	4940	2030	6000	Извештај о програму пословања ЈКП «Ивањица»
Домаћинства прикључена на водоводну мрежу у руралном подручју	Процент	2023	20	2030	50	Извештај пословања ЈЛС Ивањица
Развојни правац 4 – ЗАШТИТА ЗАШТИТА ЖИВОТНЕ СРЕДИНЕ, ЕНЕРГЕТСКА ЕФИКСАНОСТ, ОБНОВЉИВИ ИЗВОРИ						

ЕНЕРГИЈЕ И КЛИМАТСКЕ ПРОМЕНЕ						
Приоритетни циљ 4.1. Ефикасно управљање отпадом						
Показатељ учинка	Јединица мере	Базна година	Базна вредност	Циљна година	Циљна вредност	Извор провере
Број очишћених и уређених дивљих депонија	Број	2023	1	2030	15	Извештај одељења за инспекцијске послове
Број домаћинстава активно укључен у примарну селекцију отпада	Број	2023	200	2030	3500	Извештј о раду ЈКП «Ивањица»
Удео домаћинстава укључених на систем прикупљања комуналног отпада	Процент	2023	85	2030	95	Извештј о раду ЈКП «Ивањица»
Приоритетни циљ 4.2. Ефикасно управљање отпадним водама						
Показатељ учинка	Јединица мере	Базна година	Базна вредност	Циљна година	Циљна вредност	Извор провере
Основано регионално предузеће за третман отпадних вода	Број	2023	1	2025	1	Извештј о раду ЈКП «СКРАПЕЖ»
Приоритетни циљ 4.3. Унапређен квалитет пијаће воде						
Показатељ учинка	Јединица мере	Базна година	Базна вредност	Циљна година	Циљна вредност	Извор провере
Број неисправних санитарних и хемијских анализа пијаће воде	Процент	2023	5	2030	1	Завод за Јавно здравље Чачак
Контунитет снабдевања водом	Процент	2023	50	2030	60	Извештај о раду ЈКП Ивањица
Приоритетни циљ 4.4. Унапређен квалитет ваздуха						
Показатељ учинка	Јединица мере	Базна година	Базна вредност	Циљна година	Циљна вредност	Извор провере
Смањена емисија штетних гасова са ефектом стаклене баште и уделом штетних материја	Процент	2022	60	2030	40	Мерење квалитета ваздуха субјекта изабраног на тендеру, Извештај ЈЛС Ивањица
Приоритетни циљ 4.5. Енергетска ефикасност и обновљиви извори енергије						
Показатељ учинка	Јединица мере	Базна година	Базна вредност	Циљна година	Циљна вредност	Извор провере
Издаци из буџета општине за примарну и финалну енергију	Процент	2022	6,5	2030	4	Годишњи Извештај енергетског менаџера ЈЛС, Извештај о извршењу буџета општине
Реконструисане котларнице јавних институција са употребом ОИЕ или других еколошки	Број	2022	0	2030	10	Годишњи Извештај енергетског менаџера ЈЛС

прихавтљивих горива (природни гас)						
Објекти јавних институција са енергетским пасошем у енергетском разреду „Ц“	Број	2022	1	2030	10	Годишњи Извештај енергетског менаџера ЈЛС
Домаћинства која користе субвенцију за примену мера ЕЕ	Број	2022	60	2030	600	Комисија за спровођење мера ЕЕ и енергетски менаџер
Инсталисана снага енергетске инфраструктуре која користи ОИЕ	KW	2022	0	2030	1000	Годишњи Извештај енергетског менаџера ЈЛС
Приоритетни циљ 4.6 Повећана отпорност локалне заједнице у ситуацијама ванредних околности						
Показатељ учинка	Јединица мере	Базна година	Базна вредност	Циљна година	Циљна вредност	Извор провере
Уређени водотокови другог реда	км	2022	1	2030	5	Извештај о раду одљење за ЛЕР , инвестиције и грађевинске послове
Припремљени запослени у јавним институцијама за реаговање у ванредним ситуацијама	Процент	2022	30	2030	90	Штаб за ванредне ситуације општине Ивањица

Допринос Циљевима одрживог развоја (ЦОР)

Приоритетни циљеви Општине Ивањица и веза са Циљевима одрживог развоја УН

Циљ Општине Ивањица је да у периоду спровођења Плана развоја достигне већи ниво одрживости у оквиру сваког од развојних праваца. Ово је и појачано обавезом Републике Србије да, заједно са 192 остале државе чланице УН, спроводи Агенду 2030 за одрживи развој, под називом Трансформисање нашег света, коју је Генерална скупштина УН усвојила 25. септембра 2015. године, за период до 2030. године (у даљем тексту: Агенда 2030). Агенда 2030 и Циљеви одрживог развоја (у даљем тексту: ЦОР) садржани у њој⁹, представља сет трансформативних обавеза усресређених на грађане и заснованих на правима, са циљем да се оконча сиромаштво и заштити наша планета. Реч је о 17 циљева развоја и 169 подциљева који се односе на три димензије одрживог развоја: економску, социјалну и димензију животне средине, и око 240 пратећих показатеља за мерење напретка у остваривању ЦОР. У Републици Србији постоји потпуни консензус да се спроводе ЦОР, и то тако да сва планска документа Републике Србије треба да, кроз процес приступања ЕУ, интегришу и Агенду 2030.

Све ово подразумева да Агенда 2030 треба да се спроводи и на нивоу локалне власти. Наиме, имајући у виду да су у фокусу концепта одрживог развоја по Агенди 2030 - људи, као и да се послови и услуге од директног значаја за становништво најнепосредније обављају унутар ЈЛС, неподељено је становиште да успех ЦОР и Агенде 2030 зависи пре свега од резултата спровођења на локалном нивоу. Препознато је да остваривање око 65% циљева Агенде 2030 директно зависи од доприноса локалне власти.

Агенда 2030 уводи приступ остваривања ЦОР на локалном нивоу – што значи да свака локална заједница треба да прилагоди ЦОР свом контексту и да размотри могућности реализације ЦОР путем уобичајених послова и активности ЈЛС. Главна спона ЈЛС са Агендом 2030 остварује се управо на нивоу Плана развоја ЈЛС, при чему се то најдиректније може учинити кроз формулисање циљева Плана развоја ЈЛС, тако што се води рачуна о њиховом повезивању и уподобљавању са глобалним циљевима – чиме се постиже и очекивано остваривање ЦОР на локалном нивоу.

Општина Ивањица је, како би ишао у корак са обавезама али и светом у погледу обезбеђивања већег одрживог развоја, направио везу између приоритетних циљева у оквиру сваког од развојних праваца Плана развоја и ЦОР, кроз следећи табеларни приказ.

Табела х.

Приоритетни циљ општине Ивањица	Веза са Циљевима одрживог развоја УН
1.1. Ојачана локална привреда кроз стварање предуслова за убрзани раст и развој	Циљ 8: Достојанствен рад и економски раст: Промовисати инклузиван и одржив економски раст, запосленост и достојанствен рад за све Подциљ 8.2: Постизање виших нивоа економске продуктивности кроз диверсификацију, технолошку надоградњу и иновације, укључујући фокусирање на радно интензивне и високо профитабилне секторе Подциљ 8.5: До 2030. године постићи пуну и продуктивну запосленост и достојанствен рад за све жене и мушкарце, укључујући и младе људе и особе са инвалидитетом, као и једнаку плату за рад једнаке вредности
1.2. Развој пољопривреде и одрживи развој	Циљ 2: Свет без глади: окончати глад, постићи безбедност хране и побољшану исхрану и промовисати одрживу пољопривреду Подциљ 2.3: До 2030. удвостручити пољопривредну продуктивност и приходе малих произвођача хране, а посебно жена, аутохтоних народа, породичних пољопривредних произвођача, сточара и рибара, кроз безбедан и једнак приступ земљишту, другим производним ресурсима и подацима,

⁹ Веб страница UNDP са циљевима одрживог развоја: <https://www.undp.org/sr/serbia/ciljevi-odr%C5%BEivog-razvoja>

	<p>сознањима, финансијским услугама, тржиштима и могућностима за остваривање додатне вредности, односно за запошљавање ван пољопривреде</p> <p>Циљ 9: Индустрија, иновације и инфраструктура: изградити прилагољиву инфраструктуру, промовисати одрживу индустријализацију и подстицати иновативност</p> <p>Подциљ 9.4: До 2030. унапредити инфраструктуру и прилагодити индустрије како би постале одрживе, уз већу ефикасност у коришћењу ресурса и већим усвајањем чистих и еколошки исправних технологија и индустријских процеса, при чему ће све земље предузети активности у складу са својим одговарајућим капацитетима</p>
1.3. Повећан обим туристичке понуде	<p>Циљ 8: Достојанствен рад и економски раст: промовисати инклузиван и одржив економски раст, запосленост и достојанствен рад за све</p> <p>Подциљ 8.9: До 2030. осмислити и применити политике за промовисање одрживог туризма који ствара радна места и промовише локалну културу и производе</p>
2.1. Локална самоуправа и институције су сервис грађана	<p>Циљ 16: Мир, правда и снажне институције: Промовисати мирољубива и инклузивна друштва за одрживи развој, обезбедити приступ правди за све и изградити ефикасне, поуздане и инклузивне институције на свим нивоима</p> <p>Подциљ 16.6: Развити делотворне, одговорне и транспарентне институције на свим нивоима</p>
2.2. Унапређен квалитет образовања и васпитања	<p>Циљ 4: Обезбедити инклузивно и квалитетно образовање и промовисати могућности целоживотног учења.</p> <p>Подциљ 4.2: До 2030. омогућити приступ квалитетном развоју у раном детињству, бризи и предшколском образовању</p>
2.3. Унапређен културни живот и очувано културно наслеђе	<p>Циљ 11: Одрживи градови и заједнице: учинити градове и људска насеља инклузивним, безбедним, прилагодљивим и одрживим</p>
2.4. Развијени професионални и школски спорт	<p>Циљ 11: Одрживи градови и заједнице: учинити градове и људска насеља инклузивним, безбедним, прилагодљивим и одрживим</p>
2.5. Унапређене социјална и здравствена заштита	<p>Циљ 1: Свет без сиромаштва: окончати сиромаштво свуда и у свим облицима</p> <p>Подциљ 1.3: Применити одговарајуће националне системе социјалне заштите и мере за све, укључујући најугроженије, и до 2030. постићи довољно велики обухват сиромашних и рањивих</p> <p>Циљ 3: Добро здравље: обезбедити здрав живот и промовисати благостање за људе свих генерација</p> <p>Подциљ 3: Значајно повећати финансирање у области здравства, као и регрутовање, развијање, обучавање и задржавање здравствених радника</p>
3.1. Створени предуслови за урбани развој	<p>Циљ 11: Одрживи градови и заједнице: Учинити градове и људска насеља инклузивним, безбедним, отпорним и одрживим</p> <p>Подциљ 11.3: До 2030. унапредити инклузивну и одрживу урбанизацију и капацитете за партиципативно, интегрисано и одрживо планирање и управљање људским насељима у свим земљама</p>
3.2. Унапређена саобраћајна инфраструктура	<p>Циљ 9: Индустрија, иновације и инфраструктура: Изградити отпорну инфраструктуру, промовисати инклузивну и одрживу индустријализацију и подстицати иновације</p> <p>Подциљ 9.1: Развити квалитетну, поуздану, одрживу и отпорну инфраструктуру, укључујући регионалну и прекограничну инфраструктуру, како би се подржали економски развој и људско благостање, са фокусом на економски прихватљивом и једнаком приступу за све</p>
3.3. Унапређена комунална инфраструктура	<p>Циљ 9: Индустрија, иновације и инфраструктура: Изградити отпорну инфраструктуру, промовисати инклузивну и одрживу индустријализацију и подстицати иновације</p> <p>Подциљ 9.1: Развити квалитетну, поуздану, одрживу и отпорну инфраструктуру, укључујући регионалну и прекограничну инфраструктуру, како би се подржали економски развој и људско благостање, са фокусом на економски прихватљивом и једнаком приступу за све</p> <p>Циљ 11: Одрживи градови и заједнице: учинити градове и људска насеља инклузивним, безбедним, прилагодљивим и одрживим</p>

<p>4.1 Ефикасно управљање отпадом</p>	<p>Циљ 11: Одрживи градови и заједнице: учинити градове и људска насеља инклузивним, безбедним, прилагодљивим и одрживим Подциљ 11.6: До 2030. смањити негативан утицај градова на животну средину мерен по глави становника, са посебном пажњом на квалитет ваздуха и управљање отпадом на општинском и другим нивоима Циљ 12: Одговорна потрошња и производња: обезбедити одрживе облике потрошње и производње Подциљ 12.5: До 2030. значајно смањити производњу отпада кроз превенцију, редукцију, рециклирање и поновно коришћење Подциљ 12.4: До 2030. постићи еколошки исправно управљање хемикалијама и свим врстама отпада током читавог њиховог употребног циклуса, у складу са договореним међународним оквирима, и значајно смањити њихово испуштање у ваздух, воду и земљиште како би се што више умањили њихови негативни утицаји на здравље људи и животну средину</p>
<p>4.2. Ефикасно управљање отпадним водама</p>	<p>Циљ 6: Чиста вода и санитарни услови: обезбедити санитарне услове и приступ пијаћој води за све Подциљ 6.3: До 2030. унапредити квалитет воде смањењем загађења, елиминисати одлагање и на најмању могућу меру свести испуштање опасних хемикалија и материја, преполовити удео непречишћених отпадних вода и значајно повећати рециклирање и безбедну поновну употребу на глобалном нивоу</p>
<p>4.3. Унапређен квалитет пијаће воде</p>	<p>Циљ 6: Чиста вода и санитарни услови: обезбедити санитарне услове и приступ пијаћој води за све Подциљ 6.1: До 2030. постићи универзалан и једнак приступ безбедној и приуштивој пијаћој води за све</p>
<p>4.4. Унапређен квалитет ваздуха</p>	<p>Циљ 3: Добро здравље: обезбедити здрав живот и промовисати благостање за људе свих генерација Подциљ 3.9: До 2030. значајно смањити број смртних случајева и обољења од опасних хемикалија и загађења, и контаминације ваздуха, воде и земљишта Циљ 11: Одрживи градови и заједнице: учинити градове и људска насеља инклузивним, безбедним, прилагодљивим и одрживим Подциљ 11.6: До 2030. смањити негативан утицај градова на животну средину мерен по глави становника, са посебном пажњом на квалитет ваздуха и управљање отпадом на општинском и другим нивоима</p>
<p>4.5 Енергетска ефикасност и коришћење обновљивих извора енергије</p>	<p>Циљ 7: Доступна и обновљива енергија: Осигурати приступ доступној, поузданој, одрживој и модерној енергији за све Подциљ 7.2: До 2030. значајно повећати удео обновљиве енергије у глобалном енергетском миксу Подциљ 7.3: До 2030. удвостручити глобалну стопу побољшања енергетске ефикасности</p>
<p>4.6 Повећана отпорност локалне заједнице у ситуацијама ванредних околности</p>	<p>Циљ 13: Акција за климу: Предузети хитну акцију у борби против климатских промена и њихових последица Подциљ 13.1: Оснажити отпорност и адаптивни капацитет на опасности повезане са климатским условима и природним катастрофама у свим земљама</p>

7. ОКВИР ЗА СПРОВОЂЕЊЕ, ПРАЋЕЊЕ СПРОВОЂЕЊА, ИЗВЕШТАВАЊЕ И ВРЕДНОВАЊЕ ПЛАНА РАЗВОЈА ОПШТИНЕ ИВАЊИЦА

У складу са Законом о планском систему, општина Ивањица је у обавези да успостави оквир за спровођење, праћење спровођења, извештавање и вредновање Плана развоја, јер се једино на тај начин у потпуности може осигурати спровођење планираних приоритета, мерити ниво остварења дефинисаних циљева, као и омогућити промена правца деловања уколико планиране мере не дају задовољавајуће резултате за остварење циљева.

У циљу спровођења, праћења спровођења, извештавања и вредновања Плана развоја, општина Ивањица успоставља одговарајући институционални оквир, који подразумева два нивоа структуре:

- Координационо тело, на челу са координатором и
- Носиоце мера, како је дефинисано Планом развоја.

Праћење спровођење Плана развоја општине Ивањица

Праћење подразумева сакупљање, анализу, размену и коришћење података и информација о напретку унапред постављених циљева, односно праћење је систематско и континуирано прикупљање, анализа и коришћење информација у корист ефикасног одлучивања, рада и остваривања позитивних резултата локалне самоуправе.

Праћење спровођења Плана развоја општине Ивањица омогућава да се утврди да ли се мере и приоритетни циљеви остварују по плану и ефикасно, како би се на време идентификовали непредвиђени ризици који ометају остварење учинака дефинисаних Планом развоја. Важност праћења и спровођења Плана развоја огледа се и у томе да се омогући фазно сагледавање тога да ли су планирани учинци и даље релевантни за остварење визије локалне самоуправе.

Праћење спровођења Плана развоја општине Ивањица за период 2023–2030. године обухвата низ задатака, међу којима се, између осталог, налазе:

- Континуирана комуникација и размена информација између свих актера укључених у спровођење мера и активности,
- Ажурирање информација о току спровођења мера,
- Дефинисање превентивних активности у случају појаве одступања и проблема,
- Информисање јавности и заинтересованих страна о току спровођења Плана развоја и постигнутим учинцима,
- Припрема и подношење годишњих и трогодишњег извештаја о спровођењу Плана развоја.

У случају да се у процесу спровођења Плана развоја јави одступање од планираног оквира, биће

потребно дефинисати одлуке, односно корективне радње са циљем ефикасног спровођења Плана развоја.

План развоја општине Ивањица превасходно ће бити операционализован **кроз израду и доношење трогодишњег средњорочног плана** чиме се јавне политике и мере за развој локалне самоуправе усклађују са буџетским процесом. **Средњорочни план општине Ивањица дакле представља основу за процес праћења (мониторинга) спровођења Плана развоја општине ивањица, на основу којег се путем одабраних показатеља мере резултати и остварени учинци.**

Праћење ће се спроводити користећи унапред дефинисане обрасце за прикупљање података од свих релевантних организација и органа, као и користећи базе података које је потребно ажурирати у складу са доступним подацима званичне статистике (секундарни подаци). Поред секундарних података из званичне статистике, кад год је то релевантно, прикупљаће се и примарни подаци, а одговорност за наведену активност имају стручне службе Општинске управе, у складу са надлежностима за конкретне податке.

Посебно ће се водити рачуна о јасном дефинисању **улога и одговорности у делу прикупљања података**, где ће овај посао за све учеснике бити дефинисан као системска и континуирана активност, а не као једнократни задатак. Одговорност за прикупљање и обраду прикупљених података током праћења спровођења Плана развоја имаће сви учесници у спровођењу Плана развоја. **Прецизније, улога и одговорност током читавог периода спровођења Плана развоја биће подељена између носиоца мера и Координационог тела.**

За спровођење конкретних мера у Плану развоја су **идентификовани носиоци задужени за реализацију мера**, у складу са секторским надлежностима. Идентификовани носиоци реализације мера укључују: одељења и службе општинске управе, надлежна јавна и комунална предузећа, јавне установе, васпитно-образовне институције, саветодавне службе, развојне агенције, а укључиће и остале представнике приватног, јавног и цивилног сектора, уколико је то неопходно. Носиоци реализације мера имају одговорност да у своје планове рада (и финансијске планове) уврсте утврђене мере и активности за чије спровођење су одговорни, да их спроводе и прате проценат реализације, извештавају Координационо тело о резултатима спровођења мера и активностима, утврде евентуалне проблеме у спровођењу мера и предложе опције за решавање тих проблема.

У складу са важећим законским оквиром који регулише плански систем у Републици Србији, **улогу управљачког тела** надлежног за процес спровођења Плана развоја ће имати **Координационо тело** на челу са **координатором** - Одељењем за ЛЕР, инвестиције и грађевинске послове привреду, локални економски развој. **Координационо тело ће управљати процесом спровођења, координирати исти**, пратити напредак на основу достављених извештаја, одлучивати о предлозима за решавање установљених проблема у спровођењу Плана развоја, по предлогу ће доносити корективне мере у случају да је остваривање мера или циљева угрожено, и предлагаће евентуалне ревизије Плана развоја, те установљивање нових циљева и мера.

Улога чланова Координационог тела јесу радна задужења и одговорности за спровођење и праћење развојних праваца, као и да о томе информишу и пружају подршку локалној администрацији, која ће конкретно бити одговорна за спровођење активности на нивоу циљева и

мера. Чланови Координационог тела ће посебно имати важну улогу у подршци појединим носиоцима мера када је у питању процес буџетирања.

Координатор ће бити задужен за одржавање константне комуникације са јединицама/организацијама/установама које су носиоци мера и активности, да од њих прибавља податке и информације о спровођењу мера и активности, дискутује о оствареним резултатима и идентификованим проблемима, израђује препоруке за решавање установљених проблема у спровођењу мера, проверава да ли су средњорочни планови институција усаглашени са мерама и циљевима у Плану развоја, да извештава Координационо тело о напретку, припрема материјале и обавља административно-техничке послове за Координационо тело.

Вредновање постигнутих учинака Плана развоја

За разлику од праћења спровођења процеса спровођења Плана развоја, као континуираног процеса прикупљања и обраде података, вредновање постигнутих учинака Плана развоја подразумева оцену онога што је постигнуто. Вредновање учинака Плана развоја односи се на анализу и упоређивање прикупљених података и информација током спровођења Плана развоја, у циљу оцене постигнутих резултата на нивоу мера, исхода на нивоу приоритетних циљева и ефеката на нивоу развојних праваца. Вредновање ће се спроводити периодично у неколико наврата током временског периода важења Плана развоја. Вредновање се спроводи ради оцене:

- релевантности - у којој су мери циљеви усмерени на решавање кључних проблема приоритетних сектора на нивоу локалне самоуправе, и да ли су циљеви у складу са националним развојним приоритетима,
- ефикасности, односно мерења учинака на основу уложених ресурса (трошкова) и са друге стране користи која може указати на потребу за дефинисањем алтернативних приступа,
- ефективности свих мера и активности, свих видова интервенције на друштвене, економске, еколошке и остале позитивне промене,
- одрживости постављених циљева и мера у дугорочној перспективи, укључујући и могуће ризике за њихово постизање односно спровођење.

Дакле, вредновање је потребно ради утврђивања степена промене настале спровођењем мера из Плана развоја и степена достизања приоритетних циљева, а све у циљу преиспитивања и унапређења Плана развоја, односно утврђивања потребе за његовом ревизијом и бољим планирањем у предстојећем периоду. Све наведено указује на то да без унапред постављених базних, полазних вредности показатеља у Плану развоја није могуће утврдити степен остварења постављених циљева, нити мерење напретка. Избор одговарајућих вредности показатеља представљао је веома деликатан задатак, али њиховим мерењем ће се обезбедити адекватна сазнања о напретку у остварењу приоритетних циљева, и тиме оствареног развоја у зацртаним правцима.

Податке и информације за потребе вредновања достављаће органи и организације одговорни за спровођење мера из Плана развоја - Координационог тела. Такође, у анализи ће се користити и

други подаци и информације, прибављени из осталих извора, који могу бити од користи за бољу процену учинака Плана развоја.

Извештавање о спровођењу и постигнутим учинцима Плана развоја

Поштујући прописе који уређују плански систем, општина Ивањица је у обавези да изради:

- Извештај о спровођењу средњорочног плана који је истовремено извештај о спровођењу Плана развоја на годишњем нивоу,
- Извештај о постигнутим учинцима Плана развоја на трогодишњем нивоу.

Годишње извештавање о спровођењу Плана развоја општине Ивањица представљаће објективно приказивање тога на који начин се План развоја спроводио у протеклих годину дана, док ће **извештавање о постигнутим учинцима (результатима, исходима и ефектима) Плана развоја** представљати реално приказивање учинака Плана који су постигнути током спровођења предвиђених мера у претходном трогодишњем периоду.

Истеком сваке треће календарске године од доношења Плана развоја, Веће општине Ивањица утврђује предлог извештаја о учинцима спровођења Плана развоја који се подноси Скупштини општине Ивањица на усвајање, најкасније у року од шест месеци од истека тог рока.

За прикупљање информација о реализацији плана на годишњем нивоу и припрему нацрта годишњег извештаја о спровођењу Плана развоја - биће задужено Координационо тело.

До момента успостављања пуне функционалности Јединственог информационог система за планирање, праћење спровођења, координацију јавних политика и извештавање (ЈИС)¹⁰, општина Ивањица ће годишње извештаје о спровођењу Плана развоја и извештаје о учинцима Плана развоја објављивати на званичном општинском интернет порталу, најкасније 15 дана од дана усвајања предметних докумената. По успостављању пуне функционалности ЈИС и могућности његовог коришћења од стране ЈЛС у Републици Србији, Општина Ивањица ће о спровођењу Плана развоја извештавати кроз ЈИС.

Ревизија Плана развоја

Након сагледавања извештаја о спровођењу Плана развоја и постигнутим учинцима, Општинско веће општине Ивањица и Скупштина општине могу утврдити потребу за ревизијом Плана развоја, на основу чега ће се покренути поступак израде предлога измена и допуна Плана развоја.

¹⁰ ЈИС је осмишљен да учесници у планском систему уносе садржај својих планских докумената у ЈИС и преко њега извештавају о оствареним учинцима.

Општинско веће иницира ревизију постојећег Плана развоја уз адекватно образложење разлога за ревизију. Одлуку о покретању поступка израде предлога и допуна Плана развоја доноси Скупштина општине Ивањица, а ток поступка за ревизију реализује се по процедури прописаној за усвајање Плана развоја.